

**T.C.
ZİRVE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**4+4+4 UYGULAMASININ OKUL YÖNETİCİLERİNİN
GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ
DİYARBAKIR İL ÖRNEĞİ**

SEVEN TOPDEMİR

**EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ
ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

DİYARBAKIR,2014

T.C.
ZİRVE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

4+4+4 UYGULAMASININ OKUL YÖNETİCİLERİNİN
GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ
DİYARBAKIR İL ÖRNEĞİ

SEVEN TOPDEMİR

EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ
ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI
YRD. DOÇ. DR. HÜSEYİN FAZLI ERGÜL

DİYARBAKIR,2014

T.C.
ZİRVE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
GAZİANTEP

Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Programı Yüksek Lisans öğrencisi Seven TOPDEMİR tarafından hazırlanan “4+4+4 Uygulamasının Okul Yöneticilerinin Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” başlıklı Yüksek Lisans Tezi, 27/08/2014 tarihinde aşağıda isimleri bulunan jüri üyelerince kabul edilmiştir.

İMZA

Prof. Dr. Fatih TÖREMEN
Ana Bilim Dalı Başkanı

Jüri Üyeleri:

Prof. Dr. Fatih TÖREMEN

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Fazlı ERGÜL (Tez Danışmanı)

Yrd. Doç. Dr. Fatih YILMAZ

Yrd. Doç. Dr. Cemal AKÜZÜM

Yrd. Doç. Dr. İzzet DÖŞ

Doç. Dr. Abdullah DEMİR

Enstitü Müdürü

T.C.
ZİRVE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
GAZİANTEP

Bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, materyal ve sonuçların tam olarak kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim (Tarih: 14/08/2014)

Adı Soyadı: Seven TOPDEMİR

İmzası: _____

ÖNSÖZ

Toplumları kalkındırmak ve insanları memnun edebilmek adına gelişen ve değişen dünyamızda yöneticilerimiz çaba göstermekte daha kaliteli ve verimli bir yaşam standardı sunabilmek için tüm imkânlarını seferber etmektedir. Ve bilinmektedir ki bir toplumu kalkındırabilmenin kaliteli bir yaşam sağlamanın ilk adımı eğitimidir.

Çalışmanın amacı kısa bir sürede yürürlüğe giren 4+4+4 eğitim sisteminin olumlu yanlarını, oluşturduğu ve oluşturabileceği sorunları bu sistemin uygulayıcıları olan idareciler ve öğretmenlerin düşünceleriyle sunabilmek.

Bu çalışmaya başlamadan önce benden desteğini esirgemeyen tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Fazlı ERGÜL'e teşekkürlerimi sunuyorum.

Beni aydınlatarak bilgilerime bilgi katan beni yönlendiren Sayın Yrd. Doç. Dr. Fatih YILMAZ' a, yardımlarını eksik etmeyen Sayın Yrd. Doç. Dr. Cemal AKÜZÜM' e, ayrıca bu çalışma esnasında bana bilgilerini sunan, ışık tutan idareci arkadaşlarıma ve desteğinin esirgemeye aileme sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Emeği geçen herkese saygılarımı sunuyorum...

Seven TOPDEMİR

ÖZET

Bu araştırma; Milli Eğitim Bakanlığı bünyesindeki ilkokul ve ortaokullardan oluşmaktadır. Bu çalışma ile ilkokullarda ve ortaokullarda eğitimde 4+4+4 düzenlemesinin işleyişi hakkında bu işi yapan okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin uygulama esnasında karşılaştıkları güçlükler ve düzenlemenin olumlu ve olumsuz yönlerini göstermek için hazırlanmıştır.

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya Diyarbakır ve ilçelerinde görev yapan 25 yönetici katılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış alt problemlere ait veriler, okul idarecilerinin görüşme formuna verdiği yanıtlarla veriler toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilen veri analizinde nitel veri analiz tekniklerinden betimsel analiz kullanılmıştır.

Araştırma ile elde edilen veriler ve bulgulara dayanarak 4+4+4 uygulamasının görüşme yapılan yöneticilerimiz tarafından olumlu, yerinde, faydalı bir uygulama olarak görüldüğü fakat elverişsiz şartlar dolayısıyla bazı aksaklıkların yaşandığı kanısına varılmıştır. Uygulamayı olumsuz değerlendiren yöneticilerimiz uygulamanın aksamasına sebep olan sorunların başında okula başlama yaşının düşürülmesi ve fiziki donanım yetersizliğinin geldiğini belirtmiştir. Okula başlama yaşının tekrar 72 ay olması konusuna değinilmiş, fiziki yetersizlik konusunda da eksikliklerin giderilmesi hususunun ilgili yerlerce halledilmesi durumunda amaçlanan verimin elde edileceği görüşünde olduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca imam hatip liseleri dışında mesleki liselerin sayısının ve kapasitesinin arttırılmamasından ötürü öğrencilerin seçim şansının sınırlandığı konusuna da değinilmiştir.

Son kısımda ise sonuç öneri ve tartışmalarda elde edilen sonuçların analizi belirtilmiş ve başka uygulayıcılar için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: 4+4+4 Uygulaması, okul, yönetici, okul yöneticisi, değişim.

ABSTRACT

This research; National Education Ministry consists of primary and secondary school. With this work in primary schools and secondary schools in the functioning of the 4 + 4 + 4 as school officials and teachers who are doing this during the application challenges and the positive and negative aspects of regulation is intended to show.

The study used qualitative research method as a method of data collection. Survey townships of Diyarbakir and participated in 25 administrators who served. Semi-structured interview form used the data that belongs to the sub problems, school administrators gave the interview with the responses gathered the data. Semi-structured interview form in the analysis of the qualitative data analysis the data obtained with the technique of descriptive analysis was used.

Research data obtained with and based on the findings of the 4 + 4 + 4 positive by the interviewed managers, onsite application, seen as a useful application but unfavorable conditions therefore experiencing some disruption of blood concluded. Evaluating managers application downtime negatively the application that caused the problem at the beginning of the lowering of the age of school and physical hardware shortages, have stated that it came. The age of the school starts again addressed the topic be 72 months, physical inadequacy and deficiencies in the case of matters related to the intended data in place, take care for the stated that they were achieved. Besides, because the capacity and number of the vocational schools other than imam hatip high schools are expanded, it has been mentioned that the choice of the students are limited.

The last part is the result of the analysis of the results obtained in the proposals and discussion has been specified and made suggestions for other practitioners.

Keywords: 4 + 4 + 4 Application, school, administrator, school administrator, change.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI

ETİK BİLDİRİM SAYFASI

ÖNSÖZ.....i

ÖZET.....ii

ABSTRACT.....iv

İÇİNDEKİLER.....vi

TABLolar LİSTESİ.....x

BÖLÜM 1

GİRİŞ.....01

1.1.Problem durumu.....01

1.1.1 Problem cümlesi.....02

1.2.Araştırmanın amacı.....02

1.3.Araştırmanın önemi.....03

1.4.Sınırlılıklar.....04

1.5.Sayıtlılar.....04

1.6.İlgili Araştırmalar.....05

BÖLÜM2

2.KURAMSAL ÇERÇEVE.....17

2.1.Değişim.....17

2.2. Geçmişten günümüze Ülkemiz eğitim sistemi.....19

2.2.1. İlköğretim ve eğitim kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun.....22

2.3. 4+4+4 eğitim sistemi nedir?.....25

2.3.1.Sistemin temeli nedir.....25

2.3.1.1 Okula kayıt.....25

2.3.1.2. Haftalık ders programı.....26

2.3.1.2.1 İlkokul.....	26
2.3.1.2.2. Ortaokul.....	27
2.3.1.2.3. Ortaokullardaki seçmeli dersler.....	29
2.3.2. 4+4+4 eğitim sistemi protestoları.....	31
2.3.2.1. Protesto nedenleri.....	31
2.3.2.2. Protestolardaki sloganlar ve açıklamalar.....	31
2.4.4+4+4 düzenlemesiyle eğitim sisteminde yapılan önemli değişiklikler.....	32
2.4.1.Kademeli eğitime geçiş ve zorunlu eğitimin süresinin artırılması.....	32
2.4.2.Okula başlaman yaşının düşürülmesi.....	32
2.4.3.Seçmeli derslerle ilgili düzenleme.....	33
2.4.4.Haftalık ders çizelgelerinde değişiklik yapılması.....	34
2.4.5.Okul dönüşümü.....	34
2.4.6.Okulöncesi eğitim.....	34
2.5.4+4+4 Uygulamasına ilişkin yükseköğretim kurumlarının görüşleri.....	35
2.5.1. Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin görüşü.....	35
2.5.2. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fakülte Kurulu'nun görüşü.....	38
2.5.3. ODTÜ İlköğretim Bölümü'nün görüşleri.....	41
2.5.4. ODTÜ Eğitim Fakültesi'nin Görüşü.....	47
2.5.5. Maltepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin Görüşü.....	55
2.6.Okul yöneticisi nedir?.....	58
2.6.1.Okul.....	58
2.6.2.Yönetici.....	59
BÖLÜM 3	
3.YÖNTEM.....	61
3.1.Araştırma Modeli.....	61
3.2. Örneklem Seçimi.....	65
3.2.1. Yönetici Özellikleri.....	67

3.3.Verilerin Toplanması.....	68
3.3.1. Görüşme Formunun Hazırlanması.....	68
3.3.1.1. Görüşme Formu Soruları.....	70
3.3.2. Görüşme Kılavuzu.....	70
3.3.3. Görüşme ilkeleri.....	71
3.3.4. Görüşmenin Yapılması.....	72
3.4.Verilerin Çözümü ve Yorumlanması.....	72
BÖLÜM 4	
4.BULGULAR VE YORUM.....	77
4.1. 4+4+4 uygulamasına geçilmeden önce yöneticilere ve öğretmenlere yönelik Milli Eğitim Bakanlığının, sistemin tanıtımı ile ilgili herhangi bir çalışması oldu mu?.....	77
4.2. 4+4+4 uygulamasını nasıl değerlendiriyorsunuz?.....	80
4.3. 4+4+4 uygulamasının oluşturduğu sorunlar nelerdir?.....	83
4.4. Okulunuzun fiziki şartları 4+4+4 uygulamasına ne kadar hazırdır?.....	87
4.5. 4+4+4 uygulamasının beraberinde getirdiği ek sorumluluklar nelerdir?.....	89
4.6. 4+4+4 uygulaması okulunuz öğretmenleri tarafından ne derece benimsendi?.....	92
BÖLÜM 5	
5.SONUÇ VE ÖNERİLER.....	96
5.1.Sonuç	96
5.2.Öneriler.....	101
KAYNAKÇA.....	104
EKLER.....	107
EK 1.GÖRÜŞME KILAVUZU.....	107
EK 2. YÖNETİCİ GÖRÜŞME TAKVİMİ.....	111
EK 3. GÖRÜŞME KODLAMA ANAHTARI.....	113

EK 4. ÖZGEÇMİŞ.....118

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo1: İlkokulda Ders Saatlerinin Sınıflara Göre Dağılımı.....	26
Tablo2: 2012-2013 Eğitim Öğretim Yılı Ortaokulda Haftalık Ders Saatlerinin Sınıflara Göre Dağılımı.....	27
Tablo3: 2013-2014 Eğitim Öğretim Yılı Ortaokulda Haftalık Ders Saatlerinin Sınıflara Göre Dağılımı.....	28
Tablo4: Ortaokulda Verilen Seçmeli Ders Saatlerinin Sınıflara Göre Dağılımı.....	29
Tablo5: Araştırmada Görüşülen Yöneticilerin Özellikleri.....	67
Tablo6: Görüşme Kodlama Anahtarı’ nda Yer Alan Soruların Güvenirliği.....	75
Tablo7: Yöneticilerin “4+4+4 Uygulamasına Geçilmeden Önce Yöneticilere Ve Öğretmenlere Yönelik Milli Eğitim Bakanlığı’ nın Herhangi Bir Çalışması Oldu mu?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	78
Tablo8: Yöneticilerin “4+4+4 Uygulamasını Nasıl Değerlendiriyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	80
Tablo9: Yöneticilerin “4+4+4 Uygulamasının Oluşturduğu Sorunlar Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	83
Tablo10: Yöneticilerin “Okulunuzun Fiziki Şartları 4+4+4 Uygulamasına Ne Kadar Hazırdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	87
Tablo11: Yöneticilerin “4+4+4 Uygulamasının Beraberinde Getirdiği Ek Sorumluluklar Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	89
Tablo12: Yöneticilerin “4+4+4 Uygulaması Okulunuz Öğretmenleri Tarafından Ne Derece Benimsendi?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	92

1. GİRİŞ

1.1.Problem Durumu

Gelişim sürecinin ilk aşamalarında bütün ihtiyaçlarını tek başına karşılayabilen insanlar zamanla ihtiyaçlarının karmaşıklaşması ve yaşam şartlarının zorluğu nedeniyle birbirlerine ihtiyaç duymuştur. Bu insanları işbirliğine yöneltmiş ve böylece çözülemeyen sorunlar işbirliğiyle çözülebilir hale gelmiştir. Böylece insanlar bireysel olarak çözemedikleri sorunlarını bir araya gelerek örgüt gücüyle çözmüştür. Problem hissedilen konuları belirlemek veya bu problemleri çözebilmek adına yapılan çalışmalar bilimsel çalışma olarak derlenip adlandırılabilir. Problem görülen konularda alanında uzman kişiler araştırmalar yaparak problem durumlarını ortaya çıkarır ve bu problemlere çözüm üretmek üzerine çalışırlar. Bu çalışmalar da yapılırken elbette ki herkes alanında yetkin olduğu konularda çalışmalıdır. Bazen farklı alanlardaki sorunlar tek çatı altında birleşebilmektedir. Mesela bir ülkenin kalkınma hızını etkileyecek unsurlardan biri ekonomi ise bunun için nitelikli elemanlar yetiştirebilmek o ülkenin eğitimiyle alakalıdır.

2012 yılında ilköğretim ve eğitim kanunda yapılan düzenlemenin ilköğretim ve ortaokullarda uygulanması ile istenilen amaçlara ulaşılabilmesi uygulama esnasında ortaya çıkan olumlu ve olumsuz şartların belirlenmesi ile yakından ilgilidir. Böylece olumlu durumlar ilgili uygulayıcılarla paylaşılarak kendilerine yol yordam gösterilmeli olumsuz durumların da ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Kamuoyunda 4+4+4 olarak adlandırılan 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun 11 Nisan 2012 tarih ve

28261 sayılı Resmi Gazete yayımlanarak yürürlüğe girdi. Kamuoyunda büyük tartışma yaratan bu düzenleme ile birlikte birçok değişiklik yapıldı. Bu değişikliklerin asıl uygulayıcılarının okul yöneticileri ve öğretmenler olduğunu söyleyebiliriz. Bu nedenle bu düzenlemelerin okul yöneticilerin gözüyle değerlendirmek daha doğru olacaktır.

“4+4+4 uygulamasını bir okul yöneticisi olarak nasıl değerlendirirsiniz?” sorusu çalışmamızın problem cümlesini oluşturmaktadır. Bu problem kapsamında uygulamanın olumlu olumsuz yönleri ve nasıl uygulandığı ilkokul ve ortaokul idarecilerinin görüşlerine göre değerlendirilecektir.

1.1.1 Problem Cümlesi

4+4+4 uygulamasını bir okul yöneticisi olarak nasıl değerlendirirsiniz?

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, 11 Mart 2012’de kabul edilip 11 Nisan 2012’de Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren ve kamuoyunda büyük tartışma yaratan 6287 sayılı kanunu ilkokul ve ortaokullarda uygulanışını okul yöneticilerinin görüşlerine göre değerlendirebilmektir. Bu amaçla araştırma süresince aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

- 1) 4+4+4 uygulamasına geçilmeden önce yöneticilere ve öğretmenlere yönelik Mili Eğitim Bakanlığının herhangi bir çalışması oldu mu?
- 2) 4+4+4 uygulamasını nasıl değerlendiriyorsunuz?
- 3) 4+4+4 uygulamasının oluşturduğu sorunlar nelerdir?

- 4) Okulunuzun fiziki şartları 4+4+4 uygulamasına ne kadar hazırdır?
- 5) 4+4+4 uygulamasının beraberinde getirdiği ek sorumluluklar nelerdir?
- 6) 4+4+4 uygulaması okulunuz öğretmenleri tarafından ne derece benimsendi?

1.3.Araştırmanın Önemi

Yeniden yapılanma eğitimin paradigmasını değiştirir. Yani eğitim sistemi, eğitim yönetimini, öğrenme-öğretme süreçlerini, öğretim programlarını ve onunla ilgili olan her şeyi, teftişi, finansman konularına bakışı, öğretim kademelerinin durumunu ve eğitim sisteminin ürünlerinin ölçülebilirliği gibi pek çok konuyu değiştirir. Yine yeniden yapılanmada nelerin yapılacağı, iş standartları, karar verme, yetki, mesleki uzmanlık gibi konular ciddi bir biçimde ele alınır. Yeniden yapılanma süreci, çok ciddi anlamda bir zihinsel değişim, çok ciddi anlamda uzman kadro, çok ciddi anlamda yeni bilgi gerektirir. Bunların hepsinin başında, değişim için ısrarlı bir çaba ve gayret şarttır. Yeniden yapılanma faaliyetleri, o alanların sorunlarını ve çözümlerini çok iyi bilen bir lider öncülüğünde yapılması çok önemli bir husustur. Aksi halde değişim çok değişik yönlere çekilerek rayında çıkarılabilir. Nihayet yeniden yapılanmanın beklenen kısa, orta ve uzun vadeli sonuçları olacaktır. Bu konuda son bir not olarak şunu eklemek gerekir ki, yeniden yapılanma çalışmaları her zaman düz bir çizgide gitmez. Zaman zaman inişler, çıkışlar ve kırılmalar yaşanabilir. Burada önemli olan, paniğe kapılmadan gerekli önlemleri alabilmek ve değişimi yönetme güç ve cesaretini gösterebilmektir.(Özyılmaz, 2013: 19)

Eğitim uygulamalarında özellikle son yıllarda görülen belirgin bir özellik de, bir okul açılmadan ya da bir uygulamaya girilmeden önce, yeterli araştırma ve hazırlığın yapılmamasıdır. Özellikle politik düşüncelerle ve hızlı bir biçimde girişilen

teşebbüsler başarısızlıklara ve eğitim sistemimizde pek çok aksaklıklara yol açmıştır. (Akyüz, Y 2013: 439)

Gelişen ve değişen dünyamız ile birlikte her şey hızlı bir değişim göstermekte ve bizler de bu duruma ayak uydurmak durumunda kalmaktayız. Değişime direnç gösterme ve sürekli mevcut durumu koruma toplumların yok olmasına neden olur. Bu sebeptendir ki eğitim sistemimizde değişiklikler yapılma ihtiyacı doğmuştur. Yapılan bu değişiklikleri daha yakından takip edebilme, kısa bir süre zarfında hayata geçirilen 4+4+4 uygulamasının asıl uygulayıcıları olan okul yöneticileri kanalı ile mevcut durumu saptama, eksiklikleri, avantajları belirleme yaşanan sorunları gündeme getirerek çözüme kaynaklık etme ve giderebilme açısından araştırmamız önemlidir.

1.4.Sınırlılıklar

Araştırma;

2013-2014 öğretim yılında Diyarbakır ili ve ilçelerinde görev yapmakta olan ilkokul ve ortaokul idarecileri ile görüşme formuna verilen yanıtlarla sınırlıdır.

1.5.Sayıtlar

Araştırmanın örnekleme alınan denekler ankette yer alan soruları yanıtlarken gerçek duygu ve düşüncelerini içtenlikle yansıtmışlardır. Araştırmanın örnekleme, evreni temsil edebilecek nitelikte ve niceliktedir.

1.6. İlgili Araştırmalar

4+4+4 uygulaması ile ilgili araştırmalar yapılmış olmakla birlikte, bu konuda yapılan araştırmaların sayıca kısıtlı olduğunu söyleyebiliriz. Bu konuda yapılan çalışmaların sonuçlarını şöyle aktarabiliriz:

Adıgüzel, Y (2013)

Bu araştırma okul yöneticilerinin görüşlerine göre 2012 yılında ilköğretim ve eğitim kanunda yapılan düzenlemenin (4+4+4) ilkokullarda uygulandığı üzerine bir değerlendirme düzeylerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Okul yöneticilerinin 2012 yılında ilköğretim ve eğitim kanunda yapılan düzenlemenin (4+4+4) ilkokullarda uygulandığı üzerine cinsiyet, eğitim durumu, kıdem ve mezuniyet değişkenlerine bakılarak incelenmiştir. Bu amaçla araştırmacı tarafından geliştirilen anket aracı sosyo-ekonomik düzeylerine göre derecelendirilen ilköğretim okullarında çalışan 84 okul yöneticisine uygulanmıştır.

Sonuçlar sunulurken öncelikle anlamlı fark bulunan durumlar ortaya konulmuş, devamında okuyucunun okul yöneticilerinin eğitim kanunda yapılan düzenlemenin (4+4+4) ilkokullarda uygulandığına ilişkin bilgi edinebilmesi için tüm maddelere ilişkin verilen cevapların düzeylerini gösteren tablo oluşturulmuştur (Bkz, s.45-46)

Kişisel Özelliklere İlişkin Sonuçlar □ Araştırmaya katılan idarecilerin 52'si (%61,9) erkek; 32'si (%38,1) erkek olmak üzere toplam 84 idareciden oluşmaktadır. □ Araştırmaya katılan idarecilerin eğitim durumu bazında dağılımı Üniversite N=59 (%70,2), Lisans Üstü N=25 (%29,8) şeklindedir. □ Araştırmaya katılan idarecilerin % 2,4'ü 0-9 yıl, %97,6'sı 10 yıl ve üzerinde kıdeme sahiptir.

54 □ Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin, %66,7'si Eğitim Fakültesi mezunu, %21,4'ü Fen-Edebiyat Fakültesi mezunu, %11,9'u ise Diğer kurumlardan mezundur.

□ Araştırmaya katılan idarecilerin 'Çalıştığımız Okulun Öğrenci Sayısı Kaçtır?' sorusuna verdikleri cevapların oranları ise; 0-500 diyenler N=19 (%22,6) ve 501 ve Üstü diyenler ise N=65 (%77,4) şeklindedir. □ Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin 'Görev Yaptığımız Okula Devam Eden Öğrencilerin Ekonomik Durumu Hangi Seviyede?' sorusuna verdikleri cevapların %63,1' Düşük-Orta seviyesinde, %36,9'u ise Orta-Yüksek seviyesinde olduğu görülmektedir.

Alt Problemlere İlişkin Sonuçlar

Cinsiyet Değişkenine İlişkin Sonuçlar: Cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülen sonuçlar şöyledir.

Örneklem grubunu oluşturan idarecilerin "Yeni Eğitim Sisteminin Oluşturulması Aşamasında Kamuoyunun Görüşleri Dikkate Alınmıştır" sorusuna ilişkin toplam puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın kadınların lehine olduğu görülmektedir ($t=-2,158$; $p<,05$).

Yine, örneklem grubunu oluşturan okul yöneticilerinin "Yeni Eğitim Sisteminin Oluşturulması Sürecinde Eğitsel İhtiyaçlardan Yola Çıkılmıştır" sorusuna ilişkin toplam puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın kadınların lehine olduğu görülmektedir ($t=2,143$; $p<,05$).

İdarecilerin "Yeni Eğitim Sistemi Uygulamaya Geçmeden Önce İdarecilere Hizmet İçi Eğitim Verilmiştir" sorusuna ilişkin toplam puanlarının cinsiyet

55değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik

ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın erkeklerin lehine olduğu görülmektedir ($t=2,675$; $p<,05$).

Mesleki Kıdem Değişkenine İlişkin Sonuçlar: Örneklem grubunu oluşturan idarecilerin “Yeni Eğitim Sisteminde Yer Alan Seçmeli Derslerin Veliler ve Öğrenciler Tarafından Seçilmesinde Teknik Olarak Aksaklık Yaşanmamıştır” sorusuna ilişkin toplam puanlarının mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın 0-9 yıl mesleki kıdeme sahip idarecilerin lehine olduğu görülmektedir ($t=2,278$; $p<,05$).

İdarecilerin “Okul Dönüşümleri Nedeniyle Velilerin Servis Giderleri Artacaktır” sorusuna ilişkin toplam puanlarının mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın 10 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip idarecilerin lehine olduğu görülmektedir ($t=-2,155$; $p<,05$).

Örneklem grubunu oluşturan okul yöneticilerinin “Yeni Eğitim Sistemi Kaynaştırma Öğrenci Sayısının Artmasına Neden Olacaktır” sorusuna ilişkin toplam puanlarının mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın 10 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip idarecilerin lehine olduğu görülmektedir ($t=-2,073$; $p<,05$).

İdarecilerin “Yeni Eğitim Sisteminin Oluşturulmasında Temel Belirleyici, Eğitimsel Kaygılar Olmuştur” sorusuna ilişkin toplam puanlarının mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki

56 farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın 10 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip idarecilerin lehine olduğu görülmektedir ($t=-2,070$; $p<,05$).

Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Sonuçlar: Okul yöneticilerinin “Yeni eğitim sistemi oluşturulurken eğitim sisteminin paydaşları ile görüş

alışverişinde bulunulmuştur” sorusuna ilişkin toplam puanlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın üniversite grubu idarecilerin lehine olduğu görülmektedir ($t=2,213$; $p<,05$).

Yine örneklem grubunu oluşturan idarecilerin “Yeni Eğitim Sisteminin Oluşturulması Aşamasında Kamuoyunun Görüşleri Dikkate Alınmıştır” sorusuna ilişkin toplam puanlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın üniversite grubu idarecilerin lehine olduğu görülmektedir ($t=2,913$; $p<,05$).

İdarecilerin “Yeni Eğitim Sisteminin Oluşturulması Sürecinde Eğitsel İhtiyaçlardan Yola Çıkılmıştır” sorusuna ilişkin toplam puanlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın üniversite grubu idarecilerin lehine olduğu görülmektedir ($t=2,213$; $p<,05$).

Okul yöneticilerinin “Yeni Eğitim Sisteminin Uygulanabilmesi İçin İdareciler Mesleki Bilgi Ve Donanıma Sahiptir” sorusuna ilişkin toplam puanlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın üniversite grubu idarecilerin lehine olduğu görülmektedir ($t=2,072$; $p<,05$).

Örneklem grubunu oluşturan idarecilerin “Yeni Eğitim Sisteminin Uygulanabilmesi İçin Öğretmenler Mesleki Bilgi ve Donanıma Sahiptir” sorusuna ilişkin toplam puanlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın üniversite grubu idarecilerin lehine olduğu görülmektedir ($t=3,196$; $p<,05$).

İdarecilerin “Yeni Eğitim Sisteminde Yer Verilen Seçmeli Dersler Eğitsel İhtiyaçları Karşılama İçin Belirlenmiştir” sorusuna ilişkin toplam

puanlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın üniversite grubu idarecilerin lehine olduğu görülmektedir ($t=2,240$; $p<,05$).

Örneklem grubunu oluşturan idarecilerin “Seçmeli Derslerin İçeriğine Yönelik Velilere Ve Öğrencilere Gerekli Bilgilendirme Yapılmıştır” sorusuna ilişkin toplam puanlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın üniversite grubu idarecilerin lehine olduğu görülmektedir ($t=2,397$; $p<,05$).

İdarecilerin “Yeni Eğitim Sisteminde Belirlenen Okula Başlama Yaşını Veliler Olumlu Karşılımıştır” sorusuna ilişkin toplam puanlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın üniversite grubu idarecilerin lehine olduğu görülmektedir ($t=3,123$; $p<,05$).

Okul yöneticilerinin “Yeni Eğitim Sisteminde Belirlenen Okula Başlama Yaşı Çocukların Fiziksel Gelişimi Açısından Uygun Bir Yaştır” sorusuna ilişkin toplam puanlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın üniversite grubu idarecilerin lehine olduğu görülmektedir ($t=3,919$; $58p<,05$).

Örneklem grubunu oluşturan idarecilerin “Yeni Eğitim Sisteminde Belirlenen Okula Başlama Yaşı Çocukların Psikolojik Gelişimi Açısından Uygun Bir Yaştır” sorusuna ilişkin toplam puanlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur.

Bu anlamlı farklılığın üniversite grubu idarecilerin lehine olduğu görülmektedir ($t=3,132$; $p<,05$).

İdarecilerin “Okula Yeni Başlayan Birinci Sınıf Öğrencileri Okula Uyum Sorunu Yaşamaz” sorusuna ilişkin toplam puanlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın üniversite grubu idarecilerin lehine olduğu görülmektedir ($t=2,941$; $p<,05$).

Okul yöneticilerinin “Okulların Fiziksel Özellikleri Okula Başlama Yaşına Uygundur” sorusuna ilişkin toplam puanlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın üniversite grubu idarecilerin lehine olduğu görülmektedir ($t=2,808$; $p<,05$).

Örneklem grubunu oluşturan idarecilerin “Okul Dönüşümlerinde Veliler ve Öğrenciler Mağdur Edilmiştir” sorusuna ilişkin toplam puanlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın lisans üstü grubu idarecilerin lehine olduğu görülmektedir ($t=-2,155$; $p<,05$).

İdarecilerin “Okul Dönüşümlerinde Öğretmenler Mağdur Edilmiştir” sorusuna ilişkin toplam puanlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur.

Bu anlamlı farklılığın lisans üstü grubu idarecilerin lehine olduğu görülmektedir ($t=-593,853$; $p<,05$).

Okul yöneticilerinin “Yeni Eğitim Sistemi Türk Milli Eğitim Sisteminin Genel Amaç ve İlkelerine Uyumludur” sorusuna ilişkin toplam puanlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın üniversite grubu idarecilerin lehine olduğu görülmektedir ($t=3,487$; $p<,05$).

İdarecilerin “Yeni Eğitim Sistemi Eğitim Alanında Belirlenen Hedeflere Ulaşılmasında Katkı Sağlayacaktır” sorusuna ilişkin toplam

puanlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın üniversite grubu idarecilerin lehine olduğu görülmektedir ($t=2,654$; $p<,05$).

Örneklem grubunu oluşturan idarecilerin “Yeni Eğitim Sisteminin Oluşturulmasında Temel Belirleyici, İdeolojik Kaygılar Olmuştur” sorusuna ilişkin toplam puanlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın lisans üstü grubu idarecilerin lehine olduğu görülmektedir ($t=-2,183$; $p<,05$).

Görev Yaptığı Okuldaki Öğrenci Sayısı Değişkenine İlişkin

Sonuçlar:

Örneklem grubunu oluşturan idarecilerin “Yeni Eğitim Sistemi Uygulamaya Geçmeden Önce İdarecilere Hizmet İçi Eğitim Verilmiştir” sorusuna ilişkin toplam puanlarının çalıştığınız okuldaki öğrenci sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın öğrenci sayısı 1-500 olan okulların lehine gerçekleştiği görülmektedir ($t=2,502$; $p<,05$).

İdarecilerin “Yeni Eğitim Sisteminde Yer Alan Seçmeli Derslerin Veliler ve Öğrenciler Tarafından Seçilmesinde Teknik Olarak Aksaklık Yaşanmamıştır” sorusuna ilişkin toplam puanlarının çalıştığınız okuldaki öğrenci sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın öğrenci sayısı 1-500 olan okulların lehine gerçekleştiği görülmektedir ($t=3,597$; $p<,05$).

Okul yöneticilerinin “Okullarda Okutulacak Olan Derslerin Seçiminde Veliler ve Öğrenciler Belirleyici Olmuştur” sorusuna ilişkin toplam puanlarının çalıştığınız okuldaki öğrenci sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda

grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın öğrenci sayısı 1-500 olan okulların lehine gerçekleştiği görülmektedir ($t=4,342$; $p<,05$).

Örneklem grubunu oluşturan idarecilerin “Yeni Eğitim Sisteminde Belirlenen Okula Başlama Yaşı Çocukların Psikolojik Gelişimi Açısından Uygun Bir Yaştır” sorusuna ilişkin toplam puanlarının çalıştığınız okuldaki öğrenci sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın öğrenci sayısı 501 ve üstü olan okulların lehine gerçekleştiği görülmektedir ($t=-2,210$; $p<,05$).

İdarecilerin “Okul Dönüşümlerinde Veliler ve Öğrenciler Mağdur Edilmiştir” sorusuna ilişkin toplam puanlarının çalıştığınız okuldaki öğrenci sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın öğrenci sayısı 1-500 olan okulların lehine gerçekleştiği görülmektedir ($t=2,711$; $p<,05$).

Okul Yöneticilerinin “Yeni Eğitim Sistemi Kaynaştırma Öğrenci Sayısının Artmasına Neden Olacaktır” sorusuna ilişkin toplam puanlarının çalıştığınız okuldaki öğrenci sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın öğrenci sayısı 501 ve üstü olan okulların lehine gerçekleştiği görülmektedir ($t=-2,542$; $p<,05$).

İdarecilerin “Yeni Eğitim Sistemi Okul Giderlerinin Artışına Neden Olacaktır” sorusuna ilişkin toplam puanlarının çalıştığınız okuldaki öğrenci sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın öğrenci sayısı 501 ve üstü olan okulların lehine gerçekleştiği görülmektedir ($t=-2,439$; $p<,05$).

Okul yöneticilerinin “Yeni Eğitim Sisteminin Oluşturulmasında Temel Belirleyici, İdeolojik Kaygılar Olmuştur” sorusuna ilişkin toplam puanlarının çalıştığınız okuldaki öğrenci sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı

bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın öğrenci sayısı 1-500 olan okulların lehine gerçekleştiği görülmektedir ($t=2,979$; $p<,05$).

Dr. Salih Memişoğlu PAŞA , (2013):

Görüşmeye katılan yöneticilerden 3 tanesi uygulamayı doğru, cesaretle adılmış bir adım ve araştırıldığında aslında olması gereken bir uygulama şeklinde değerlendirip olumlu görüş bildirmişlerdir. Yöneticilerimizden 8'i olumlu ama eksik yada yapı itibarıyla yanlış bulmuştur. Burada yöneticilerimizin gerekçeleri ise özellikle planlama ve altyapı eksikliği başta olmak üzere, 4+4+4 şeklinde değil ama 5+3+4 şeklinde olmalıydı, aceleye getirilmemeliydi, yukarıdan aşağıya doğru dayatma şeklinde olmamalıydı, kademeli geçiş ve haftalık ders saati sayısı bu kadar çok olmamalıydı şeklindeki değerlendirmeler, uygulamanın doğru bulunmasına karşın olumsuz boyutları olarak karşımıza çıkmaktadır. Uygulamanın sadece İmam Hatip liseleri ile sınırlı kalması ve yine kademeli geçiş, uygulamaya dair olumsuz bakış açılarının temelini oluşturmuştur.

Tamamen olumlu yada olumsuz olarak değerlendiren yöneticilerden bir kısmı uygulama sonuçlarının beklenmesi gerektiğine dikkat çekmiş, bir yönetici ise olaya biz sadece uygulayıcılar sorumluluk tamamen bakanlığımızın derken karşılaşılan kademeli geçiş sorununa dikkat çekmiştir. Yine uygulamayı olumlu yada olumsuz olarak nitelemeyen bir yönetici uygulamanın pilot okullarda uygulanmamış olmasını eksiklik olarak değerlendirmiştir. 80-81 aylık öğrencilerin 60 aylık öğrencilerle aynı sınıf ortamını paylaşıyor olmalarının sonuçlarının görülmesinin uygulama açısından önemli bir nokta olacağı düşüncesi yine dikkate değer olarak karşımıza çıkmaktadır.

Hedeflenen nedir? Sorusuna yöneticilerimizin önemli bir kısmı ‘‘ aynı yaş grubundaki öğrencilerin ilgi yetenek ve pedagojik gelişim seviyelerine uygun sınıflar oluşturmak ve bu paralelde eğitim vermek ‘‘ şeklinde cevap vermişken bu hedefe yönelik en önemli eleştiri uygulamada kademeli geçişin öngörülmesinin ya da uygulanmasının bu hedefle çelişki arz ettiği ifade edilmiştir. Yine benzer

bir cevapla “bağımsız okullarda başarıyı arttırmak ” hedefinin de altyapı eksikliğine bağlı olarak çelişkili bir durum olduğu ifade edilmiştir.

Mesleki eğitimi desteklemek ve geliştirmek, daha verimli ve kaliteli bir sistemi yerleştirmek şeklindeki 4+4+4 uygulamasının olası hedefine karşılık, uygulamanın sadece İmam Hatip Liseleriyle sınırlı kalmasının yine bir başka eksik yada çelişkili durum olduğu düşünülmektedir.

Zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılması hedefine karşılık bu uygulamayla okulların disiplin sorunu yaşayacağı ve görece eğitim kalitelerinin düşeceği düşünülmektedir. Eğitim-öğretime daha erken yaş grubundaki öğrencilerin dahil edilmesi olası hedeflerden biri olarak düşünülmüştür. Öğrenci ve velilerin okul tercihlerinde rahatlatılmaları, öğrencilerin ilgi alanlarına uygun lise ve üniversite programlarına yönlendirilmesi, branşlaşmayı 5. Sınıftan itibaren başlatmak yöneticilerimizce uygulamanın hedefleri arasında düşünülmüştür. 4+4+4 uygulamasında olumlu olarak görülen en önemli unsur farklı yaş gruplarının farklı binalarda bağımsız okullarda eğitim görmesi olarak değerlendirilmiştir. Burada yöneticilerin özellikle bu uygulama ile 6-12 yaş grubundaki öğrencilerin olumsuz davranış geliştirmelerinin önüne geçilebileceği aynı zamanda 12-15 yaş grubundaki öğrencilerin de kimlik kazanmalarında olası gecikmelerin ortadan kalkacağı dikkat çeken bir değerlendirme olarak karşımıza çıkmıştır. Eğitim süresinin 12 yıla çıkarılmasının kız öğrenciler açısından iyi olacağı değerlendirmesi bir başka dikkat çekici nokta olmuştur. Yine uygulamanın olumlu olarak değerlendirilen önemli bir noktası öğrencilerin daha erken sınıflardan itibaren mesleki yönlendirmeye tabi tutulması olmuştur.

Uygulamanın bu olumlu yanlarının olduğunun düşünülmesiyle beraber, hızlı ve plansız geçiş ile altyapı eksikliği, uygulamanın önemli olumsuzlukları olarak çıkmaktadır. Yine önemli bir boyut olarak sınıf öğretmenlerinin norm kadro fazlası duruma düşmeleri, bu duruma bağlı olarak öğretmenlerdeki moral motivasyon kaybı, yöneticilerin altını çizdikleri önemli bir husus olmuştur.

Kademeli geçiş uygulamanın bir başka olumsuz yönü olarak değerlendirilmiş, 1. Sınıfa erken başlamanın okula uyum ve derslerin kavratılmasında sıkıntıların olabileceği, soyut öğrenmeye yoğunlaşmanın 5. Sınıflarda başlanmış olmasının erken olması eğitsel olarak olumsuz bir durumdur değerlendirilmesinde bulunulmuştur. 5.sınıflarda haftalık ders saati sayısının

artmış olmasının ve sonucunda öğrencinin günde 7 saat ders görmesinin bu yaş grubu için ağır olduğu 5. saatten sonra öğrencinin derse motivasyonunun zorlaştığı ve öğrenim kalitesinin düştüğü yine dikkate değer bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Uygulamanın siyasi bir karar olarak algılanmasının önemli bir olumsuzluk olduğunu dile getiren bir yönetici, zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasının sonucu olarak eğitimin kalitesinin düşmesini ve disiplin sorunlarının ortaya çıkmasını başka olumsuzluklar olarak değerlendirmiştir. Bulgulara bakıldığında yöneticilerin önemli bir kısmı altyapı eksikliğini karşılaşılan problemlerden en önemlisi olarak görmüşlerdir. Özellikle kademeli geçişe de neden olan bina sorunu yöneticilerin en çok sıkıntı yaşadıkları nokta olmuştur. Bu faktörün önemli başka sorunları da beraberinde getirdiği yine yöneticilerin verdiği cevaplardan anlaşılmıştır. Eski sistem ile yeni sistemin bir arada uygulandığı okullarda, ilk 4 ile ikinci. 4'ün beraber olması, lavabo ve tuvaletlerin yeniden elden geçirilmesi, ek bina olmadığı için binaların ikiye ayrılması, uygulama için sınıfların yeterli büyüklük ve donanıma sahip olmayışı, oyun bahçelerinin ve alanlarının yetersizliği altyapı eksikliği olarak değerlendirilmiş buna bağlı olarak ek mali yükümlülüklerin okul idarecilerine yüklenmesinin bir başka sorun olduğunun altı çizilmiştir. Yine bilişim sorunları altyapı sorunları içerisinde değerlendirilirse, verilerin bakanlığın bilişim sistemleri ile modüllerine geç ya da hatalı şekilde aktarılması yöneticilerimizin dile getirdiği bir başka sorun olmuştur.

Karşılaşılan önemli sorunlardan biri de mevzuat eksikliği olarak ifade edilmiştir. Bu eksikliklerin uygulamayı zorlaştırdığı dile getirilmiş, taşıma merkezli okullarda, yine bir başka sorun olarak gösterilen, yeni sistemdeki öğrencilerde var olan, ders saati yükünün fazlalığı, eski ve yeni sistemi bir arada uygulayan okullarda, öğrencilerin farklı saatlerde dağılmalarının servis sorununa sebep olduğu bu durumda da velilerin muhatap olarak okul idaresini gördüğü ve bu durumun kimi zaman yöneticilerimizi zor durumda bıraktığı dile getirilen önemli problemlerden biri olmuştur.

Yeni ve eski sistemi bir arada uygulayan okullarda karşılaşılan bir başka sorun ise, özellikle grup oluşmayan seçmeli derslerin, haftalık ders programı yaparken zorluklara sebep olduğu görülmüştür. Öğretmen eksikliği sorunu olan okullarda seçmeli derslere uygun öğretmen bulamama, komisyonlarda görev

alacak yeterli sayıda öğretmenin olmayışı, branş öğretmeni ihtiyacının ücretli yada sözleşmeli gerektiğinde alan dışı öğretmen görevlendirmelerin yaşanması, dile getirilen önemli problemler olmuştur Herhangi bir ek sorumluluk getirmediği şeklinde düşünen yöneticiler olmakla beraber , bilişim alanında(e-okul, MEBBİS vb), taşınmalı eğitimde servisle taşınan öğrencilerin koordinasyonunda, ders ve etkinlik planlamalarının hem ilkokul hem ortaokul olarak ayrı ayrı yapılmasında, uygulamanın veli ve öğrencilere anlatılmasında, ek temizlik elemanı ve malzemesi ihtiyacının giderilmesinde, okul idarecilerine ek yükümlülüklerin geldiği ifade edilmiştir. Yine bu soruya verilen ve dikkat çekici kabul edilebilecek önemli bir nokta da öğretmenlerin derse ve eğitim öğretime motive edilmeleri olmuştur. Uygulamayı en iyi sonuçlar verecek şekilde uygulayacak olan öğretmenlerin özveriyle çalışmaya devam edecekleri, benimsediği, zamanla daha da benimseneceği, branş öğretmenlerinin daha çok benimsediği şeklinde görüşler olmakla birlikte , öğretmenlerin uygulamayı ne ölçüde benimsediği sorusuna yöneticilerimizin bir kısmının da verdiği cevaplarda, karşılaşılan önemli bir durumun, uygulamanın geliş şekli ve ilk sonuçların olumsuzluğunun, özümsemesinin önündeki önemli engellerden biri olduğudur. Uygulamanın siyasi yönünün oluşu bakış açısının ya da özümsemenin boyutunu da belirlemiş olduğu görüşü hakimdir. Bununla beraber uygulamanın ilk somut sonucu olarak özellikle sınıf öğretmenlerinin norm fazlası durumuna düşmüşlerine, moral motivasyon kaybı yaşamalarına dolayısıyla uygulamayı özümsemelerinin önüne geçtiği fikri ön plana çıkmıştır. Uygulamanın zamanla daha çok özümseceği yada sorunun muhatabının aslında öğretmenler olduğu da yine yöneticilerimiz tarafından dile getirilen başka durumlar olmuştur.

BÖLÜM 2

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Değişim

Sanayi Toplumundan Bilgi Toplumuna geçerken, bilim ve teknolojiye meydana gelen küresel çaplı değişimler, birçok alanda olduğu gibi eğitim sistemini de derinden etkilemiştir. Bu gelişme, eğitimde çok önemli bir dönüşümüne işaret etmektedir (Kuhn,2003 Akt: Gülpınar, 2005; Dursun, 2002 ; Akt:Paşa Memişoğlu,2013).

Dünyada yaşanan hızlı, hızlı olduğu kadar da çok yönlü olan değişim ve dönüşüm faaliyetleri, özellikle yönetim anlayışındaki yapılanmayı yeniden sorgulamayı gündeme getirmiştir. Küreselleşme ve bilgi toplumuna geçiş sürecinde eğitime ayrılan kaynakları daha etkili ve verimli kullanarak eğitim hizmetlerinde kaliteyi artırma ve bu hizmetlerden yararlananların memnuniyetlerini sağlama isteği de eğitim yönetiminde yeni yaklaşımların gündeme gelmesini zorunlu kılmıştır.

Böyle bir zorunluluktan hareketle, küreselleşme ve küreselleşme süreci de dikkate alınarak gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin birçoğunda olduğu gibi, ülkemizde de, eğitim sisteminin yapısını yeniden sorgulama ihtiyacı doğmuştur(Gülşen ve Gökyer, 2012)

Türk Eğitim Sistemi'nin (TES), 21. yüzyıla ayak uydurabilmesi için eğitim alanında meydana gelen söz konusu değişimlere kayıtsız kalması düşünülemez. (Özden, 1999). Değişim gereksinimleri örgütleri de etkilemektedir. Hiç bir örgüt, değişimden uzak durarak ya da değişime direnç göstererek ayakta kalamaz. Bu yüzden tüm örgütlerin değişim taleplerini en elverişli (en uygun) seviyede yaşatması gerekmektedir. Ancak bir örgütün üyelerinin katılımı ve desteği ile gerçekleşen kontrollü değişim ile plansız ve kontrolsüz ani değişimi birbirinden ayırmak gerekir (Özdemir, 2000:55).

Değişim, sosyal, kültürel, politik, ekonomik yönleri olan karmaşık bir süreçtir.(Huczeynski ve Buchanan, 1991; Akt: Paşa Memişoğlu, 2013). Değişimden olumlu sonuçlar gibi olumsuz sonuçlar da beklenebilir. Değişim etkililik, verimlilik, güdülenmek ve doyum düzeyinin artırılması gibi gelişmelerle sonuçlanırsa olumlu, kontrolsüz bir süreç içinde dağılma ve etkinliğin azalması ile sonuçlanırsa olumsuz olarak nitelenebilir (Sabuncuoğlu ve Tüz, 1995; Akt: Paşa Memişoğlu, 2013).

Örgütsel değişim bir gecede veya bir hafta sonunda gerçekleşen bir şey değildir. Çok küçük çaplı bir takım değişimlerin bile çalışanlarca benimsenmesi uzun zaman alır (Özkalp ve Kırel, 2005,s.521 Akt: Paşa Memişoğlu, 2013). Örgütlerin değişime uyum sağlayamamaları yaşamlarını sürdürmeleri güçleşir. Bu durum değişim yönetimini ciddi bir problem haline getirir (Robbins, 1994, Akt: Paşa Memişoğlu, 2013). Örgütleri değişime zorlayan güçlerin tanınması değişimin etkili bir biçimde yönetilmesinde önemli bir rol oynar (Balcı, 2000;Alkan, 1992; Akt: Paşa Memişoğlu, 2013). Değişim tek bir nedene bağlanamaz. Değişim, sosyal, kültürel, politik, ekonomik yönleri olan karmaşık bir süreçtir. (Huczeynski ve Buchanan, 1991, Akt: Paşa Memişoğlu, 2013). Değişimi yönetme, değişimin çok hızla gerçekleşmesi ve çok farklı sonuçlar doğurması nedeniyle örgütler için zorunluluk olmuştur.

Değişim 21. yüzyıl insanını en çok etkileyen olguların başında gelmektedir. Bilginin her 4 yılda ikiye katlanması ve toplumların endüstriyel çağdan bilgi çağına geçişi, değişimin hızı ve etkisi hakkında önemli bir fikir vermektedir (Özer,2011).

Değişim hayatın kaçınılmaz bir gerçeğidir. Ülkeler, kültürler, üretim biçimleri, ilişkiler ve hatta tabiat sürekli olarak değişmektedir. İnsanın bizzat kendisi de doğumdan ölüme hep değişerek bir ömür sürer. İçinde yaşadığımız çağ da birçok acıdan değişimin en fazla ve en hızlı gerçekleştiği çağlardan birisidir. Çünkü ekonomide, sosyal alanda kültürel yaşamda, siyasal ve toplumsal düzende ve teknolojik yapıda sürekli olarak yeni gelişmeler ortaya çıkmaktadır.

Nitekim kültürler, toplumlar ve ülkeler arasındaki sınırlar kalkmakta, eskiye göre daha yoğun ve daha hızlı bir etkileşim yaşanmaktadır. Bugün ekonomide, sosyal alanda, kültürel yaşamda, siyasal ve toplumsal düzende ve teknolojik yapıda sürekli olarak yeni gelişmeler ortaya çıkmaktadır(Erdoğan, 2012). Yirminci yüzyılın ortalarında başlayan fakat son çeyreğinde yoğunlaşan ve hala devam eden paradigmatik gelişmeler, eğitim sistemini değiştirmeye zorlamakta ve zorlamaya da devam edecek görülmektedir(Özden, 2010). Ekonomideki, siyasetteki, teknolojideki, sosyal alanlardaki vb. gelişmeler, ilerlemeci eğitim ekolü, toplam kalite felsefesi gibi değişim ve gelişmeler eğitimde de değişimi zorunlu kılmaktadır. Çünkü bu alanlardaki gelişmelere karşı en duyarlı sistemlerden biridir eğitim. Gelişmelerin hızı ve biçimi karşısında hiçbir kurumun durağan kalması ve eski yapısını koruması mümkün görünmemektedir (Erdoğan, 2012).

2.2.Ülkemiz eğitim sistem

Günümüzde özellikle gelişmiş ülkelerde var olan kurum ve kuruluşlar, dünyadaki değişim mantığı, küreselleşme, bölgeselleşme, özelleştirme, yerelleşme,

serbestleşme gibi kavramların içeriklerini de doldurarak ve değişimin itici gücü haline getirerek, örgüt yapılarını, sistemlerini değiştirmekte ya da yeniden bu kavramlar çerçevesinde şekillendirmektedir (Özer,2011).

Yeniden yapılanma eğitimin paradigmasını değiştirir. Yani eğitim sistemi, eğitim yönetimini, öğrenme-öğretme süreçlerini, öğretim programlarını ve onunla ilgili olan her şeyi, teftişi, finansman konularına bakışı, öğretim kademelerinin durumunu ve eğitim sisteminin ürünlerinin ölçülebilirliği gibi pek çok konuyu değiştirir. Yine yeniden yapılanmada nelerin yapılacağı, iş standartları, karar verme, yetki, mesleki uzmanlık gibi konular ciddi bir biçimde ele alınır. Yeniden yapılanma süreci, çok ciddi anlamda bir zihinsel değişim, çok ciddi anlamda uzman kadro, çok ciddi anlamda yeni bilgi gerektirir. Bunların hepsinin başında, değişim için ısrarlı bir çaba ve gayret şarttır. Yeniden yapılanma faaliyetleri, o alanların sorunlarını ve çözümlerini çok iyi bilen bir lider öncülüğünde yapılması çok önemli bir husustur. Aksi halde değişim çok değişik yönlere çekilerek rayında çıkarılabilir. Nihayet yeniden yapılanmanın beklenen kısa, orta ve uzun vadeli sonuçları olacaktır. Bu konuda son bir not olarak şunu eklemek gerekir ki, yeniden yapılanma çalışmaları her zaman düz bir çizgide gitmez. Zamana zaman inişler, çıkışlar ve kırılmalar yaşanabilir. Burada önemli olan, paniğe kapılmadan gerekli önlemleri alabilmek ve değişimi yönetme güç ve cesaretini gösterebilmektir.(Özyılmaz, 2013)

Ülkemizin mevcut eğitim durumunu ve dünyadaki değişimleri ana hatlarıyla; okullarımızın örgüt yapısının sanayi devrimi sonrası ve etkisiyle şekillenmiş ama bilgi çağının gereklerine uygun olmaması, eğitimden beklentilerin farklılaşması, özel ya da kamu sektörünün ihtiyaç duyduğu nitelik ve nicelikteki eleman ihtiyacının karşılanamaması, eğitim sistemimizin bilgiyi inşa eden ya da üreten değil onu ezberleten ya da salt sunan bir mantığa dayalı olması, eğitim sistemimizin eğitim sürecini hayat boyu değil belli dönemlerdeki bireylere sunacak tarzda dizayn edilmiş olması ve bunun sonucu okul çağı dışındaki hatırı sayılır bir kitlenin gelişim ve değişimler karşısında yetersiz kalması, teknolojik değişimlerin bir

sonucu olarak işlerin niteliğinin değişmesi, şeklinde değerlendiren Erdoğan (2012) eğitim sistemimizde değişimi kaçınılmaz görmekte, eğitim sistemimizin şu an ki halinin ancak tarım ya da sanayi dayalı toplumların ihtiyacını karşılayabileceğini ancak bilgi çağına dayalı ya da özgü ihtiyaçları karşılamaktan uzak olduğunu dile getirmektedir. Eğitim sistemimiz hakkında yapılan önemli eleştirilerden biri de ülkemizin gerçek anlamda ihtiyacı olan mesleki ve teknik eğitime yönelik yönlendirmede genel anlamda eğitim sistemimizin özel anlamda ise örgün eğitim kurumlarımızın başarılı olamayışındır(Akyüz, 2013). Türk Mili Eğitim Sistemi sürekli değişen bir yapıya sahiptir (Balcı, 2011).

Şüphesiz Ülkemiz eğitim sistemi hakkında yapılan değerlendirmeler bununla sınırlı değildir. Şu anki haliyle eğitim sistemimizin, ezberci, özgür düşünmeyi ve davranmayı engelleyici, nadir sayılabilecek miktarda yeteneklerin kendini göstermesi dışında genel olarak tüm öğrencileri aynı kefeye koyup bireysel farklılık ilkesini göz ardı eden çoğu zaman demokratikliği sorgulanabilir, iş ve üretim hayatı için nitelikli eleman yetiştirmeyen bir yapıdadır. Aynı zamanda bu bireylerin rekabet gücü ve mantığından uzakta bulunduğu eğitim yöneticileri ve uzmanları derneğince de benzer eleştiriler üzerinde durulmuştur(<http://www.eyuder.org/?p=373>, Akt: Paşa Memişoğlu, 2013). Yine dünyadaki gelişmelere paralel olarak insan hakları, özgür düşünce ve düşünme, girişimcilik gibi kavramlar bugün sadece eğitim bilimcilerimiz değil öğrencilerimiz tarafından da sosyal medya vb alanlarda ciddi eleştirilere maruz kalmaktadır.

2.2.1. İlköğretim ve eğitim kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun

İLKÖĞRETİM VE EĞİTİM KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN

Türkiye’de zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılmasını ve eğitim sisteminin 4+4+4 şeklinde kademelendirilmesini öngören İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ni, 20 Şubat 2012 tarihinde beş AK Partili Grup Başkanvekili TBMM’ye sundu. Kanunla ilgili hükümler şöyledir.

MADDE 1 – 5/1/1961 tarihli ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 3 – Mecburi ilköğretim çağı 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsar. Bu çağ çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar, 13 yaşını bitirip 14 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter.”

MADDE 2 – 222 sayılı Kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 7 – İlköğretim; 1 inci maddede belirtilen amacı gerçekleştirmek için kurulmuş dört yıl süreli ve zorunlu ilkokul ile dört yıl süreli ve zorunlu ortaokuldan oluşan bir Milli Eğitim ve Öğretim Kurumudur.”

MADDE 3 – 222 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İlköğretim kurumlarının ilkokul ve ortaokul olarak bağımsız okullar hâlinde kurulması esastır. Ancak imkân ve şartlara göre ortaokullar, ilkokullarla veya liselerle birlikte de kurulabilir.”

MADDE 4 – 222 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “büyüklüğüne” ibaresi “İlkokullar ve ortaokullar birlikte veya ayrı oluşlarına, büyüklüğüne” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5 – 222 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 4 – Bu Kanunun 76 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre elde edilen gelirler, il özel idarelerince, ortaöğretim kurumlarının arsa temini, binalarının yapım, bakım ve onarımı ile diğer ihtiyaçlarının karşılanması için de kullanılır.”

MADDE 6 – 222 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 11 – Bu maddenin yayımı tarihinde ilköğretim kurumlarının 5, 6, 7 ve 8 inci sınıflarında eğitim görenler eğitimlerini bu kurumlarda tamamlar.

Bu maddenin uygulanmasıyla ilgili usul ve esaslar Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenir; Bakanlık bu maddenin uygulanmasıyla ilgili düzenlemeleri il, ilçe ve okul bazında yapmaya yetkilidir.”

MADDE 7 – 14/6/1973 tarihli ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 22 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 22 – Mecburi ilköğretim çağı 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsar. Bu çağ çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar, 13 yaşını bitirip 14 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter.”

MADDE 8 – 1739 sayılı Kanunun 24 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 24 – İlköğretim kurumlarının ilkokul ve ortaokul olarak bağımsız okullar hâlinde kurulması esastır. Ancak imkân ve şartlara göre ortaokullar, ilkokullarla veya liselerle birlikte de kurulabilir.”

MADDE 9 – 1739 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin mülga birinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“İlköğretim kurumları; dört yıl süreli ve zorunlu ilkokullar ile dört yıl süreli, zorunlu ve farklı programlar arasında tercihe imkân veren ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarından oluşur. Ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarında lise eğitimini destekleyecek şekilde öğrencilerin yetenek, gelişim ve tercihlerine göre seçimlik dersler oluşturulur. Ortaokul ve liselerde, Kur’an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin hayatı, isteğe bağlı seçmeli ders olarak okutulur. Bu okullarda okutulacak diğer seçmeli dersler ile imam-hatip ortaokulları ve diğer ortaokullar için oluşturulacak program seçenekleri Bakanlıkça belirlenir.”

MADDE 10 – 1739 sayılı Kanunun 26 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 26 – Ortaöğretim, ilköğretime dayalı, dört yıllık zorunlu, örgün veya yaygın öğrenim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar. Bu okulları bitirenlere ortaöğretim diploması verilir.”

MADDE 11 – 1739 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3 – Zorunlu ortaöğretim 2012-2013 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanır. Bakanlar Kurulu uygulamayı bir eğitim-öğretim yılı ertelemeye yetkilidir.”

MADDE 12 – 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yüzde onundan fazla” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 13 – 16/8/1997 tarihli ve 4306 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin (A) fıkrasının (2) numaralı bendinin (c) alt bendinde yer alan “sekiz yıllık kesintisiz ilköğretim” ibaresi “ilköğretim ve ortaöğretim” şeklinde değiştirilmiş ve maddede yer alan “sekiz yıllık kesintisiz” ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

Kamuoyunda büyük tartışma yaratan 6287 sayılı kanun teklifi TBMM Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu’nda 11 Mart 2012’de kabul edildi. 6287 No’ lu bu

kanun, 11 Nisan 2012'de Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

2.3. 4+4+4 EĞİTİM SİSTEMİ NEDİR?

4+4+4 Eğitim Sistemi (12 Yıllık Zorunlu Eğitim Sistemi), 2012-2013 döneminde Türkiye'de başlayan eğitim sistemidir.

2.3.1.Sistemin temeli

4+4+4 Eğitim sistemi kendisinden önceki 5+3 Eğitim sisteminin aksine artık 4 sene ilkokul (1, 2, 3, 4. sınıflar), 4 sene ortaokul (5, 6, 7, 8. sınıflar), ve 4 sene lise (9, 10, 11, 12. sınıflar) bulunacaktır.

Bu sistemin yapılmasındaki temel sebepler şunlardır.

Kaldırılan İmam Hatip Ortaokulu'nun geri gelmesi

Meslek eğitiminin arttırılması

Zorunlu eğitimin 12 yıl olması

2.3.1.1. Okula kayıt

Yeni sistemde 66 ayı geçenlerin okula katılması zorunludur. 60-66 aylık çocuklar ise gönüllü olarak (velilerin izniyle) okula katılmaktadır. Ama veliler

çocuklarının hazır olmadığını düşünürse rapor alabilir. Bu uygulama nedeniyle 1. sınıflar kalabalıklaşmıştır.

2.3.1.2. Haftalık ders programı

Yeni uygulanan haftalık ders programı kademeli olarak hazırlanmıştır ve çeşitli değişiklikler yapılmıştır.

2.3.1.2.1. İlkokul

4 sınıfta da toplam ders saati 30 saattir. Artık Matematik dersleri haftada 4 değil 5 saattir. Yabancı Dil öğretimi 2. sınıftan başlayacaktır. Fen Bilimleri dersi 3. sınıfta da bulunacaktır. Sınıflara göre ders saatleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

Dersler	1.sınıf	2.sınıf	3.sınıf	4.sınıf
Türkçe	10	10	8	8
Matematik	5	5	5	5
Hayat Bilgisi	4	4	3	
Fen Bilgisi			3	3
Sosyal Bilgiler				3
Yabancı Dil		2	2	2
Din Kültürü & Ahlak Bilgisi				2

Görsel Sanatlar	1	1	1	1
Müzik	1	1	1	1
Oyun & Fiziki Etkinlikler	5	5	5	2
Trafik Güvenliği				1
İnsan Hakları, Yurttaşlık & Demokrasi				2
Serbest Etkinlikler	4	2	2	

2.3.1.2.2. Ortaokul

2012-13

Toplam dersler 5. & 6. sınıflarda 36, 7. & 8. sınıflarda 37 saattir. Türkçe saatleri ilkokula göre azdır. İngilizce & Fen Bilgisi dersleri 4 saattir. 8 saatlik Seçmeli Dersler olacaktır. 2012-2013 yılında ortaokulda verilen ders saatlerinin sınıflara göre dağılımı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2

Dersler	5.sınıf	6.sınıf	7.sınıf	8.sınıf
Türkçe	6	6	5	5
Matematik	5	5	5	5
Fen Bilgisi	4	4	4	4
Sosyal Bilgiler	3	3	3	
T.C. İnkılâp Tarihi & Atatürkçülük				2
Yabancı Dil	4	4	4	4

Din Kültürü & Ahlak Bilgisi	2	2	2	2
Görsel Sanatlar		1	1	1
Müzik	1	1	1	1
Beden Eğitimi & Spor	2	2	2	2
Teknoloji & Tasarım			2	2
Rehberlik & Kariyer Planlama				1
Seçmeli Dersler	8	8	8	8

2013-14

Toplam dersler 5., 6., 7. & 8. sınıflarda 35 saattir. Bilişim Teknolojileri dersi 5. & 6. sınıflarda haftada 2 saattir. İngilizce dersleri 5. & 6. sınıflarda 3 saattir. 6 saatlik Seçmeli Dersler olacaktır. 2013-2014 yılında ortaokuldaki derslerin sınıflara göre dağılımı Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3

Dersler	6.Sınıf	7.Sınıf	8.Sınıf
Türkçe	6	5	5
Matematik	5	5	5
Fen Bilgisi	4	4	4
Sosyal Bilgiler	3	3	
T.C. İnkılap Tarihi & Atatürkçülük			2
Yabancı Dil	3	4	4
Din Kültürü & Ahlak Bilgisi	2	2	2

Görsel Sanatlar		1	1	1
Müzik		1	1	1
Beden Eğitimi & Spor		2	2	2
Teknoloji & Tasarım			2	2
Bilişim Teknolojileri & Yazılım		2		
Rehberlik & Kariyer Planlama				1
Seçmeli Dersler		6	6	6

2.3.1.2.3. Ortaokuldaki seçmeli dersler

Ortaokul ders programında haftada 6 ders seçmelidir. Seçmeli dersler lise ve üniversitedeki meslek eğitiminin habercisidir. Çünkü öğrenciler yeteneklerine göre dersler seçer ama bu derslerin okulda olması için belirli kontenjanlar gerekir. Seçilen her ders 2 saattir ama sanat & spor alanındaki seçmeli dersler 4 saat için de seçilebilir. Bu ders ve alanlar zorunlu derslerde de vardır ama daha ayrıntılıdır. Ortaokulda verilen seçmeli dersler Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4

Ders	Alan	Dersin Yapıldığı Sınıflar
Kuran-ı Kerim	Din&Ahlak Bilgisi	5,6,7,8. Sınıflar
Hız. Muhammed'in Hayatı	Din& Ahlak Bilgisi	5,6,7,8. Sınıflar
Temel Dini Bilgiler	Din& Ahlak Bilgisi	5,6,7,8. Sınıflar
Okuma Becerileri	Dil & Anlatım	5, 6. Sınıflar
Yazarlık & Yazma Becerileri	Dil & Anlatım	5,6,7,8. Sınıflar

Yaşayan Diller & Lehçeler	Dil & Anlatım	5,6,7,8. Sınıflar
İletişim & Sunum Becerileri	Dil & Anlatım	7, 8. Sınıflar
Yabancı Dil (Kabul Edilen 2. Yabancı Diller)	Yabancı Dil	5,6,7,8. Sınıflar
Bilim Uygulamalar	Fen Bilimleri&Matematik	5,6,7,8. Sınıflar
Matematik Uygulamaları	Fen Bilimleri&Matematik	5,6,7,8. Sınıflar
Çevre 6 Bilim	Fen Bilimleri&Matematik	7, 8. Sınıflar
Bilişim Teknolojileri & Yazılım	Fen Bilimleri&Matematik	7, 8. Sınıflar
Görsel Sanatlar (Resim, Geleneksel Sanatlar vs.)	Sanat & Spor	5,6,7,8. Sınıflar
Müzik	Sanat & Spor	5,6,7,8. Sınıflar
Spor & Fiziki Etkinlikler (Çeşitli Spor Alanları)	Sanat & Spor	5,6,7,8. Sınıflar
Drama	Sanat & Spor	5, 6. Sınıflar
Zekâ Oyunları	Sanat & Spor	5,6,7,8. Sınıflar
Düşünme Eğitimi	Sosyal Bilimler	7, 8. Sınıflar
Medya Okuryazarlığı	Sosyal Bilimler	7, 8. Sınıflar
Hukuk & Adalet	Sosyal Bilimler	6, 7. Sınıflar
Halk Kültürü	Sosyal Bilimler	6, 7. Sınıflar

2.3.2. 4+4+4 Eğitim Sistemi Protestoları

Türkiye'nin farklı yerlerinde, Sistemi'ne karşı duran öğrenci, veli ve öğretmenler protesto gösterileri düzenlemişlerdir.

Göstericiler, bu sisteme karşı durmakta ve velilerin bir kısmı çocuklarını okula göndermekten vazgeçmiştir. Protestolar İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyükşehirlerde yaşanmıştır (çoğunlukla). Protestocu kalabalık, **okullarımızın imam hatip olmasını, elimizden gitmesini istemiyoruz** gibi açıklamalar yapmıştır.

2.3.2.1. Protesto Nedenleri

- Çocukların küçük yaşta okula başlaması.
- Zorunlu din eğitimi alması.
- Eğitimin karışması.
- Bazı okulların imam hatibe çevrilmesi.

2.3.2.2. Protestolardaki Sloganlar Ve Açıklamalar

- Okullarımızın imam hatip olmasını, elimizden gitmesini istemiyoruz
- Çocuklarımızı mahvettirmeyeceğiz!
- Eğitim çorba gibi oldu

4+4+4 Düzenlemesiyle Eğitim Sisteminde Yapılan Önemli Değişiklikler

2.4.1. Kademeli eğitime geçiş ve zorunlu eğitimin süresinin artırılması

Bu kanundan önce kesintisiz olan sekiz yıllık ilköğretim herkes için zorunluydu. 4+4+4 düzenlemesi ile “kesintisiz eğitim” vurgusu kaldırılarak ilköğretim iki kademeye ayrıldı. Böylelikle ilkokul dört yıl, ortaokul dört yıl oldu. İlkokul 4. sınıfı tamamlayan çocuklar ya imam hatip ortaokullarına ya da diğer ortaokullara gidebiliyorlar. Kısaca, 4+4+4 düzenlemesiyle birlikte sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitim yerine, 12 yıllık zorunlu kademeli eğitim getirilerek 12 yıllık süre üç kademeye ayrıldı. Öğrenciler artık ilkokul ya da ortaokulu tamamladıklarında değil liseyi tamamladıklarında diplomalarını alabilecekler.

2.4.2. Okula başlama yaşının düşürülmesi

Bu kanundan önce 72 ayını dolduran çocukların ilköğretime başlaması zorunluydu. İlgili kanuna göre, 60 ayını tamamlayan çocukların zorunlu olarak ilkokula başlaması gerekmektedir. Ancak kamuoyunda bu konunun çok tartışılması nedeniyle Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan bir genelge ile okula başlama yaşı ile ilgili bir düzenlemeye gidilmiştir. Bu genelge ile yapılan değişiklik sonucunda okula başlama yaşları ile ilgili uygulama 2012-2013 eğitim öğretim yılında şu şekildeydi: 66 ayını dolduran çocukların ilkokula kayıtları e-okul üzerinden merkezi sistemle yapıldı. 60-65 ay aralığındaki çocukların, velilerinin talep etmesi durumunda, ilkokula kayıtları yapılabilir. 66-71 ay arasında olan ancak okula

hazır olmadığı sağlık raporuyla belgelenen öğrencilerin ilkokula başlaması bir yıl ertelendi.

14 Ağustos'ta 2013'te yayımlanan 28735 sayılı Resmi Gazete ile Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 15. maddesinde değişiklik yapıldı. Yapılan yönetmelik değişikliği ile 2013-2014 eğitim öğretim yılında okula kayıt yaşı ile ilgili uygulama şu şekilde yapılacak:

- 66, 67, 68 aylık (2008 Yılı Ocak-Şubat-Mart doğumlular) çocuklar 1. sınıfa kaydedilecek ancak velisinin yazılı talebi doğrultusunda, rapor istenmeksizin kayıtları 1 yıl ertelenebilecek veya okul öncesi eğitime yönlendirilebilecek.
- 69, 70, 71 aylık (2007 Yılı Ekim-Kasım-Aralık doğumlular) olup, e-okul sistemi üzerinden 1. sınıfa kaydedilen çocuklardan okula hazır olmayanların kayıtları, alınacak sağlık raporu doğrultusunda 1 yıl ertelenebilecek veya okul öncesi eğitime yönlendirilebilecek.

2.4.3. Seçmeli derslerle ilgili düzenleme

Yeni düzenlemeyle ortaokullar ile imam hatip ortaokullarında öğrencilerin ilgi ve tercihlerine göre seçmeli dersler oluşturuldu. Ayrıca, Kanun'da tüm ortaokul ve liselerde Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberin Hayatı derslerinin isteğe bağlı seçmeli ders olarak okutulacağı belirtildi. Kanun'da diğer seçmeli derslerin adı geçmemektedir.

2.4.4. Haftalık ders çizelgelerinde değişiklik yapılması

Bu düzenlemeyle haftalık ders çizelgelerinde değişiklik yapıldı ve ortaokullardaki toplam ders saati artırıldı. 6-8. sınıflarda geçen yıl toplam zorunlu ders sayısı 30 iken, seçmeli derslerin eklenmesiyle bu sayı 6. sınıfta 36'ya, 7. ve 8. sınıflarda ise 37'ye yükseldi.

2.4.5. Okul dönüşümü

Kanun'da ilköğretim kurumlarının ilkokul ve ortaokul olarak bağımsız okullar hâlinde kurulmasının esas olduğu ancak imkân ve şartlara göre ortaokullar, ilkokullarla veya liselerle birlikte de kurulabileceği belirtilmiştir. Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'nün valiliklere gönderdiği Okul Dönüşümleri konulu yazı okulların dönüşüm sürecinde yedi farklı ilkokul/ortaokul türünün oluşturulacağını gösteriyor: 1) Müstakil ilkokul, 2) Müstakil ortaokul, 3) İmam hatip ortaokulu 4) İlkokul ve ortaokul bir arada (3 yıl sonra ilkokul olacak) 5) İlkokul ve ortaokul bir arada (3 yıl sonra ortaokul olacak) 6) Ortaokul sabahçı, ilkokul öğlenci 7) İlkokul, ortaokul ve imam hatip ortaokulu bir arada.

2.4.6. Okulöncesi Eğitim

Okulöncesi eğitim zorunlu eğitim kapsamına alınmamıştır. Bu düzenlemeden önce 37-72 ay arası çocuklar okulöncesi eğitime gidebiliyorlardı. Bu

düzenlemeyle 37-66 ay arasındaki çocuklar anaokulunda veya uygulama sınıflarında, 48-66 ay arasındaki çocuklar ise anasınıflarında okulöncesi eğitim alabilirler.

2.5. 4+4+4 Uygulamasına İlişkin Yükseköğretim Kurumlarının Görüşleri

Eğitim fakülteleri ve birçok sendikal örgüt çok ses getiren bu teklife dair görüşlerde bulundu. (Online 2)

2.5.1. Boğaziçi üniversitesi eğitim fakültesi,

Bir ülkedeki eğitim sistemi ve bunun uygulanmasını içeren model değişiklikleri, ancak daha önceki sistem ve uygulamalar bilimsel değerlendirmelerle ele alınıp gelişim ve değişimin zorunlu olduğu saptanırsa, gerekli olabilir. Böyle bir bilimsel değerlendirmeye dayanmayan değişiklikler, insan gücü açısından olduğu kadar ekonomik açıdan da savurganlığa neden olur. Bu çerçevede, Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi aşağıdaki gerekçelerle ilgili Kanun Teklifi'nin düzeltilmesini önermektedir.

1. İlköğretim öncesi verilen okulöncesi eğitim, insan gücü açısından etkin olan ülkelerde zorunlu olup çağ nüfusunun % 100'ünü kapsamaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı 2010-2011 istatistiklerine göre Türkiye'de bu oran 60-72 ay çocukları için % 67'dir. Hedefimizin bu oranı % 100'e ulaştırmak olması gerekir. Okulöncesi eğitimin amacı,

a. Tüm çağ nüfusuna, ilköğretime ön koşul oluşturan bilgi ve becerileri kazandırmak

b. Uluslararası ve ulusal araştırmaların 50 yıldır gösterdiği üzere eşitlik ilkesi çerçevesinde, sosyo-ekonomik düzey farklarını ortadan kaldırarak okullaşmaya ön koşul oluşturan becerilerde çocukları eşit hale getirmektir.

Okulöncesi eğitimin tüm çağ nüfusuna zorunlu olarak iletilmemesi, okullaşma süreçlerine hazırlık açısından alt sosyo-ekonomik düzeyden gelen çocuklar aleyhine, onarılması güç eşitsizlikler oluşturacaktır.

2. Yeni taslakta 1'inci sınıf yaşı bir yıl öne alınmaktadır. Böylece, 60-72 ay çocukları, okulöncesi eğitime değil, 1'inci sınıfa alınacaktır. Bu uygulama pedagojik açıdan sakıncalıdır. Bu yaş çocukları, daha somut işlemler dönemine geçmediği için 1'inci sınıf becerileri arasında bulunan okuma-yazma, basit sayısal değerlendirme ve işlemleri yapabilecek bilişsel düzeyde değildir. Müfredatı değiştirmek ise 1'inci sınıfta etkinlikle verebildiğimiz bu becerileri bir yıl erteleme durumunu yaratacak ve ilköğretimin 1'inci sınıfına ait olmayan okulöncesi becerileri bu sınıfa taşıyacaktır. O zaman, içerik açısından model 1+3+4+4 haline gelecektir. Böyle bir sistem oluşumu, bilimsel açıdan sakıncalı olduğu gibi aynı zamanda hiç bir ülkede bulunmayan anlaşılmaz bir bölünmeyi oluşturacaktır.

3. Önerilen 4+4+4 modelinin ilk kademesi olan 4 yıllık eğitim kavramı hiçbir bilimsel temele dayanmamaktadır. Bilimsel araştırmalara göre çağ nüfusu bilişsel gelişim açısından ayrıştırıldığında, 7-11 yaş somut işlemler, 12 yaş üstü ise soyut işlemler dönemleri olarak belirlenmiştir. Dördüncü sınıftaki bir çocuğun, somut işlemler döneminin tam ortasındaiken ilköğretimin ikinci kademesine geçmesi, bilimsel veriler ve bulgulara ters düşmektedir. İlköğretim eğer iki aşamaya bölünecekse, bunun bilimsel veriler ışığında yapılması ve ülkemizin daha önceki deneyimlerinin üzerine inşa edilmesi kuvvetle önerilmektedir.

4. Yeni taslakta ilköğretimin ikinci kademesinde, artık yönlendirme yer almamaktadır. Bu olumlu bir gelişmedir. Ancak, teklifin 9'uncu maddesinde seçmeli dersleri almanın, "öğrencilerin yetenek, gelişim ve tercihlerine göre" yapılacağı belirtilmektedir. Yeti, beceri ve ilgiler 10-13 yaş arası büyük değişimler içinde olduğundan, bilimsel veriler ışığında seçmeli derslerin yalnız ilgiler yönünde olması gerekir. Eğer yeni taslakta belirtildiği gibi seçmeli ders alınırsa, bu yine bir yönlendirme olacak ve belirtilen sakıncalar, yapılan yeniliğe rağmen ortadan kalkmamış bulunacaktır.

5. Seçmeli dersler arasında dillerin bulunması bilimsel açıdan desteklenecek bir öneridir. Ancak, 'ana dil eğitimi' ile 'ana dilde eğitim' arasında büyük farklar vardır. 'Ana dil eğitimi', herhangi bir insanın ailesi içinde öğrendiği dili, eğitim sistemi içinde alması ve etkin bir şekilde kültürel ardalanı içinde öğrenmesi ile ilgilidir. 'Ana dilde eğitim' ise bütün eğitim sisteminin bu dilde gerçekleşmesi sürecini içerir. Burada seçmeli olarak önerilen 'ana dil eğitimi'dir. Seçmeli dersler içinde dil çeşitliliği, toplumsal gereksinimlere yanıt verme açısından önemlidir.

6. Yeni taslakta ilköğretim ikinci kademededen sonra, öğrencilerin açık öğretim ve evde eğitim gibi olanaklarla da öğretim görebilme önerisi, özellikle alt sosyo-ekonomik düzeyden gelen kız ve erkek çocuklarını okullaşma süreci dışına çıkaracak ve şu anda kız erkek farklarının belirlediği tek eğitim aşaması olarak çağ nüfusunun % 69.33'ünü, erkek çağ nüfusunun % 72.35'i ile kız çağ nüfusunun % 66.14'ünü kapsayan ortaöğretim içinde bulunma oranını, bu gruplar aleyhine düşürecektir. Böylece, önerinin kuvvetli yanı olarak benimsediğimiz, ortaöğretimi zorunlu hale getirme ve tüm çağ nüfusunu kapsama amacı büyük tehlike altına girecektir. Ayrıca, açık öğretim veya evde eğitim gibi olanaklar eğitimin niteliğini tehlike altına sokacak ve kontrolü zorlaştıracaktır. Böyle bir eşitsizlik, insan hakları açısından olduğu kadar insan gücü niteliğinin düşmesi açısından da eleştiriye açıktır.

7. Ayrıca, okullaşma yalnız bilişsel gelişimin 'olmazsa olmazı' değil, aynı zamanda sosyalleşme süreçlerinin gerçekleştiği, çocuğun birey olarak toplum içinde etkin iletişim ve etkileşimi öğrendiği süreçleri kapsar. Sosyal ve duygusal gelişim, okullaşma süreci içinde önemli yer tutar. Bu nedenle, erken dönemde bu sosyal ortamın dışındaki seçenekler yalnız bilişsel gelişime değil, aynı zamanda da sosyal ve duygusal gelişime de ket vuracaktır.

8. Farklı özellikleri olan çocukların kaynaştırma kavramı içinde eşit ortam ve eğitim olanakları ve içeriğine sahip olmaları amaçlanırken, önerilen modelde bu çocukların da büyük çoğunluğu ilköğretimin ikinci aşamasından sonra okullaşma sürecinden mahrum olabilir. Bu durumun, yukarıda sözü edilen insan hakları ve eşitlik ilkelerinde sorunlar oluşturması beklenir.

9. Önerideki son 4 yılın mesleki ve teknik yönlendirmeyi içermesi, bilimsel açıdan sakıncalıdır. Bilimsel veriler ilgi, bilgi, yeti ve becerilerin 15 yaşlarında bile kararlılık göstermediğini ve kaygan bir zeminde olduğunu

saptamıştır. Araştırmalar, çocukların yaşam boyu çalışacakları alanlardaki eğitim seçeneklerini 18 yaşından önce doğru ölçütlerle değerlendiremediklerini göstermektedir.

10. On iki yıllık zorunlu eğitim bu taslağın bilimsel temellere dayanan ve insan gücü niteliği açısından önem arz eden bir önerisidir. Ancak, bu eğitimin zorunlu olması yanında genel ve çağın gerektirdiği temel eğitim yaklaşımını içermesi, önemle üzerinde durulması gereken bir konudur. Unutulmamalıdır ki en iyi mesleki eğitim etkin bir genel eğitim üzerine kurulabilir. Toplumun çeşitli kesitlerinin farklı tercihleri, zorunlu ve genel eğitim içinde zengin bir seçmeli dersler havuzu çerçevesinde karşılanmalı ve bir insan hakkı olan eğitim, tüm çağ nüfusunu içine alacak bir bütünsellik göstermelidir.

Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde çalışan bilim insanları olarak önerideki gelişimleri dikkatle izliyor, bilimden kaynaklanan değişiklikleri destekliyor, evrensel olarak tüm nüfusumuzu içeren eğitim sistemimizin bilimsel veriler ışığında oluşmasını umuyoruz. Farklılıklar açısından büyük kaynak, enerji ve birikimi içinde barındıran toplumumuzun insan gücünü donanımlı hale getirmemizde beraberce katılımda bulunmanın etkin sonuçlar oluşturabileceğimize inanıyoruz.

Boğaziçi Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
12.03.2012

2.5.2. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fakülte Kurulu,

1. Sekiz yıllık zorunlu eğitim ilk defa 1974 yılında 9. Milli Eğitim Şurası'nda önerilmiş ancak 1997 yılında uygulamaya konulabilmiştir.

2. **Mevcut eğitim sistemimizin birçok sorunu vardır ve geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır:** Okul öncesi eğitim süreci de dahil olmak üzere her kademede okullaşma oranları yetersizdir. Eğitim hedefleri istenen düzeyde **gerçekleştirilememektedir.** Öğrenciler, dersane ve okul arasında sıkışıp kalmıştır. Sınav odaklı eğitim sisteminde gerek ortaöğretime, gerek yüksek öğretime geçiş sınavlarına hazırlanan öğrenciler, oldukça

zorlanmalı bir süreç yaşamaktadırlar. Bu zorlanmalı süreçte öğrencilerin ruh sağlığının olumsuz etkilendiği, bazı davranış ve uyum sorunları ile yüksek sınav kaygısı yaşadıkları görülmektedir.

3. İlgili Kanun teklifinde, ilköğretime başlama yaşı bir yıl öne (beş yaş = 60 ay) alınmakta ve okul öncesi eğitime vurgu **yapılmamaktadır**. İlköğretim sürecinden önce ve bu sürecin dışında yapılan okul öncesi eğitimin temel amacı, çocukları ilköğretime hazırlamak ve ilköğretim için gerekli becerilerin kazandırılmasında önemli fırsatlar sunmaktır. Yurtiçi ve yurtdışında yapılan bilimsel çalışmaların sonuçları, okul öncesi eğitim almış çocukların, bu eğitimi almamış akranlarına kıyasla hem ilköğretime daha iyi uyum sağladıklarını hem de üst öğrenim basamaklarında daha başarılı olduklarını göstermektedir. **Dolayısıyla, genel olarak dünyadaki birçok ülkede en az 72 aylık çocukların ilköğretime başlatılmaları ve ilköğretim öncesinde okul öncesi eğitim uygulamaları bir tesadüf değildir.** Kaldı ki; 1983-1985 eğitim-öğretim yıllarında beş yaş çocuklarının ilköğretime alınmalarının denendiği ve bu uygulamanın başarısızlıkla sonuçlandığı da bilinmektedir.

4. Milli Eğitim Bakanlığı verilerine göre, her yıl yaklaşık 1.400.000 çocuk ilköğretime başlamaktadır. Çocukların ilköğretime beş yaşında başlaması, yasanın uygulamaya konulacağı öğretim yılında yaklaşık 2.800.000 çocuğun ilköğretim birinci sınıfa başlaması anlamına gelmektedir. Aynı sayı giderek üst sınıflara yansiyacaktır. Bu durumun birçok sorun yaratacağı ve eğitimin niteliğini de düşüreceği açıktır. Ayrıca bu uygulama, birinci sınıfta 60 ve 72 aylık çocukların aynı sınıfta eğitilmelerini de gerektirecektir. Oysa 60 ve 72 aylık çocuklar zihinsel, bedensel, sosyal - duygusal ve kişilik özellikleri bakımından birbirinden oldukça farklıdır ve çocuğun, bütün yönleriyle hızla gelişmekte olduğu çocukluk yıllarında, çocuklar arasındaki üç ay gibi bir süre bile çok önemli bir farklılık olarak görülmektedir

5. Temel eğitim her yurttaşın hakkıdır ve her yurttaşın temel eğitim sunmak da devletin görevidir. Temel eğitim, her çocuğa okuma yazma öğretme, güzel yazı yazma becerisi kazandırma, dört işlemi yapabilme; problem çözme, bilimsel, analitik ve eleştirel düşünme becerileri kazandırma, soru sormayı ve sorgulamayı öğretme; okula, okumaya ve kitaba karşı olumlu tutum geliştirmeye yardımcı olma, kitap okuma alışkanlığı kazandırma; iletişim becerileri

kazandırma, kendisine, başkalarına ve farklılıklara saygı duyma, önyargısız olma; ulusal ve evrensel değerleri benimseme, temel insan haklarına saygı duyma; çalışmanın erdem ve emeğin önemli bir değer olduğuna inanma; her bireyin kendi özelliklerinin farkında olmasını sağlama, meslekleri ve üst öğretim kurumları ile programlarını tanıtmaya vb. niteliklerinin kazandırıldığı bir eğitim sürecidir. Başka bir deyişle, temel eğitim, iyi bir yurttaş yetiştirme, bireylere yurttaşlık kültürü kazandırma sürecidir. Bu nedenle, temel eğitim kesintili olamaz, tüm bireyler için ortak olmalı ve örgün eğitim kurumlarında gerçekleştirilmelidir.

6. Önerilen kesintili 4+4+4 eğitim sürecinde, ilköğretimin ikinci kademesinde okul türlerinin çeşitlenmesi birinci kademedен sonra bir seçme ve yerleştirme sınavının da yapılacağı anlamına gelmektedir. Böylece çocuklarımız sınav kaygısını daha erken yaşlarda yaşayacaklar ve bu sınava hazırlanmak için dersanelerle daha erken tanışacaklardır.

7. Meslek tercihi ve meslek eğitimi, temel ve genel eğitimden sonra yapılmalıdır. Sağlıklı bir meslek tercihi, çocuğun kendi ilgisini, yeteneklerini, değerlerini, kişilik özelliklerini tanıması; meslekleri, mesleğin gerektirdiği eğitimi, istihdam olanaklarını ve koşullarını tanımasıyla mümkündür. Yapılan araştırmalar, ergenlerin ilgilerinin 17-18 yaşlarında kararlılık göstermeye başladığını, bununla birlikte sürekli değiştiğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla gelişmiş birçok ülkede ve özellikle Avrupa ülkelerinde mesleki yönlendirmenin orta öğretimin son yıllarında yapılması bir tesadüf değildir.

8. 4+4+4 Kesintili Eğitim modeliyle ilgili yasa teklifinin gerekçesi olarak, mevcut sekiz yıllık kesintisiz eğitim sisteminde “... *Birinci sınıf öğrencilerinin üst sınıflardaki öğrencilerin olumsuz davranışlarına maruz kaldıkları...*” bu nedenle böyle bir yasa teklifine ihtiyaç duyulduğu ifade edilmektedir. Bu iddiaları kanıtlayan bir araştırma bulgusu olmamakla birlikte, iddiaların doğru olduğu kabul edilse bile, bu iddialar önerilen yasa teklifinin gerekçesi olamaz. Zira küçük yaştakilerin üst sınıflardaki öğrencilerin olumsuz davranışlarına maruz kalmalarını önlemek amacıyla, tüm bireyler için ortak, zorunlu ve kesintisiz sekiz yıllık eğitim sistemi içinde, ilköğretim 1.-5. sınıflar ile 6.-8. sınıflar eğitimlerini farklı mekanlarda sürdürebilir.

9. Eğitim; bir ülkenin, bir toplumun kaderini tayin eder. Eğitim, gündelik siyasi tartışmalar içinde heba edilecek bir alan değildir. Eğitimde yapılacak yeni düzenlemeler, reformlar, başta siyasi partiler olmak üzere, eğitimciler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, medya vb. tüm toplum kesimleri tarafından yeterince tartışıldıktan sonra olabildiğince geniş bir mutabakat ile yapılmalıdır. 4+4+4 Kesintili Eğitim ile ilgili yasa teklifinin henüz kamuoyunca yeterince tartışılmadığı, çok farklı görüşlerin ve eleştirilerin olduğu izlenmektedir. Bu durum ülkemizin geleceği ile ilgili çeşitli kaygıları beraberinde getirmektedir.

10. Sonuç olarak, bilimsel temellerden uzak ve çocukların gelişim özelliklerine uygun görünmeyen, fırsat eşitliğine ve kamu yararına aykırı görünen söz konusu yasa teklifinin geri çekilmesi gerektiği, bunun yerine, eğitimin temel sorunlarının çözülmesi için daha çağdaş, daha demokratik, insan odaklı bir eğitim sisteminin yapılandırılması amacıyla **tüm tarafların sürece katılımı ve geniş bir mutabakata varılması** gerektiği düşünülmektedir.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

Hacettepe Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

Fakülte Kurulu

2.5.3. ODTÜ ilköğretim bölümü görüşleri

5.1.1961 tarih ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi Hakkında ODTÜ Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Görüşü

Yasa tasarısında ülkemizde eğitim alanındaki sorunların temelinin 8 yıllık ilköğretim sistemi olduğu ve bunun 4+4+4 sistemi ile çözüleceği gibi bir yanlış izlenim verilmektedir. Oysa 8 yıllık zorunlu temel ilköğretim sisteminin geçen yıllar içinde, özellikle de okulöncesi eğitimin yaygınlaştırılması ve ders programlarına 2005 yılında getirilen köklü değişiklikler ile birlikte, etkinliği giderek artmaktadır. Bu bağlamda 8 yıllık zorunlu temel ilköğretimin en önemli

sorunları; öğretmenler için etkili hizmet içi eğitimin yaygınlaştırılmamış olması, okullarda yeni programların gerektirdiği materyallerin temininde yaşanan zorluklar ve okullarda derslik ve kaliteli yapı eksikliği ve buna bağlı olarak şehir merkezlerinde sınıf mevcutlarının yüksek olması olarak ortaya çıkmaktadır. Bu sorunların çözümüne yönelik politikaların ve uygulamaların geliştirilmesi yerine sistemde köklü bir değişikliğe gitmek Türkiye’de eğitim sistemi kaynaklı sorunlara bir çözüm getirmeyeceği gibi hâlihazırda var olan bütün sorunların yeni sisteme de taşınmasına sebep olacaktır. Zorunlu 8 yıllık temel eğitim sisteminin gerçek etkisi ancak bu sorunların çözülmesi, sistemin uzun yıllar sürdürülmesi ve mezunlarının takip edilmesi ile ortaya konabilecekken, etkisiz ve yetersiz olduğu yönündeki kamu erken varılmış bir yargıdır. 4+4+4 sistemi öğrencilerin öğrenim hayatlarının süreklilik içinde sürdürülmesine fırsat verecek bir yapı önermemektedir. İlköğretimin birinci ve ikinci kademe programları bir bütünlük içinde geliştirilmiş olup aynı okuldaki öğretmenlerin iletişimde bulunması ile daha etkili olabilir. Önerilen sistemde ilköğretim birinci ve ikinci kademenin farklı okullarda sürdürülebilmesi yönündeki ifade programların etkililiğini kısıtlayacak bir uygulama içermektedir. 22005 yılından itibaren uygulanan öğretim programları, 1. sınıftaki öğrencilerin okula başlama yaşının 6 yaş olarak değerlendirilmesi ile oluşturulmuştur. Okula başlama yaşının 5 yaşa indirilmesi tüm derslere ait programlarda köklü değişikliklere gidilmesini, kitapların ve kılavuzların yeniden düzenlenmesini ve özellikle sınıf öğretmenlerinin 5 yaş özelliklerine göre bir öğretim yapmasını gerektirecektir. Ancak 4+4+4 sistemine önümüzdeki öğretim yılından itibaren başlanacağı yönündeki ifadeler, programlar yeni yapılanmaya göre değiştirilmeden, pilot uygulamalar yapılmadan ve öğretmenler bu konuda hizmet içi eğitim almadan başlanacağını göstermektedir. Böylesine köklü bir değişiklik var olan eğitim sistemi sorunlarını daha da çözümsüz kılacaktır.

İlköğretim başlama yaşının düşürülmesi ve sistemin 4+4+4 e dönüştürülmesi ile birlikte, öğretim programlarında ve öğretmen yetiştirme programlarında köklü değişikliklere gidilmesine gereksinim duyulacaktır. Mevcut sistem yıllardır süregelen 5+3 sistemine dayalıdır. Öğretmen yetiştirme programlarında ilköğretim 1. kademeye yönelik sınıf öğretmenliği programları (1-5) ve ilköğretim 2. kademeye yönelik fen bilgisi ve matematik öğretmenliği programları (6-8) ayrı ayrı bulunmaktadır. Tüm öğretmen yetiştirme programları

ve ilköğretim programları bu çerçevede hazırlanmış ve uygulanmaktadır. Tüm bu sistemin 4+4+4 sistemi ve eğitime başlama yaşının 5'e çekilmesiyle öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerini de göz önüne alarak yeniden düzenlemek kaçınılmazdır.

Yeni düzenleme ile ilköğretimin 5 yaşında başlaması mevcut sisteme göre öğrencilerin daha erken meslek seçimine yönlmesine yol açacaktır. Oysa meslek seçimine erken yaşlarda yönlme, meslek seçiminde üzerinde çok fazla derin düşünmeksizin ve araştırma yapmaksızın sağlıksız kararlar verilmesine yol açabilir. Meslek seçiminin bireyin tüm yaşantısı ve toplumdaki iş gücünün nasıl kullanılacağını büyük ölçüde etkileyeceğinden, bu konuda çok dikkatli olunması gerekmektedir. Öte yandan, öğrencilerin erken yaşlarda meslekler hakkında bilgilendirilmesi onların farklı meslekler hakkında fikir sahibi olması açısından önem taşıyabilir fakat dünyada ve bulunduğumuz toplumda farklı mesleklerin yeri, önemi ve bu mesleklere duyulan ihtiyaçlar zaman içerisinde değişebilmekte ve yeni meslekler ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla, erken 3 yaşlarda yapılan mesleki bilgilendirme ve yönlendirmenin öğrencilerin seçimlerinde beklenen olumlu etkiyi yaratıp yaratmayacağı büyük bir soru işareti olarak kalmaktadır. Piaget'e göre 12 yaşından önce bireyler soyut düşünemezler. Kimi zaman çok daha ileri yaşlardaki bireylerin dahi soyut düşünmeye yönelik özellikleri gösteremediği gözlemlenmektedir. Dolayısıyla, 5 yaşında öğrenime başlamış bir öğrencinin ikinci 4 yıl sonunda dahi elle tutulur, gözle görülür olmayan durumları göz önüne alarak seçimler yapabilmesi oldukça zordur.

Neden 60 ayını dolduran çocuklar ilköğretim 1. Sınıfa başlatılmamalıdır?

Yenilenen yasa teklifinin içeriğinde (Madde 3) "Mecburi ilköğretim çağı 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsar. Bu çağ çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar,..." ifadesi yer almakta ve 60 ayını dolduran çocukların ilköğretim 1. sınıfa başlatılması amaçlanmaktadır. Bu öneriyi birçok yönden uygun görmemekteyiz:

- Farklı aile ve çevrelerden gelen çocukların dil gelişimleri ilköğretim programına uyumda yetersiz kalabilir. Araştırma sonuçlarına göre bu yaş grubundaki çocukların okuma-yazma öncesi dil gelişim düzeylerinin bu konudaki başarılarını doğrudan etkilediği bilinmektedir.

- Fiziksel olarak ilköğretim programına hazır değildirler. Bu yaş aralığındaki çocukların özellikle küçük kas gelişimleri ilköğretim programı tarafından belirlenen çalışmalar için yetersiz olabilir. Yedi yaşındaki çocukların bile el yazısı konusunda zorlandıkları düşünüldüğünde, 60 ayını dolduran çocukların yazma konusunda ciddi sorunlar yaşayacakları aşikârdır.

- Sosyal ve duygusal olarak bu yaş aralığındaki çocuklar ilköğretim kurallarını yerine getirmede zorlanacaklardır. Dikkat süreleri bir ders süresi boyunca dersi takip etme ve oturma gibi gereklilikleri yerine getirmek için uygun değildir. Duygusal olarak yakın yetişkin ilgisine ihtiyaç duyarlar ve sosyal kural ve normları oyunları içerisinde deneyimleyerek içselleştirmeye çalışırlar.

- Öz bakım becerileri açısından 60. ayını dolduran çocukların eksik oldukları ve desteklenmeleri gereken yerler vardır. Örneğin, tuvalet gereksinimini tek başına karşılamada sıkıntı yaşayabilir, yemek yerken desteğe ihtiyaç duyabilirler. Sınıf öğretmenleri daha kalabalık olan ilköğretim sınıflarında bu ihtiyaçları karşılamada yetersiz kalabilirler.

- 5 yaş çocuğu hayal ve gerçeği ayırmakta sıkıntı çekebilir. Bu nedenle “somut işlemler” yapmayı gerektiren birinci sınıf çalışmalarında sorunlar yaşayabilir.

- 1. sınıf ortamı, 60 ayını dolduran çocukların gelişimlerini ve öğrenmelerini destekleyecek bir ortam olarak kabul edilemez. Çünkü bu yaş grubundaki çocuklar pasif bir öğrenme modelinden ziyade aktif olarak kendi öğrenmelerini yönlendirmelidir. Bu çocuklar oyun ve projeler yardımı ile en iyi düzeyde öğrenirler.

İlköğretime başlamak bir çocuğun yaşamındaki en önemli dönüm noktalarından biridir. Öğrencilerin temel eğitimin ilk yıllarında mutlu ve başarılı olmaları, sonraki eğitim yaşamlarında okul ve öğrenmeye yönelik tutumlarını etkileyebilmektedir. Birinci sınıfa hazır olmadıkları halde okula başlatılan çocukların, sıkıntılar yaşadıklarında hayal kırıklığına uğramaları ve okula karşı tepki geliştirmeleri kaçınılmazdır. Okula başlamada çocuğun tüm gelişim alanlarındaki olgunluğuna ve okula hazırbulunuşluğuna dikkat edilmelidir.

“Hazırbulunuşluk”, bireyin bir işi yapabilmesi için, bu işten önce, bu iş için gerekli olan önbilgi, beceri ve tutumu da kazanmış olmasıdır. 1. Sınıfa hazırbulunuşluk düzeyi, bir işi kendi başına tamamlayabilme; aklına geleni yapmak yerine kendini tutabilme; masa başında uzun süre oturabilme; eleştiri kaldırabilme; başladığı işi bitirebilme sabrını gösterme; kişisel hijyen kurallarına uyabilme, yetişkin gibi kalem tutabilme; emniyetini sağlayan seçimler yapabilme gibi açıklanmaktadır.

Bu özellikler dikkate alındığında ilköğretime başlamak için en uygun yaşın hâlihazırda uygulandığı şekilde 72. ay olduğu görülmektedir. Hazırbulunuşluk için en belirleyici unsur kaliteli bir okulöncesi eğitim alınmasıdır. Birçok ülkede olduğu gibi okulöncesi eğitimin en azından 60-72 ay çocuklar için zorunlu hale getirilmesi, bu çocukların ilköğretim yaşamlarındaki akademik başarılarını, sosyal ve duygusal gelişimlerini olumlu etkileyecektir.

Bir diğer deyişle, ülkemizdeki eğitim politikalarının katılım ve bilimsel bilgiye dayalı karar alma süreciyle bütüncül yaklaşımı benimseyerek, okulöncesi ve diğer eğitim basamaklarını kesintisiz olarak yapılandırarak, ilköğretimi bir yıl erken başlatmak yerine, okulöncesi eğitimin zorunlu eğitim kapsamına alınması gerekmektedir.

Ayrıca, ilköğretime başlama yaşının bir yıl erkene alınmasını öğretmen yeterliliği ve öğretim programları açısından da değerlendirmek gerekmektedir.

60 ayını doldurmuş çocukların ilköğretime başlatılmaları mevcut öğretmen yetiştirme programları ile çelişmektedir. Okulöncesi öğretmenliği lisans eğitiminde öğretmen adayları okuma-yazma öğretimine yönelik eğitim almamaktadırlar. Benzer şekilde, 5 yaşını dolduran çocuklara eğitim vermesi planlanan sınıf öğretmenleri de tamamen farklı eğitim anlayışı ile düzenlenen lisans programlarından diplomalarını almaktadırlar. Örneğin; sınıf öğretmenliği programında oyun, yaratıcılık gibi önemli dersler yoktur. Bir diğer deyişle, 6 yaşında 1. Sınıfta okuyan bir çocuğa öğretmenlik yapmak için ne okulöncesi öğretmenin ne de sınıf öğretmenin donanımı yeterli değildir.

Okulöncesi eğitimin zorunlu olacağı gerekçesi ile birçok üniversitede bu program açılmış ve ciddi sayılarda öğrenci bu programlara kayıt olmuştur. Okulöncesi eğitimin bir sene azaltılması durumunda bu program mezunlarının nasıl istihdam edileceği önemli bir sorun olarak ortaya çıkacaktır. Önerilen teklifin kabul edilmesi halinde tüm öğretmen yetiştirme programlarının yeniden

yapılandırılması gerekir. Ancak, bu durumun kısa sürede düzenlenebilmesi ve uygulamaya geçirilmesi olanaksızdır. Bununla birlikte ilköğretime başlama yaşının 5 yaşa (60 ay) düşürülmesi halinde bu yaşa ve takip eden yaşlara uygun eğitim uzmanları tarafından ilköğretim müfredatının yeniden geliştirilmesi gerekmektedir. Teklifte 6 yaşında ilköğretime başlayan çok sayıda ülke olduğu belirtilmiştir. Bu ülkelerin müfredatları incelendiğinde, onların birinci sınıflarında verilen kavram 6 ve konuların bizim birinci sınıflarımızdakine göre daha hafif olduğu görülecektir. Diğer ülkelerin sistemleri ile karşılaştırma yapılırken sadece ilköğretime başlama yaşlarının kriter olarak alınması doğru değildir. O ülkelerdeki ve bizim ülkemizdeki eğitim sistemleri beş yaş için okullaşma oranları, öğretmen yetiştirme programları ve okul altyapıları gibi daha geniş perspektifte karşılaştırıldığında bu sistemleri bir araya getiren parçaların birbiri ile uyumlu oldukları görülecektir. Çok kısa bir sürede ve eğitim sistemimizin sadece okul eğitim süresi ve yapısını değiştirecek şekilde gerçekleştirilmesi planlanan bu değişiklik, eğitim sistemimizin diğer önemli parçalarında gerekli değişiklikler dikkatli bir şekilde planlanmadığı için daha büyük ve çözümü zor sorunlara yol açacaktır.

Okul öncesi eğitim neden zorunlu olmalı?

Okulöncesi eğitimin zorunlu eğitim kapsamına alınması 60-72 ay yaş grubu çocuklarının sosyoekonomik eşitsizlik ve farklılıklarının azaltılmasında önemli rol oynamaktadır. Okulöncesi eğitimden yararlanan çocuklar daha uzun süre okulda kalmakta, daha çok oranlarda yükseköğrenime devam etmekte ve yüksek statülü işlerde çalışmaktadır. Erken yaşlardaki çocukların bakım ve eğitimine yatırım yapmak bir topluma uzun vadede okullaşma süresi, istihdam ve sosyal kazanım gibi pek çok olumlu etkinin yanı sıra, artan üretim ve maliyet tasarrufu yoluyla ekonomik yarar sağlamaktadır. Okulöncesi eğitimin maliyetleri ile yararlarını karşılaştıran bir çalışmaya göre, okulöncesi eğitimin yararları maliyetinin 6-7 katı olarak bulunmuştur. Beyin araştırmaları sonuçlarına göre, okulöncesi eğitimi almak çocukların öğrenme kapasitelerini desteklemektedir. Araştırmalar okulöncesi eğitimi alan çocukların ileriki eğitim aşamalarında daha

başarılı olma eğiliminde olduğunu göstermektedir. Örneğin PISA 2009'a Türkiye'den katılan 15 yaşındaki öğrenciler arasında bir yıla yakın okulöncesi eğitim alanların ortalama puanı, hiç okulöncesi eğitim almayanlara göre ortalama 42 puan daha yüksek olmuştur. 7 Okulöncesi eğitim, zihinsel gelişime ek olarak, çocukların duygusal, dil, fiziksel ve motor gelişimlerine önemli katkı sağlamaktadır. Okulöncesi eğitimi programları özellikle ülkemizin farklı yörelerinde yaşayan farklı gelir seviyesine, dil ve etnik kökenlere sahip ailelerin çocuklarını cinsiyet ayrımı yapılmaksızın ilköğretime uyumlarını kolaylaştırır.

Doğumdan itibaren ilk altı yıl çocukların en hızlı geliştiği ve içinde yaşadığı çevreyle etkileşiminin en fazla olduğu yıllardır. Bu süreçte sağlanan eğitimin çocuğun gelişim, yaş ve gereksinimlerine uygun olarak düzenlenmesi önemlidir. Birçok gelişmiş ülke artık erken çocukluk eğitimi zorunlu eğitim kapsamına almaktadır. Ülkemizde de 60-72 ay çocuklarının okullaşma oranı 2011 yılında %67'ye ulaşmıştır. Okulöncesi eğitiminin toplumsal ve bireysel yararları bilimsel gerçek olmasına rağmen önerilmiş olan yasa teklifi ile 2013 yılında %100'e ulaşması amaçlanan bu artışın sektöre uğramasına ve bu alanda elde edilen kazanımların ve kapasitenin riske atılmasına neden olacaktır.

2.5.4. ODTÜ Eğitim Fakültesi'nin Görüşü

“İLKÖĞRETİM VE ORTAÖĞRETİMİN YENİDEN YAPILANDIRILMASI”

ODTÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ GÖRÜŞÜ

20 Şubat 2012'de TBMM Başkanlığı'na sunulan ve 23 Şubat 2012'de Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu'nda görüşülmeye başlanan “İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” üzerinde toplumun çeşitli kesimlerinden yoğun görüş ve öneriler gelmiş ve önce teklifin sevk edildiği alt komisyonda, daha sonra da genel komisyon toplantılarında teklif çeşitli değişikliklere uğramıştır. Bu süreçte mesleki eğitime yönlendirme, zorunlu eğitime başlangıç yaşı, ilköğretimin ikinci yarısında ayrıştırmış programlar ve eğitim süreçleri üzerinde yoğun tartışmalar

olmuş ve teklif bu konularda yeniden biçimlendirilmiştir. Eğitim Fakültesi olarak teklifin ilk kapsamı ve daha sonra değişen kapsamı üzerinde bilimsel ilkeler ışığında değerlendirmeler yaptık; kamuoyuna ve ilgili makamlara duyurduk. Kanun teklifinin bütünü ve çeşitli maddeleri üzerinde yaptığımız değerlendirmeye ek olarak, ilköğretimin ve ortaöğretimin yeniden yapılandırılması ve eğitim niteliğinin artırılması konusunda bir öneri ortaya koymanın önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. Aşağıda bu önerinin ana hatları gerekçeleriyle birlikte sunulmaktadır.

1. “5 yaş grubu için okul öncesi eğitim zorunlu eğitim kapsamına alınmalıdır.” Okul öncesi eğitim, ülkemizdeki sosyoekonomik eşitsizlik ve farklılıkların azaltılması, özellikle düşük sosyoekonomik çevrelerden gelen çocukların okulda daha fazla kalmasının sağlanması ve okuldaki başarısının artırılması, yükseköğretime devam etmesi ve iş yaşamlarında daha etkili ve verimli olmaları için gereklidir. Beyin araştırmaları, okul öncesi eğitimin çocukların beyin kapasitelerini geliştirdiğini, çocukların duygusal, zihinsel, motor ve dil gelişimlerine önemli katkı sağladığını, çocukların ilköğretime daha kolay uyum sağlayarak ileriki eğitim aşamalarında daha başarılı olmalarına yardımcı olduğunu göstermektedir. Her çocuğun okul öncesi eğitime devam etmesi, çağdaş toplumlarda bir insan hakkı olarak görülmektedir ve bu karar aileye bırakılmayacak kadar önemlidir. Beş yaşını (60 ay) bitiren her çocuk okul öncesi eğitimden yararlanmalı ve bu eğitimin maliyeti sosyal devlet ilkesi gereği devlet tarafından karşılanmalıdır. Okul öncesi eğitimin fayda-maliyet analizleri bu yatırımın karşılığının ekonomik açıdan kat kat alındığını göstermektedir. Bu nedenle 5 yaşından küçük çocukların da kademeli olarak okul öncesi eğitimden yararlanmalarını sağlamaya yönelik stratejilerin de geliştirilmesi gerekmektedir.

2. “İlköğretime başlama yaşı 6 yaş (72 ay) olmalıdır.” Kanun teklifinde ilköğretime başlama yaşının 5 olması öngörülmüş ancak daha sonra bundan vazgeçildiği belirtilmiştir. Her ne kadar artık kanun teklifinde yer almasa da ilköğretime başlama yaşının neden en az 6 yaş (72 ay) olması gerektiği konusunda bilimsel verilere dayalı açıklamalar yapmakta yarar vardır. Çocukta hafızayı öğrenme amacıyla etkili kullanma, mantıklı düşünme, yorum, bir işi başından sonuna gerçekleştirebilme yetileri altı yıldan sonra gerçekleşir. Altı yaş öncesi çocuğun beynindeki bilişsel yapılar okul temelli akademik öğrenme için henüz gelişmiş değildir. Altı yaş öncesi dönemde dikkat süresi kısa olduğu için

okullardaki 40 dakikalık derslerde bu çocukların oturmaları ve dikkatlerini derse vermeleri mümkün değildir. Bu nedenle çocukların dikkat dağınıklığı, disiplinsizlik, dinleme bozukluğu gibi etiketlendirmelere maruz kalmaları ve bu durumun sonraki eğitim yaşantılarını derinden etkilemesi olasıdır. İlköğretime başlama yaşının belirlenmesi konusunda çocuğun zihinsel gelişimi yanında fiziksel, sosyal ve psikolojik gelişimini de dikkate almak gerekir. Zihinsel olarak gelişmiş olmanın yanında sosyal yönden kendini ifade edebilmesi, diğer çocuklarla üretken ve sağlıklı ilişkiler kurabilmesi, gerektiğinde bir takımın parçası olabilmesi, gerektiğinde liderlik yapabilmesi ve haklarını koruyabilmesi gerekir. 6 yaş öncesi çocukların okumayı öğrenmeleri, bu çocukların ilköğretime başlamak için yeterli zihinsel, fiziksel, sosyal ve psikolojik olgunluğa ulaştığı anlamına gelmez. Literatür erken yaşta ilköğretime başlayan çocukların ilk yıllarda olmasa bile 4. ve 5. sınıftan itibaren akademik gelişme açısından sorunlar yaşadığını ortaya koymaktadır. Dünyadaki ülkelerin büyük çoğunluğunda çocuklar ilköğretime 6 yaşında başlamaktadır. İskandinav ülkelerinde çocuklar 7 yaşında (84 ay) ilköğretime başlarlar ve eğitimde aldıkları başarılı sonuçlar ortadadır. Az sayıda ülkede ilköğretime başlangıç yaşı 5'tir. Bu ülkelerden İngiltere'de ilköğretime başlama yaşının 6'ya çıkarılması yönünde ciddi öneriler vardır ve bunlar meclis gündeminde de tartışılmaktadır. Erken yaşta ilköğretime başlayan çocukların okula uyum ve sağlıklı sosyal ve psikolojik gelişim açısından sorunlar yaşamaktadırlar. Sonuç olarak, ülkemizde ilköğretime başlama yaşı 6 (72 ay) olarak yıllardır uygulanmaktadır ve bununla ilgili bir sorun yaşandığı konusunda bilimsel veriler yoktur. Bu nedenle okula başlama yaşının 6 olarak devam etmesi önerilmektedir.

3. "İlköğretimin ilk kademesi en az 5 yıl olarak düzenlenmelidir." Kanun teklifinde 8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitim 4 yıllık iki kademeye ayrılmaktadır. İlk kademenin neden 4 yıl olduğuna ilişkin teklifte bir gerekçe yer almamaktadır. Bu sürenin 4 yıllı sınırlandırılmasının bilimsel bir temeli olmadığı gibi, gelişmiş ülkelerde de görülen yaygın bir uygulama değildir. Birçok ülkede ilköğretimin kademelendirilmesinde 5+3, 6+2, 6+3 modelleri kullanılmaktadır. Bu tür bir kademelendirme gelişimle ilgili bilimsel ilkelere de aykırıdır. Gelişimle ilgili bilimsel veriler çocukların somut işlem dönemini 6-11 yaş olarak ortaya koymaktadır. 12 yaştan itibaren çocuklar soyut işlem dönemine geçtikleri için öğrendikleri kavramların ve becerilerin düzeyinde bir farklılık olması

doğaldır. 4+4 modelinin ilk kademesi çocukların somut işlem döneminin ortasına denk gelmektedir. Bu modele bir de zorunlu eğitime başlama yaşının 5'e alınması teklifi eklendiği zaman çocukların gelişimsel olarak bir dönemi tamamlayamadan ilk kademedен mezun olmaları (9 ya da 10 yaşında) ve daha soyut ve üst düzey eğitim vermeyi amaçlayan ikinci kademeye gitmeleri anlamına gelecektir. Bu nedenle 8 yıllık zorunlu eğitimin uygulamada karşılaşılan sorunlar nedeniyle iki ayrı kademeye ayrılması gerekirse, ilk kademenin en az beş yıl sürmesi, gerek gelişimle ilgili bilimsel ilkelere gerekse gelişmiş ülkelerdeki kademelendirmeye uygun olacaktır.

4. "İlköğretimin 9 ve ortaöğretimin 3 yıl olarak düzenlenmesi seçeneği tartışılmalı ve değerlendirilmelidir." Ortaöğretimin 4 yıla çıkarılması ile ilk yıl (9. sınıf) ortak bir program çerçevesinde tüm öğrenciler için standart hale getirilmiştir. Bu ilk yılın programı ortak olduğundan ilköğretim kapsamına alınması ve böylece ortaöğretimin ilk yılından itibaren

Farklı programlara ya da okullara ayrışmanın gerçekleşmesi sağlanabilir. Bu durumda ilköğretimin 9. yılı aynı zamanda bir yönlendirme yılı olacaktır. Ortaöğretim ise üst düzey akademik eğitim sağlayan 3 yıllık kurumlar haline gelecektir.

5. "İlköğretim düzeyinde eğitim programları dil, matematik, fen ve sosyal bilimler, sanat, spor gibi alanlara dayalı olarak tanımlanan ve eğitilmiş bireyden beklenen temel yeterlikler çerçevesinde düzenlenmeli ve çocukları bu yeterliklere uygun olmayan programlara ayırtırmadan kaçınılmalıdır." Her çocuğun kendi potansiyelini, becerilerini ve özgüvenini geliştirmek, toplumun üretken bir bireyi olmak ve aynı zamanda bağımsız düşünebilen, sorgulayabilen ve sorun çözebilen bir birey olabilmek için bilimsel bilgiler ve ilkeler doğrultusunda düzenlenmiş derslerden ve etkinliklerden oluşan bir temel eğitim ihtiyacı ve hakkı vardır. Kanun teklifinin ilk taslağında ilköğretimin ikinci kademesinde farklı programlar ve eğitim alternatifleri öngörülmüş ve bu şekilde çocukların açık öğretim, mesleki eğitim, evde eğitim gibi alternatiflere olanak sağlanması amaçlanmıştır. Taslağın daha sonraki metinlerinde ikinci kademe düzeyinde ayırtırmadan vazgeçilmiş ve öğrencilerin farklı ihtiyaçlarının, özelliklerinin ve tercihlerinin seçmeli dersler ve programlar yoluyla karşılanması öngörülmüştür. Programlarda seçmeli dersler yoluyla esneklik olması ve öğrencilerin ihtiyaçlarına ve özelliklerine göre farklı ilgi alanlarında seçmeli

dersler alması doğaldır ve günümüzdeki uygulamada bu tür seçmeli derslere yer verilmektedir. Ancak ikinci kademedeki öğrenci ilgilerine ve özelliklerine cevap veren seçmeli derslerin ötesinde kapsamlı alternatif programlara yer verilmesi durumunda bu zorunlu temel eğitim ilkesine aykırı bir durum ortaya koyacaktır. Bu nedenle kanun teklifinde yer alan “seçmeli dersler” kavramının ne anlama geldiği açık hale getirilmeli ve çocukların alacağı seçmeli derslerin sayısına bir sınırlama getirilmelidir. Bu konuda bizim önerimiz her dönem 2 seçmeli dersi geçmeyecek biçimde bir düzenlemenin yapılması ve bu şekilde temel ve sürekli zorunlu eğitim ilkesinin seçmeli dersler yoluyla ihlal edilmemesidir.

6. “Mesleki eğitim ortaöğretimin ikinci yarısına ve ortaöğretim sonrasına ötelenmelidir.” En iyi mesleki eğitim kapsamlı ve nitelikli bir genel eğitimin üzerine verilen mesleki eğitimidir. Artık günümüzün meslekleri sabit becerilerden çok değişen teknolojiye ve koşullara uyum sağlayabilen ve kendini sürekli geliştirebilen bireylere ihtiyaç duymaktadır. Bu nedenle geleneksel olarak ortaöğretim düzeyinde 3 ya da 4 yıl olarak verilen mesleki eğitimin geçerliliği azalmıştır. Nitekim bu okulların mezunlarının kendi meslek alanlarındaki istihdamı düşük (%7) düzeydedir. Bu nedenle mesleki eğitimin, kanun teklifinin ilk taslağında olduğu gibi daha erken yaşlara (ilköğretimin ikinci kademesi gibi) alınması mesleki eğitimdeki gelişmelere de ters bir durumdur. Artık eğitim dünyasında hemen hemen herkes 10-11 yaşlarında bir çocuğu mesleki eğitim ya da genel eğitim dışı bir kanala yönlendirmenin en temel insan hakkına aykırı olduğu konusunda birleşmektedir. Mesleki eğitim açısından ön planda gelen Almanya ve Avusturya’da bile erken yaşta ayrıştırmanın sınıfsal ayrımları derinleştirdiği ortaya çıkmış ve bu ayrıştırmanın daha geç yaşlara alınması yönünde ciddi çalışmalar başlatılmıştır. Sonuç olarak tüm gelişmiş ülkelerde mesleki eğitimin başlangıç yılını geciktirme doğrultusunda bir eğilim varken genel eğitimden taviz verecek biçimde çocukları erken yaşlarda mesleki eğitime yönlendirmek doğru değildir. Bu öneri ortaöğretim düzeyinde mesleki eğitime hiç yer verilmeyeceği anlamına gelmez. Aşağıda 8. maddede önerildiği gibi bazı mesleklere ilişkin beceriler ortaöğretim düzeyinde seçmeli programlar, dersler ve işyerinde eğitim uygulamalarıyla öğretilbilir ve ortaöğretim sonrası iş yaşamına atılmayı düşünen öğrencilere temel eğitimin ana unsurlarından yoksun kalmadan iş becerilerinin kazandırılması sağlanabilir. Bu uygulamaların sanayi ile işbirliği

içinde modüler olarak düzenlenmesi ve çağın gerektirdiği bilgi ve becerilere yer vermesi gerekir.

7. “Okullar arasındaki nitelik farklılıklarının giderilmesi gerekmektedir.” Ortaöğretim düzeyinde yer alan kurumlar arasındaki nitelik farklılıkları ortaöğretime geçiş konusunda yaşadığımız sorunların temelini oluşturmaktadır. Aynı durumun iki kademeye ayrılması durumunda ilköğretimin ikinci kademesinde de ortaya çıkması olasılığı büyüktür. Bu durumda birinci kademedен mezun olan öğrenciler daha nitelikli ikinci kademe okullarına gitmek için bir yarışma içine girecekler ve ortaya çıkan yüksek talep SBS gibi sıralama sınavlarının uygulanmaya başlamasına neden olacaktır. Bu tür sınavların öğrencileri derslane yönlendirdiği ve sınav odaklı eğitimi ön plana çıkardığı bilinmektedir. Böyle bir durumun ilköğretimin birinci kademesini de sınav odaklı hale getirmesi ve öğrencileri küçük yaşlarda dersanelere yönlendirmesi mümkündür. Bu nedenle ilköğretimi iki kademeye ayırmanın önündeki en büyük risklerden biri okullar arasındaki potansiyel nitelik farklılıklarıdır. Bu tür bir sorunun yaşanmaması için ilköğretimi iki kademeye ayırmayı belirli bir plan çerçevesinde yapmak ve bu süreçte ikinci kademe okulları arasındaki nitelik farklılıklarını azaltmak önemli bir strateji olmalıdır. Aynı durum ortaöğretim kurumları için de söz konusudur. Ortaöğretim kurumları arasındaki büyük nitelik farklılıkları, daha iyi kurumlara olan talebi arttırmış ve bu kurumlara gidecek öğrencileri belirlemek için OKS, SBS türü sınavlar uygulanmaya başlanmıştır. Bu tür bir seçme sistemi eğitimin sınav odaklı olması ve öğrencilerin yoğun biçimde dershaneye gitmeleri sonucunu doğurmuştur. MEB SBS’den vazgeçileceğini belirtmektedir. Bu ancak ortaöğretim kurumları arasındaki nitelik farklılıklarının giderilmesi ile mümkündür.

8. “Ortaöğretim düzeyindeki okullar arasındaki çeşitliliğin azaltılması gerekmektedir.” Ortaöğretim düzeyinde 50’den fazla okul türü vardır. Her bir alan için ayrı bir okul açmak yerine farklı ilgilerin ve tercihlerin seçmeli dersler yoluyla karşılandığı çok programlı ortaöğretim yaklaşımı benimsenerek ortaöğretim kurumları arasındaki çeşitlilik azaltılabilir. Böylece aynı okulda okuyan öğrenciler için de farklı seçmeli derslerin ve etkinliklerin sunulduğu zengin öğretim ortamları oluşacaktır. Bu düzeydeki çeşitliliğin mesleki eğitimi de kapsamaması ve genel eğitim kapsamında seçmeli dersler yoluyla öğrencilerin belirli mesleklere ilişkin beceri kazanmalarının sağlanması gerekir. Böylece

üniversiteye devam etmeyecek olan öğrenciler ek bir mesleki eğitim kursu ile bir işe yerleşebilirler. 1980’li yıllarda uygulanan Lise Mezunlarına Meslek Edindirme (LIMME) Projesi lise mezunlarına kısa sürede meslek kazandırabileceğine ilişkin önemli bir gösterge olmuştur. Genel eğitim üzerine bu becerileri kazanan öğrenciler çeşitli iş sektörleri tarafından meslek lisesi mezunlarına göre daha fazla tercih edilmişlerdir. Bu tür bir program zenginliği çok amaçlı lise kavramına uygundur ve ortaöğretim kurumları arasındaki ayrışmayı da azaltacaktır. Bu kapsamda ortaöğretim kurumları genel liseler, çok amaçlı liseler (mesleki ve teknik eğitimi kapsayan) ve fen liseleri biçiminde üç kategori altında yeniden yapılandırılabilir.

9. “Yükseköğretime geçiş, ilköğretim ve ortaöğretimde niteliği arttırmaya katkıda bulunacak biçimde yeniden düzenlenmelidir.” Kanun teklifinde yükseköğretime geçişte ortaöğretim başarı puanının doğrudan (ağırlıklandırılmış ortaöğretim başarı puanı yerine) yükseköğretime giriş sınav puanına eklenmesi önerisi yer almaktadır. Ortaöğretim kurumları arasındaki nitelik farklılıkları azaltıldığı takdirde öğrencilerin bitirme notlarının birbiriyle karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi mümkün olacaktır. Bu anlamda kanun teklifinde getirilmek istenen kural yerindedir ancak bu kuralın uygulamaya konması için belirli bir zaman dilimi belirlenmeli ve bu süreçte okullar arası nitelik farklılıklarının en aza düşürülmesi için gerekli önlemler alınmalıdır. Ortaöğretim kurumları arasındaki farklılıklar giderilinceye kadar ağırlıklandırılmış başarı puanlarının kullanılması daha sağlıklı olacaktır. Yükseköğretime girişte uygulanana testler, ortaöğretim süreçlerini ve anlamlı öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir. Öğrenciler kendilerini teste daha iyi hazırlayacağı düşüncesiyle dersanelere yönelmekte ve okula verilen önem azalmaktadır. Uygulanan test öğrenci seçimini güvenilir bir süreçte yapmayı başarmaktadır ancak ortaöğretim programlarının kazanımları ve eğitilmiş bireyden beklentiler dikkate alındığı zaman geçerliliği oldukça düşük bir sınavdır. Bugün uygulandığı biçimiyle bu testlerin götürüsü getirisinden çok daha fazladır. Bu nedenle yükseköğretime girişte uygulanan testlerde köklü değişikliklere gidilmesi kaçınılmazdır. Bu testlerde sınırlı kazanımları ölçen çoktan seçmeli sorular yerine PISA testindeki sorulara benzer üst düzey düşünme becerilerini ölçen sorulara yer veren testler geliştirilmesi ve bunların ortaöğretim programlarının kazanımlarıyla yakından ilişkilendirilmesi gerekmektedir. Daha

geçerli testler oluşturma yanında ortaöğretim başarı puanını daha yüksek oranda dikkate almak (ortaöğretim kurumları arasındaki nitelik farklılıklarının giderilmesiyle birlikte) ve böylece okul eğitimine verilen önemi yeniden tesis etmek gerekmektedir.

10. “Eğitim sistemindeki değişiklikler bilimsel veriler ışığında gerçekleştirilmelidir.” Eğitim sistemindeki yapısal değişiklikler tek başına bir anlam ifade etmemektedir. Gerek ortaöğretime gerekse yükseköğretime giriş konusunda yapılan değişiklikler (OKS, SBS, ÖSS, LYS, vb.) teste ve ezber dayalı eğitim sistemi sorununun çözümü konusunda hiçbir ilerleme kaydedememiştir. Yapılan her değişiklik öncesi bu tür gerekçeler öne sürülmüş ve sistemdeki sorun kullanılarak yeni uygulamalara geçilmiştir. Ancak yapılan bu değişiklikler de sorunun bir parçası olmaktan ve sorunu büyütmeden başka bir işe yaramamıştır. 2004 yılında başlatılan öğrenci merkezli yeni programlar ise her ne kadar arkasında yer alan kavramlar çerçevesinde olumlu ise de sistemde söz verilen köklü değişim gerçekleşmemiştir. Tüm bu sorunların arkasında bilimsel araştırmalara dayanmayan ve eğitimcilere güvenmeyen reform çabaları yer almaktadır. Bu tür değişimler ilgili çevrelerde bilimsel araştırma sonuçlarına göre ayrıntılı bir biçimde çalışılmalı, tartışılmalı ve ortaya konan önerilerin olgunlaşmasına zaman verilmelidir. Eğitim sisteminde iyileşme önemli ölçüde öğrenme ve öğretme sürecinin değiştirilmesine bağlıdır ve bu da sistemde yer alan tüm aktörlerin (politikacılar, yöneticiler, öğretmenler, veliler ve öğrenciler gibi) kapsamlı ve uzun soluklu bir çabasını gerektirmektedir.

Sonuç olarak, eğitim sisteminin yeniden yapılandırılmasında aşağıdaki öneriler dikkate alınmalıdır.

1. 5 Yaş grubu için okul öncesi eğitim zorunlu olmalıdır.
2. İlköğretime başlama yaşı 6 yaş (72 ay) olmalıdır.
3. İlköğretim dokuz yıl olup 6+3 veya 5+4 şeklinde düzenlenmelidir ve ortaöğretim üst düzey akademik eğitim sağlayan 3 yıllık kurum olarak yeniden organize edilmelidir.
4. İlköğretimin ikinci kademesinde seçmeli dersler olmalı ancak, her dönem 2 seçmeli dersi geçmeyecek biçimde düzenlenmelidir.
5. Mesleki eğitim ortaöğretimin ikinci yarısına veya ortaöğretim sonrasına ötelenmelidir.

6. Okullar arasındaki nitelik farklılıklarının giderilmesi gerekmektedir

7. Ortaöğretim kurumları genel liseler, çok amaçlı liseler (mesleki ve teknik eğitimi kapsayan) ve fen liseleri biçiminde üç kategori altında yeniden yapılandırılmalıdır.

8. Yükseköğretime geçiş, ilköğretim ve ortaöğretimde niteliği arttırmaya katkıda bulunacak biçimde yeniden düzenlenmelidir.

Saygılarımızla,

ODTÜ-Eğitim Fakültesi

16 Mart 2012

2.5.5. Maltepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin Görüşü

Okul Yaşının İndirilmesine İlişkin Görüşler

Prof. Dr. Ayla Oktay

Maltepe Üniversitesi –Eğitim Fakültesi

İlköğretimin yeniden yapılanmasına ilişkin kanun teklifinin görüşüldüğü ve tartışıldığı bu günlerde gazete televizyonlarda okula başlama yaşının indirilmesine ait tekliflerin de yer almaya başladığı ve bunun da komisyonda görüşüldükten sonra kanunlaşacağına dair bilgiler gelmeye başladı.

İlköğretime başlama insan yaşamındaki en önemli dönüm noktalarından biridir.

Çocuk, eğer anaokuluna gitmemişse, evden ilk kez ayrılacak, anne ve aile dışındaki yetişkinlerle ilk kez gün boyu birlikte olacak, daha önemlisi kendi yaşıtı çocuklarla birlikte olmayı ve onlarla baş etmeyi öğrenecektir. Buna birinci sınıfta öğretilecek olan okuma –yazma ve hayat bilgisi, matematik konularını da eklersek, birinci sınıfta çocuktan beklenenlerin onun için hiç de kolay görevler olmadığını söyleyebiliriz. Burada çocuktan dinlemesi, anlaması ve söylenenleri yeri ne getirmesi beklenmektedir. Ayrıca insanlar arası ilişkiler açısından yapması gerekenler ve uyması gereken kurallar da vardır. Artık vaktinde okula

gelme, ödev yapma, gün boyu kendisinden beklenenleri yerine getirme sorumluluğunu da kazanmak durumundadır.

Genelde dünya ülkelerine baktığımızda çocukların programlı öğretime başlama yaşı 5 ile 7 arasında değişmektedir. Erken okullaşma yapılan ülkelerde (örnek; İngiltere) programlar, sınıf ortamları ve öğretmenlerin kullandıkları yöntemler, çocuğun zorlanmadan 1-2 yıl içerisinde okuma yazmayı öğrenmesine fırsat verecek şekilde düzenlenmiştir. Bireysel eğitim ön plandadır. Çocuğun öğrenirken herhangi bir kırıklığa, uğramasını önleyecek esnek yaklaşımlar benimsenmiştir. Okula başlama kriterleri ise ülkenin nüfus yapısına, ekonomik durumuna, iklim ve coğrafi koşullara, çocuğa verilen değere, çocuğun özelliklerine göre değişmektedir.

Ancak en yaygın okula başlama zamanı 6 yaş olarak görünmektedir. Bu 6 yaşın gelişimsel olarak özel bir dönem olması kadar, çocuğun ilköğretimin taleplerine cevap vermek için gerekli yeterlilikleri kazanmış olması ile de ilgilidir. Zira yapılan araştırmalar, programlı öğretime hangi yaşta başlanırsa başlansın okul için yeterli ön hazırlığa ulaşmamış çocukların varlığına işaret etmektedir.

Çocukların ilköğretimin başlangıcında sahip olması beklenen yeterlilikler de ülkeden ülkeye bazı değişiklikler gösterse de, genelde evden ve anneden gün boyu ayrılabilme, başka çocuklarla bir arada çatışma olmadan birlikte olabilme, gün boyu yabancı bir yetişkinle birlikte olabilme ve onun dediklerini dinleme, anlama ve yerine getirmeyi başarabilme çoğunlukla öne çıkmaktadır. Bunların başarılabilmesi de kuşkusuz çocuğun evde ve okul öncesi kurumda aldığı eğitime çok bağlıdır. Bu nedenle, günümüzde çocukların okul öncesi eğitim hizmetinden yararlanmaları da ülkelerin kalkınmışlık kriterleri arasında yer almaktadır.

Türkiye okul öncesi eğitimin gelişmesine yönelik çalışmalarını özellikle 1992 (Okul öncesi Eğitim Genel Müdürlüğü kurulması) yılından bu yana giderek arttırdı. Bu gün gelinen noktada, 60-72 aylık çocukların %60'ını okullandırmayı da başardı.

Milli Eğitim Bakanlığı, stratejik planında 2013 yılında bu alandaki okullaşmanın %100'e çıkarılacağını hedeflemiştir. Bu hedefin gerçekleşmesi, çocuklar arasında fırsat eşitliği konusunda ortaya çıkabilecek farklılıkları da büyük ölçüde dengeleyecektir. Bu da tüm çağ nüfusunun yakın fırsatlarla okula

başlamasına neden olacaktır. Bir alt yaşın okul öncesi eğitimden yararlanma oranları henüz %20'lerin üzerine çıkabilmiş değildir. Okul yaşının bir yıl erkene alınması, ilköğretimin beklediği ön yeterlilikleri kazanma konusunda istenen düzeye henüz gelememiş çocukların okula gönderilmelerine sebep olacaktır. Bu da ilköğretime uyumu, okul başarısını, daha da önemlisi çocuklarda ortaya çıkabilecek okul korkusu, vb psikolojik sorunların artmasına ve çocukların okulla ilgili ilk tecrübelerinin başarısızlık olmasına neden olabilecektir.

Günümüz dünyasında çocuklar doğdukları andan itibaren çeşitli uyaranların etkisi altındadırlar. Bilgisayarlar, televizyonlar, çevrede yer alan yazılı ve görsel malzemeler erkenden çocuğun yaşamına girmektedir. Bu nedenle çocukların okula daha erken başlamaları düşünülebilir. Ancak çocuklarda herhangi bir kırıklık yaratmadan onların ilköğretime uyumlarını hedefliyorsak, mevcut koşulların mutlaka değiştirilmesi çocuğun başarılı olması için gerekli düzenlemelerin de yapılması şarttır. Bu düzenlemeler, okul programlarının yenilenmesinden, okul ve sınıf ortamlarının, bu çocukların ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde düzenlenmesini, öğretimin küçük grup veya bireysel yapıya dönüşmesini olduğu kadar, öğretmenlerin bu yaş çocuklarının özellikleri hakkında bilgilendirilmelerini, dolayısı ile öğretmen eğitimi programlarının da değişmesini gerekli kılmaktadır. Bunlar da bir günde olup bitecek konular değildir. Bu yolda yapılacak planlamalar uyarınca zaman içinde gerçekleştirilecek konulardır.

Hatırlanacak olursa Türkiye geçmişte de böyle bir uygulamayı kısa zamanda gerçekleştirmeyi denedi ve başarısız oldu. O dönemde Altı yaş uygulaması olarak adlandırılan uygulamada da aileler, okullar, öğretmenler ve çocuklar için hiçbir hazırlık yapılmadığı gibi, yeni ders programları da ancak II. yarıyıldan sonra hazırlanabildi. Sonucunda pek çok aile çareyi çocuklarını okuldan almakta buldu. Bundan da en çok yıl okula erken başlatılan çocuklar zarar gördü. Önümüzde böyle bir olumsuz örnek varken aynı uygulamayı yeniden gündeme getirmenin kime ne yarar sağlayacağını düşüldüğünü anlamak mümkün görünmemektedir. Bu nedenle önerimiz, okul öncesi eğitimin zorunlu olması uygulamasının devam ettirilmesi ve 60-72 aylık çocukların tümü bu hizmetten yararlanmaya başladıktan sonra, bir alt yaş için de okullaşmanın arttırılması çalışmalarına hız kesmeden devam edilmesidir. Ancak her iki yaş

grubunun okullaşması tamamlandıktan sonra ilköğretime başlama yaşının değiştirilmesi ile ilgili önlemler üzerinde düşünülebilir.

Kamuoyunda bu denli ses getiren ve 4+4+4 düzenlemesi olarak bilinen 6287 sayılı bu kanun ile eğitim sisteminde büyük bir değişiklik yapıldı. Bu değişiklikler 2012-2013 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlandı.

2.6. OKUL YÖNETİCİSİ

2.6.1. Okul

Genel tanım olarak eğitim ve öğretim amacıyla tasarlanmış mekâna verilen bir isimdir. Okul sadece bilimsel bilginin verildiği mekânlar değil, aynı zamanda kültür, sanat, siyaset gibi öznel kaynaklı derslerin de verildiği eğitim kurumlarıdır. Okul, eğitim ve öğretim etkinliklerinin gerçekleştirildiği yerdir. Okullarda çeşitli düzeylerde, toplu olarak öğrenim yapılır. Okul eğitimindeki temel amaç, öğrencilerin zihinsel, bedensel ve ahlaksal açıdan gelişmesini sağlamaktır. Okul binaları okulun amacına göre yapılır. Okul, hem bir bilgi yuvası hem de sosyal etkinliklerin yerine getirildiği bir kurumdur(Gülşen ve Gökyer , 2012)

2.6.2. Yönetici

Milli Eğitim Bakanlığı'nca bakanlık merkez ve taşra teşkilatı ile her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında yönetim görevi alan kişi olarak tanımlanmaktadır. Yönetici, kurumun işlevlerini yönetmekle ve kurum sahibine karşı sorumludur. Yöneticiler kurumun amacını saptar, daha sonra kurumu amaca doğru yöneltir. Amaca kolay, en iyi gidilecek yolları bulur, kararları verir, üretim faktörlerinin tedarikini ve düzenlenmesini yapar. Kurum faaliyetlerinin en etkin biçimde örgütlenmesini sağlar, insan ögesini örgütler, nezaret eder, işlerini çalışanlara benimsetir.(MEB, 2011).

Örgütü amaçlara göre yaşatmak için insan ve madde kaynaklarını en verimli biçimde kullanan, liderlik özelliklerine sahip yöneticilere ihtiyaç vardır. Şişman ve Turan (2001)' a göre "liderlik geleceği görmeyi, örgütün geleceğine ilişkin inandırıcı vizyon ve hedefler belirlemeyi ve insanları da bunları gerçekleştirmek için seferber etmeyi içermektedir" (Yılmaz, 2004). Liderlik, belirli bir amacı gerçekleştirmeye yönelik olarak başkalarını yönlendirme (Özdemir, 2003) ve etkileme sürecidir (Ceylan Keskin ve Eren,2005; Can, 2002). Burke ve Litwin'e göre liderlik, bir grup içerisinde yer alan bir bireyin grup içerisinde oynadığı role ve bu rolün diğer grup üyelerinin beklentilerini biçimlendirmesine dayanan karşılıklı etkileşim süreci içinde oluşmaktadır (Korkmaz, 2006).

Değişimin çok hızlı yaşandığı dünyada okul yöneticilerinin yöneticilik rolleri de değişmektedir. Okul müdürü, okulun misyon ve vizyonunu belirleyerek, bunlara okulca ulaşabilmek için nasıl davranılması gerektiğinin hesabını yaparak, okul iklimini buna göre oluşturmakla yükümlüdür.(Okutan,2003:1)

Verimlilik ve örgütsel etkililiği sağlamak bir yönetim meselesidir ve okul yöneticisi verime dolaysız etkisi olan öğretmenlerle çalıştığından, öğretmenler okulun etkinliğinin sağlanmasında en önemli öğelerden birisidir. Örgütteki insan ve

madde kaynaklarının örgütsel amaçlar doğrultusunda etkili bir biçimde kullanılmasında yöneticinin yönetsel bilgi ve becerisinin yanında liderlik özelliğinin de önemi büyük olmaktadır.

Özellikle yöneticinin liderlik davranışları, okulun amaçlarına ulaşma derecesi, öğretmenlerin iş doyumunu, güdülenmesi gibi konularla ilişkili bulunmaktadır (Kabadayı,1982; Alıç,1985; Yalçınkaya, 2000).

Bir okulun yönetiminde rol oynayan çeşitli öğeler vardır. Bu öğeler iç ve dış olmak üzere iki gruba ayrılabilir. İç öğeler, bir okulun yapısında yer alan ve kendisini oluşturan yöneticiler, öğretmenler ve eğitici olmayan diğer personeldir. Dış öğelerin başlıcaları, okulun yapısında olmayan, ancak yönetimde rol oynayan ve etkileyen merkez yöneticileri, veliler, çevredeki baskı grupları, gönüllü veya meslek kuruluşları ve endüstri temsilcileridir (Bursalıoğlu, 1982, S. 36).

BÖLÜM 3

3.YÖNTEM

3.1. Araştırma modeli

Bilimsel bilgi, pozitivist yani akılcı dünya görüşüyle ortaya çıkmış, belli kural ve ilkelerle elde edilen bir bilgi türüdür. Pozitivist düşüncenin temelinde; tek gerçeğin, tek doğrunun aranması mevcuttur. Bu anlayış içinde de nesnellik önemli bir olgudur. Olgular çevreden ve zamandan soyutlanarak nesnelleştirilmekte, gerçekler doğru ölçüm ve sayımlarla tanımlanabilmektedir. Bu bakış açısıyla bilime yaklaşıldığı için, Fen Bilimlerinden sonra ortaya çıkan Sosyal Bilimlerde de, bilimsel bilgi üretebilmek için sosyal olaylar gözlenebilir ve ölçülebilir değişkenler olarak algılanmıştır. Yirminci yüzyılda, Sosyal Bilimler alanında yapılan bilimsel araştırmaların gelişmesi ile birlikte, nicel bilimsel araştırmaların temelini oluşturan pozitivist anlayışa alternatif yeni bir dünya görüşü oluşmaya başlamıştır. Yorumlamaya dayalı bu yeni yaklaşımda, tek ve değişmez doğrular yerini, “bilgi ve doğru insandan bağımsız değildir” anlayışına bırakmıştır. Bu görüşe göre insanlar, anlamların yaratılma sürecine etkin bir şekilde katılmaktadır. Yine bu yeni yorumcu yaklaşımla birlikte, bilimin sadece nesnel bilgi üretme süreci olmadığı; özellikle sosyal olayların genel yasalar türetmek yoluyla değil, her durumun kendine özgü özelliklerinin araştırılması ile anlaşılabilceği savunulmaktadır. (Uçak, 2000)

Bu yeni yaklaşım sayesinde Sosyal Bilimler alanında sadece nicel araştırmaların yeterli olmadığı görülmüş ve nitel araştırmaların sayısı ve önemi artmıştır.

Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda, gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanmaktadır.(Şimşek, H. Ve Yıldırım, A. 2011 s: 39-40)

Nitel araştırmalarda, belli bir konu ile ilgili araştırma yaparken o konunun “ne kadar” veya “ne kadar iyi” olduğunu öğrenmekten çok, daha geniş bir bakış açısı elde etmek amaçlanır. Bu nedenle, psikolojik ölçümler ve sosyal olaylarla ilgili nicel araştırma yöntemlerine göre daha derinlemesine bilgi sağlarlar. Nitel araştırmalar, geleneksel araştırma yöntemleriyle ifade edilmesi zor olan sorulara cevap bulmak için gereklidir. Nitel araştırmaların nicel araştırmalara göre daha bilimsel veya daha iyi olduğu söylenemez. Her birinin kendi içinde avantajları ve dezavantajları, zayıf ve güçlü yönleri vardır. Önemli olan doğru yöntemi seçmek veya bu yöntemlerin her ikisini birden uygun şekilde kullanmaktır (Büyüköztürk ve vd, 2012 s: 234-235).

Nitel araştırma doğal ortamlarda, uzun bir süre içinde, o ortam ile ilgili derinlemesine veri toplanmasını amaçlayan bir araştırma biçimidir. Eğitimde ise nitel araştırmalar, doğal araştırmalar olarak isimlendirilmektedir. Nitel araştırmalarda veriler görüşme, gözlem, günlük incelemesi, saha notları, fotoğraflar, video ve teyp kayıtları, kişisel bilgiler ve resmi kayıtlar, kişisel bilgiler ve resmi kayıtlar ile toplanır (Batu,2000: 38; Bogdan ve Biklen, 1998: 2-4).

Görüşme en az iki kişi arasında sözlü olarak sürdürülen bir iletişim sürecidir. Görüşme, araştırmada cevabı aranılan sorular çerçevesinde ilgili kişilerden veri toplama şeklinde ifade edilebilir. Görüşme belirli bir araştırma konusu veya bir soru hakkında derinlemesine bilgi sağlar. Görüşme, oldukça esnek bir araştırma aracıdır. Bu araç, araştırma sürecinin her basamağında kullanılabilir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012).

Görüşmeler, anket ve gözlem gibi birçok yöntemle birleştirilerek de kullanılabilir. Görüşme, bütün araştırma yöntemlerinde olduğu gibi hatalara ve kişisel eğilimlere açıktır. En önemlisi de güvenilir ve geçerli sonuçlar elde etmenin zorluğudur (Büyüköztürk ve vd, 2012, s. 150-151).

Görüşmeler kaynakların ulaşılabilirliğine ve araştırmada toplanmak istene verilerin özelliklerine göre farklı şekiller alabilir (Büyüköztürk ve vd, 2012, s. 151-152).

Yapılandırılmış görüşmelerde, araştırmacının belirli bir sırayla önceden hazırlamış olduğu sorular vardır ve genellikle görüşülenden seçeneklerden birini seçmesi istenir. Bu yöntem verinin hızlı kodlanmasına ve analizine, ölçüm kolaylığına ve ardından da araştırmanın kapsamıyla karşılaştırılmasına imkân verir. Bu yaklaşım kendi kendine yapılan anketin tersine görüşmeciye ihtiyaç duyulduğu anda kaynak kişinin sorularına cevap verme imkânı sağlar. Bununla birlikte bu yöntem görüşme yapan kişiyi kısıtlar ve ileri ilgi alanlarına yönelmeye fırsat vermez. Yapılandırılmamış görüşmeler, araştırmacıya konuyla ilgili olabilecek maddelerin sorulmasında büyük serbestlik sağlar. Sorular ve sıralamaları sabit değildir, görüşme sırasında gelişebilirler. Bu yöntemde, karşılaştırma ve analiz kolaylığı amacıyla seçmeye zorlamak yerine açık uçlu sorular aracılığıyla zengin ve yeterli bilgi toplanması hedeflenmektedir. Breakwell (1995), her iki görüşme yönteminin de araştırmacının bilgi ve yeteneğine bağlı olmasından dolayı, yapılandırılmamış görüşmelerdeki derinliğin, yapılandırılmış görüşmelerdekilerle aynı seviyede olacağını ifade etmektedir (Büyüköztürk ve vd, 2012, s. 151-153).

Yarı yapılandırılmış görüşmede amaç, görüşülen bireylerin verdikleri bilgiler arasındaki paralelliği ve farklılığı saptamak ve buna göre karşılaştırmalar yapmaktır (Brannigan, 1985 Akt: Şimşek, H, Yıldırım, A.,2011)

Yarı yapılandırılmış görüşmeler, Hem basit seçenekli cevaplamayı hem de ilgili alanda derinlemesine gidebilmeyi birleştirir. Bu nedenle, bu tür görüşme diğer iki yöntemin avantajlarını ve dezavantajlarını içerir. Analizlerin kolaylığı, görüşülene

kendini ifade etme imkânı, gerektiğinde derinlemesine bilgi sağlama gibi avantajlarını ve kontrolün kaybedilmesi, önemsiz konularda fazla zaman harcanması, görüşme yapılanlara belli standartlarda yaklaşılmadığından güvenilirliğin azalması gibi de dezavantajları bulunur (Büyüköztürk ve vd, 2012, s. 152-153).

Yarı yapılandırılmış görüşme, yapılandırılmış görüşmeden biraz daha esneklerdir. Bu teknikte, araştırmacı önceden sormayı planladığı soruları içeren görüşme protokolünü hazırlar. Buna karşın araştırmacı görüşmenin akışına bağlı olarak değişik yan ya da alt sorularla görüşmenin akışını etkileyebilir ve kişinin yanıtlarını açmasını ve ayrıntılandırmasını sağlayabilir. Eğer kişi görüşme esnasında belli soruların yanıtlarını başka soruların içerisinde yanıtlamış ise araştırmacı bu soruları sormayabilir. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği sahip olduğu belirli düzeyde standartlık ve aynı zamanda esneklik nedeni ile eğitim bilim araştırmalarında daha uygun bir teknik görünümü vermektedir. Bu görüşme, nitel araştırma içerisinde görülebilir (Ekiz, 2003).

Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin araştırmacıya sunduğu en önemli kolaylık görüşmenin önceden hazırlanmış görüşme protokolüne bağlı olarak sürdürülmesi nedeni ile daha sistematik ve karşılaşılabılır bilgi sunmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu sebeptendir ki bilim çalışmalarına daha uygun bir araştırma biçimidir diyebiliriz.

Görüşme soruları, görüşmenin türüne göre değişen ayrıntıda, mutlaka önceden hazırlanmalıdır. Sorular, kimlik ve konu bilgilerine dönük olarak amacı gerçekleştirecek tür ve sayıda olmalı; gereksiz yere çoğaltılmamalıdır. Her türlü soruda olduğu gibi, görüşme amacı ile hazırlanacak sorularda da belli özellikler aranır. Bunlardan bazıları aşağıda belirtilmiştir (Karasar, 2004):

Yarı yapılandırılmış görüşme formunun soruları hazırlanırken şunlara dikkat edilmelidir.

1. Sorular açık ve anlaşılır olmalıdır.
2. Sorular amacına uygun olmalı ve karşıdakinin bilgisini aşmamalıdır.

3. Sorular tarafsız olmalı ve cevaplayıcıyı yönlendirmemeli.
4. Sorularda kullanılan kelimeler hakkında karar verilmelidir.

Bu araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanırken görüşme formunun geçerliliğini sağlayabilmek adına alanında yetkin ve uzman kişilerden destek alınmıştır. Konuya benzer çalışmalar incelenmiş uzmanlardan alınan öneriler ve incelemeler sonucunda görüşme formu son halini almıştır.

3.2. Örneklem seçimi

Örneklem (sample), özellikleri hakkında bilgi toplamak için çalışılan evrenden seçilen onun sınırlı bir parçası; örnekleme(sampling) ise evrenin özelliklerini belirlemek, tahmin etmek amacıyla onu temsil edecek uygun önekleri seçmeye yönelik süreci ve bu süreçte gerçekleştirilen tüm işlemleri tanımlar(ingi,1994 Akt. Büyüköztürk ve vd, 2012, s. 80-81).

Nitel araştırmada amaç genelleme değil, bütüncül bir resim elde etmektir. Nitel araştırma çalışılan konuyu derinlemesine ve tüm olası ayrıntıları ile incelemeye amaç edinmektir (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 107). Bu nedenle nitel araştırmada, örneklem seçimi araştırma probleminin özelliği ve araştırmacının sahip olduğu kaynaklarla yakından ilgilidir. Bazen bir birey bile nitel araştırma örneklemini oluşturabilmektedir. Ayrıca, nitel araştırmalarda, gerek araştırma kaynaklarının sınırlılığı, gerekse kullanılan bilgi toplama ve veri çözümlleme yöntemlerinin özelliği nedeniyle çok sayıda bireyi araştırma örneklemine almak gerçekçi olmamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2000: 54). Bu araştırmada amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır.

Amaçsal (amaçlı) örnekleme, olasılı olmayan seçkisiz olmayan bir örnekleme yaklaşımıdır. Amaçsal örnekleme (purposive / purposeful sampling), çalışmanın amacına bağlı olarak bilgi açısından zengin durumların (information-rich cases) seçilerek derinlemesine araştırma yapılmasına olanak tanır. Belli ölçütleri karşılayan veya belli özelliklere sahip olan bir veya daha fazla özel durumlarda çalışılmak istenildiğine tercih edilir. Araştırmacı, seçilen durumlar bağlamında doğa ve toplum olaylarını ya da olgularını anlamaya ve bunlar arasındaki ilişkileri keşfetmeye ve açıklamaya çalışır (Büyüköztürk ve vd, 2012, s. 90-91).

Amaçlı örnekleme yöntemleri tamamen nitel araştırma yöntemleri içinde ortaya çıkmıştır. Amaçlı örnekleme zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir (Yıldırım ve Şimşek,2000:69).

Patton(1990) amaçsal örnekleme ile ilgili 14 farklı stratejiden, yöntemden bahsetmektedir. Burada, sadece anılan yöntemlerden görece daha sık kullanılan aykırı örnekleme, maksimum çeşitlilik örnekleme, benzeşik örnekleme, tipik durum örnekleme, tabakalı amaçsal örnekleme ve ölçüt örnekleme yöntemlerine yer verilmiştir (Büyüköztürk ve vd, 2012, s. 90-91).

Bu çalışmada amaçsal örnekleme stratejilerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Ölçüt örnekleme (criterion sampling). Bir çalışmada gözlem birimleri belli olan niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesnelere, ya da durumlardan oluşturulabilir. Bu durumda örneklem için belirlenen ölçütü karşılayan birimler (nesnelere, olaylar vb.), örnekleme alınırlar. (Büyüköztürk ve vd, 2012, s. 92-93).

Bu çalışmanın örneklem seçiminde, araştırmacı tarafından bir temel ölçüt belirlenmiştir. Bu temel ölçüt ise araştırma yapıldığında görüşülen yöneticilerin ilkököl ve ortaokullarda görev yapmalarıdır.

Araştırmaya konu olan Diyarbakır'ın ilçeleri Kulp, Silvan, Kayapınar, Bağlar, Sur, Yenişehir, Dicle, Bismil, Lice, Hani, Çınar, Ergani'dir. Her ilçede

yöneticilik yapan iki kişiyle görüşme yapılmıştır.

3.2.1. Yönetici Özellikleri

Araştırmaya katılan yönetici özellikleri Tablo 5’de gösterilmiştir. Araştırmaya 25 farklı okuldan 15 okul müdürü 10 müdür yardımcısı olmak üzere toplam 25 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılan yöneticilerin 9’u yüksek lisans eğitimi görmüş,15’i 4 yıllık fakülte mezunu ve 1’i de 2 yıllık öğretmen yetiştirme enstitüsünden mezundur. Araştırmaya katılan yöneticilerin 24’ü erkek 1’i kadındır. Araştırmaya katılanların hizmet süreleri 2 yıl ile 28 yıl arasında değişmektedir.

Tablo 5

Yöneticilerin kod isimleri, toplam hizmet süreleri ve branşlarına ilişkin özellikleri

Kod isimler	Toplam Hizmet Yılı	Görevi
Y1	5	Müdür
Y2	6	Müdür
Y3	10	Müdür
Y4	28	Müdür
Y5	20	Müdür
Y6	8	Müdür Yardımcısı
Y7	12	Müdür Yardımcısı
Y8	12	Müdür
Y9	15	Müdür
Y10	7	Müdür
Y11	8	Müdür

Y12	10	Müdür Yardımcısı
Y13	7	Müdür
Y14	11	Müdür Yardımcısı
Y15	3/3	Müdür
Y16	17	Müdür
Y17	7	Müdür Yardımcısı
Y18	4	Müdür Yardımcısı
Y19	6	Müdür
Y20	10	Müdür
Y21	4	Müdür Yardımcısı
Y22	8	Müdür
Y23	6	Müdür Yardımcısı
Y24	6	Müdür
Y25	8	Müdür Yardımcısı

3.3. Verilerin Toplanması

3.3.1. Görüşme Formunun Hazırlanması

Araştırma verilerinin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin kullanılmasına karar verildikten sonra araştırmacı tarafından bir görüşme formu geliştirilmiştir.

Görüşme formunun hazırlanmasında dikkate alınması gereken bazı ilkeler şöyle sıralanabilir: (1) kolay anlaşılacak sorular yazma, (2) odaklı sorular

hazırlama, (3) açık uçlu sorular sorma, (4) yönlendirmekten kaçınma, (5) çok boyutlu sorular sormaktan kaçınma, (6) alternatif sorular hazırlama, (7) farklı türden sorular yazma, (8) soruları mantıklı bir biçimde düzenleme, (9) soruları geliştirme (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 128). Görüşme formu geliştirilirken bu ilkeler göz önünde bulundurularak geliştirilmiştir.

Görüşme formunda yer alan soruların dikkatli bir biçimde düzenlenmesi, görüşmede elde edilebilecek başarıyı belirleyen önemli bir öğedir. Her ne kadar soruların düzenlenmesinde tüm görüşmeler için geçerli olabilecek kurallar ortaya koymak mümkün değilse de, birtakım önerilerde bulunmak mümkündür. Bu önerilerin hangilerinin ön plana çıkacağı, araştırmanın özelliklerine göre düşünülmesi gereken bir konudur. Şimdi görüşme formunu hazırlarken ve soruları düzenlerken dikkate alınması gereken önerileri şöyle sıralayabiliriz (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 135-136).

1. Görüşmeye güven oluşturu bir giriş hazırlama
2. İlk soruları kolay yanıtlanabilecek sorulardan oluşturmak
3. Özelden genele doğru sorular sormak
4. Hassas konularla ilgili soruları sona bırakmak
5. Bilgi ve beceriye ilişkin soruları deneyimlerle ilişkilendirerek sormak
6. Şimdiki zamana ilişkin soruları, geçmiş ve gelecek zamanla ilgili sorulardan daha önce sormak
7. Bireysel bilgilere ilişkin soruları başta veya sonda sormak

Bu öneriler göz önünde bulundurularak görüşme formuna güven verici bir giriş yapılmış ve titizlikle form düzenlenmiştir. Hazırlanan görüşme formunun içerik geçerliliğini sağlamak için alanında uzman kişiyle incelenmiş soruların açık ve anlaşılır olup olunmadığı, konuyu kapsayıp kapsamadığı konusunda incelenilmesi istenmiş, gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Böylece soru maddelerinin geçerliliği saptanmış ve form son şeklini almıştır.

Görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgiler yer almaktadır. Bunlar; cinsiyet, yaş, eğitim durumu, çalıştığı kurum adı, görevi ve kıdemine ilişkin sorulardır. İkinci bölümde ise araştırmanın görüşme soruları yer almaktadır. Görüşme soruları aşağıda verilmiştir.

3.3.1.1. Görüşme Formu Soruları

1. 4+4+4 uygulamasına geçilmeden önce yöneticilere ve öğretmenlere yönelik Milli Eğitim Bakanlığı'nın, sistemin tanıtımı ile ilgili herhangi bir çalışması oldu mu?
2. 4+4+4 uygulamasını nasıl değerlendiriyorsunuz?
3. 4+4+4 uygulamasının oluşturduğu sorunlar nelerdir?
4. Okulunuzun fiziki şartları 4+4+4 uygulamasına ne kadar hazırdır?
5. 4+4+4 uygulamasının beraberinde getirdiği ek sorumluluklar nelerdir?
6. 4+4+4 uygulaması okulunuz öğretmenleri tarafından ne derece benimsendi?

3.3.2 Görüşme Kılavuzu

Görüşme kılavuzu, görüşmecinin, kaynak kişi ile karşılaştığı anda başlayan ve ayrıldığında sona eren görevlerini, değişen ayrıntılarda içeren bir belgedir. Görüşmelerde, genellikle, görüşmenin türüne göre değişen ayrıntıda hazırlanır. Görüşme kılavuzu, görüşmecinin uyması gereken önemli kuralları hatırlatıcı, görüşme sorularını belli bir sırada içeren ve gerektiğinde kayıt işlerini de

kolaylaştıracak biçimde hazırlanmış bir listedir. Görüşme kılavuzunda şunlar bulunur (Karasar, 1994, s.169):

Görüşme kılavuzunda araştırmacı; kendisini nasıl tanıtacağı, amacını nasıl açıklayacağı, kaynak kişiden beklenenlerin neler olduğunu, hangi soruların nasıl ve hangi sıra da sorulacağını, kayıt işleminin nasıl yürütüleceğini, görüşmenin hangi ifadelerle bitirileceğini belirtir.

Araştırmacı görüşülen her bir yöneticiye araştırmanın amacının, 4+4+4 uygulamasını kendilerinin görüşlerine göre değerlendirmek olduğunu ifade eder. Görüşme sırasında yöneticilerden rahat olmaları istenir ve o ortam sağlanmaya çalışılır. Ayrıca araştırmacı anlaşılmayan yerlerde kendisine soruyu birkaç tekrarlayabileceğini ve gerekirse soruyu açıklayabileceğinin ifade eder.

3.3.3. Görüşme İlkeleri

Görüşme soruları kolay anlaşılır ve açık uçlu sorulardan meydana gelmiştir. Sorular belirli bir sıraya dizilmiş ve belirlenen sıraya göre sorulmuştur. Soruların cevaplanması esnasında, sorulan soruyla birlikte başka sorunun da cevabı alınmış ise cevaplanan soruyu tekrar sormama kararı alınarak gereksiz tekrardan ve zamandan tasarruf edilmiştir. Yüzeysel yanıtlanan sorulara alternatif sorular sorularak daha açık ve anlaşılır cevaplar alınması sağlanmıştır. Anlaşılmayan sorularda yönlendirme yapılmadan gerekli açıklamalar yapılarak sorular anlaşılır hale getirilmiştir.

3.3.4. Görüşmelerin Yapılması

Görüşmeler 4 Nisan 2014 ile 10 Mayıs 2014 tarihleri arasında yapılmıştır. Görüşmeler için okul müdürleri ile görüşülmüş daha sonra yöneticilerden randevu alınarak görüşmelerin yapılması planlanmıştır. Yöneticiler programına uygun bir şekilde randevu vermiş ve görüşmeler buna göre şekillenmiştir.

Görüşme sürecinde yapılan tüm görüşmeler araştırmacı tarafından birebir gerçekleştirilmiştir. Görüşmelere başlamadan önce her bir katılımcı görüşme formunda yer alan giriş kısmındaki bilgileri okuması sağlanmıştır. Görüşme soruları her yöneticiye aynı sıra ile sorulmuştur. Yapılan görüşmelerde toplam 6 soru sorulmuştur. Konunun dağılması durumunda soru tekrar edilerek katılımcını görüşü alınmış ve konunun dağılması önlenmiştir.

Okul müdürleri ile yapılan görüşmelerin 15'i müdür odasında, 10'u da müdür yardımcısı odasında gerçekleşmiştir. Her bir görüşme 10 ile 60 dakikalık bir zaman diliminde gerçekleşmiştir.

3.4. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Araştırma verilerinin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Daha sonra elde edilen veriler temalaştırılmıştır.

Elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenip yorumlanır. Veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir. Betimsel analizde, görüşülen ya da gözlenen

bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir. Bu tür analizde amaç, elde dilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla elde edilen veriler, önce sistematik ve açık bir biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler açıklanır ve yorumlanır, neden-sonuç ilişkileri irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşılır. Ortaya çıkan temaların ilişkilendirilmesi, anlamlandırılması ve ileriye yönelik tahminlerde bulunulması da, araştırmacının yapacağı yorumların boyutları arasında yer alabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011: s.224-225).

Yıldırım ve Şimşek'e (2011: 224) göre betimsel analiz dört aşamadan oluşur:

Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma: Araştırma sorularından, araştırmanın kavramsal çerçevesinden ya da görüşme ve/veya gözlemde yer alan boyutlardan yola çıkarak veri analizi için bir çerçeve oluşturulur. Bu çerçeveye göre verilerin hangi temalar altında düzenleneceği ve sunulacağı belirlenir. Eğer daha önceden belirlenmiş bir kavramsal çerçeve yoksa betimsel analizi kullanmak güçtür. Böyle bir durumda belirlenecek temalar, veri kaybına ve yanlış veri düzenlemesine neden olabilir. Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma aşamasında görüşme kayıtları dikkate alınarak kayıtların dökümü yapılmıştır. Her yönetici için ayrı bir görüşme formu kullanılmıştır. Her bir katılımcıyla yapılan görüşme formundaki her bir soruya verilen cevaplar o soru altında toplanmıştır. Amaç, "Görüşme Kodlama Anahtarı" hazırlarken araştırmacıya, güvenilirlik ve geçerlilik çalışması yaparken hem araştırmacıya hem de uzmanlara kolaylık sağlamaktır.

Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi: Bu aşamada, daha önce oluşturulan çerçeveye göre elde dilen veriler okunur ve düzenlenir. Bu aşamada, verilerin tanımlama amacıyla seçilmesi, anlamlı ve mantıklı bir biçimde bir araya getirilmesi söz konusudur. Oluşturulan çerçeveye göre bazı veriler dışarıda kalabilir ya da önemli olmayabilir. Ayrıca bu aşamada, daha sonra sonuçlar yazılırken kullanılacak doğrudan alıntılar da seçilir. Elde edilen veriler tekrar okunmuş ve

düzenlenmiştir. Görüşme soruları incelenerek, her soru için verilen cevaplar doğrultusunda seçenekler sıralanmıştır. Değerlendirmeler sonucunda her bir sorunun altında yer alan yanıtlarla birlikte “Görüşme Kodlama Anahtarı”(EK-3) oluşturulmuştur. Görüşme dökümü formları ile görüşme kodlama anahtarları araştırmacı ve uzman tarafından incelenmiş ve gerekli düzenlemeler yapılarak görüşme kodlama anahtarına son şekli verilmiştir.

Bulguların tanımlanması: Son aşamada düzenlenen veriler tanımlanır ve gerekli yerlerde doğrudan alıntılarla desteklenir. Bu aşamada verilen kolay anlaşılır ve okunabilir bir dille tanımlanmasına ve gereksiz tekrarlardan kaçınılmasına dikkat edilmelidir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilen ve düzenlenen nitel veriler açık ve anlaşılır hale getirilmeye çalışılmış ve veriler sayısallaştırılmıştır.

Bulguların yorumlanması: Tanımlanan bulguların açıklanması, ilişkilendirilmesi ve anlamlandırılması bu aşamada yapılır. Bulgular arasındaki neden-sonuç ilişkilerinin açıklanması ve gerekirse farklı olgular arasında karşılaştırma yapılması, araştırmacı tarafından yapılan yorumun daha nitelikli olmasına yardımcı olur. Bu aşamada bulgular arasındaki neden-sonuç ilişkileri açıklanmış ve bulgular arasında karşılaştırmalar yapılarak bulguları yorumlama yoluna gidilmiştir.

Araştırmanın güvenilirliğinin gerçekleştirilmesi amacıyla görüşme kodlama anahtarı 15 okul müdürü, 10 müdür yardımcısı için boş olarak çoğaltılmıştır. Araştırmacı ve alandan bir uzman, birbirlerinden bağımsız olarak görüşme döküm formlarını okuyarak, ilgili görüşme kodlama anahtarındaki her sorunun cevabını içeren uygun seçeneği işaretlemiştir. Uygun seçeneği bulamazsa uzman kendi bir seçenek ekler. Bu işlemten sonra, uzmanın değerlendirmesi ile araştırmacının değerlendirilmesi ilgili soruya verilen cevap seçeneği kontrol edilerek , “Görüş Birliği” ve “Görüş Ayrılığı” biçiminde işaretlemeler yapılmıştır. Araştırmacı ile uzman aynı seçeneği işaretlemiş ise görüş birliği, farklı seçenekleri işaretlemişlerse görüş ayrılığı olarak kabul edilmiştir. Araştırmanın güvenilirlik hesaplaması,

Türnüklü'nün (2000:561), Croll (1986: 152), Bakeman ve Gottman (1997: 60) ve Robson'dan (1993: 222) aktardığı “Uyuşum Yüzdesi Formülü (AgreementPercentage)” kullanılarak hesaplanmıştır.

$$P (\text{Uzlaşma Yüzdesi}) = \frac{Na (\text{Görüş Birliği})}{Na (\text{Görüş Birliği}) + Nd (\text{Görüş Ayrılığı})} \times 100$$

$$Na (\text{Görüş Birliği}) + Nd (\text{Görüş Ayrılığı})$$

Tablo 6’da görüşme kodlama anahtarlarında yer alan soruların güvenilirlik yüzdeleri, güvenilirliği yüksek olan sorudan en düşük olan soruya doğru sıralı olarak verilmiştir.

Tablo 6

Görüşme Kodlama Anahtarında Yer Alan Soruların Güvenirlik Yüzdeleri

Sorular	Güvenirlik Yüzdeleri (%)
Soru 2	% 100
Soru 4	% 100
Soru 6	% 100
Soru 3	% 93
Soru 5	% 93
Soru 1	% 92
Ortalama	% 96

Görüşme kodlama anahtarının güvenilirlik çalışmasında 1. soruda en düşük % 92 ve 2.-4. ve 6. soruda % 100 en yüksek olarak hesaplanmıştır.

Yapılan güvenirlik işlemlerinden sonra her tema ve alt tema için araştırmaya katılan yöneticilerin görüşlerinin hangi sıklıkla tekrar ettiği dikkate alınarak elde edilen bulgular açıklanmış ve yorumlanmıştır.

BÖLÜM 4

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmamızda hazırladığımız görüşme formu ile edilen verilere dair bulgu ve yorumlara yer verilmiştir. Yönetici görüşlerine ilişkin bulgular ve yorumlar, başlıklar altında ve her görüşme formundaki soru sayısı dikkate alınarak sorulmuştur.

4.1. Yöneticilerin “4+4+4 uygulamasına geçilmeden önce yöneticilere ve öğretmenlere yönelik Milli Eğitim Bakanlığı’nın, sistemin tanıtımı ile ilgili herhangi bir çalışması oldu mu?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Yöneticiler görüşme sırasında birinci soru olarak, “4+4+4 uygulamasına geçilmeden önce yöneticilere ve öğretmenlere yönelik Milli Eğitim Bakanlığı’nın, sistemin tanıtımı ile ilgili herhangi bir çalışması oldu mu?” sorusu yöneltilmiştir. Yöneticilerin bu soruya verdiği yanıtlar Tablo 7’te gösterilmiştir.

Tablo 7

4+4+4 uygulamasına geçilmeden önce yöneticilere ve öğretmenlere yönelik Milli Eğitim Bakanlığı'nın, sistemin tanıtımı ile ilgili herhangi bir çalışması oldu mu?

Yönetici Özellikleri

Tanıtımında sıkıntılar yaşansa da uygulama aşamasında tanıtıcı çalışmaların yapıldığı

Yüz yüze ve telekonferans seminerlerinin düzenlendiğini

Çalışmaların yapıldığını fakat bununla birlikte aksaklıklar yaşandığı

Çalışmaların yapıldığını fakat bilgilendirmenin yeterli olmadığı

Kapsayıcı bir çalışma olmadığını sadece internet erişimi ile video eğitimi verildiğini, pratikte bir çalışmanın yapılmadığını

Tatmin edici bir çalışmanın yapılmadığını

Herhangi bir çalışmanın yapılmadığını

Yöneticilerin 4+4+4 uygulamasına ilişkin tanıtıcı çalışmalar yapıp yapılmadığı konusundaki fikirleri “tanıtımında sıkıntılar yaşansa da uygulama aşamasında tanıtıcı çalışmalar yapıldı”, “yüz yüze ve telekonferans seminerleri düzenlendi”, “çalışmalar yapıldı fakat bununla birlikte aksaklıklar yaşandı”, “çalışmalar yapıldığını fakat bilgilendirme yeterli olmadı”, “kapsayıcı bir çalışma olmadı sadece internet erişimi ile video eğitimi verildi, pratikte bir çalışmanın yapılmadı”, “tatmin edici bir çalışma yapılmadı”, ve “herhangi bir çalışma yapılmadı” şeklinde ortaya çıkmıştır. Yöneticilerin bu konudaki kimi görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Nispeten oldu ancak 1997 yılında 8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitime geçilirken yapılan hatanın bir benzeri 4+4+4 sisteminde yapıldı. Her ne kadar

bazı komisyonlarda görülmüş ve kamuoyuna açıklanmışsa da, tüm paydaşların görüşünün alınmadığı kanaatindeyim". (Y2)

"İlk zamanlarda tanıtım ile ilgili sıkıntılar oldu ama ortaya çıkan sorunlarla beraber soru cevap şeklinde bir çalışma oldu. Bu da özellikle idareciler için iyi oldu en azından kafadaki sorular giderildi." (Y3)

"4+4+4'ün uygulama aşamasında çalışmalar oldu. Fakat bu çalışmaların daha planlı bir şekilde yapılması gerekiyordu. Çalışmalar daha önce planlı bir şekilde yapılmış olsa idi kademeli geçiş yerine direk geçiş olacaktı." (Y1)

"İnternet üzerinden seminer verildi fakat pratikte herhangi bir çalışma olmadı." (Y19)

Görüşme yapılan okul yöneticileri, sistemin tanıtımının yapıldığını fakat tanıtımın ve çalışmaların yetersiz olduğunu ve yeterli bilgilendirme yapılmadığını ifade etmişlerdir. Ayrıca sistemin tanıtım çalışmalarının uygulamadan önce değil de daha çok uygulama aşamasında yapılması da büyük sorun olarak görülmüş ve bu konuda sisteme yabancı kalındığını sistemi tanımaya çalışmakla zaman harcandığı ve bunun da genel işleyişin aksamasına yol açtığı belirtilmiştir. Bu görüşlerden de yola çıkılarak tanıtım çalışmalarının yapılmış olsa dahi yeterli olmadığı ve eksiklikler yaşandığı kanaatine varılmıştır. Sisteme yabancı olmanın da tepkileri arttırdığını belirtebiliriz. Sistemi tanıyamamadan kaynaklı sistemin birçok eleştiriye maruz kaldığı da söylenebilir.

4.2. Yöneticilerin “4+4+4 Uygulamasını Nasıl Değerlendiriyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Yöneticilere görüşme sırasında ikinci soru olarak, “4+4+4 Uygulamasını Nasıl Değerlendiriyorsunuz?” sorusu sorulmuştur. Yöneticilerin bu soruya verdiği yanıtlar Tablo 8’te gösterilmiştir.

Tablo 8

Yöneticilerin 4+4+4 Uygulamasını Değerlendirmeye İlişkin Görüşleri

Yönetici Görüşleri
Faydalı
Yerinde bir uygulama
Güzel fakat alt yapısı yetersiz bir uygulama
Etkili bir sistem
Olumlu yönleri çok fazla
Başarısız bir uygulama
Eğitim öğretimi sekteye uğratan bir uygulama
Başarının zamanla yakalanabileceği bir uygulama
Alt yapısı eksik bir uygulama
Olumsuz yönleri olduğu gibi olumlu yönleri de fazla olan bir uygulama

Yöneticilerin uygulamanın değerlendirilmesi konundaki görüşleri “faydalı”, “yerinde bir uygulama”, “güzel fakat alt yapısı yetersiz bir uygulama”, “etkili bir sistem”, “olumlu yönleri çok fazla”, “başarısız bir uygulama”, “eğitim öğretimi

sekteye uğratan bir uygulama”, “başarının zamanla yakalanabileceği bir uygulama”, “alt yapısı eksik bir uygulama”, “olumsuz yönleri olduğu gibi olumlu yönleri de fazla olan bir uygulama” olarak ortaya çıkmıştır. Yöneticilerin bu konudaki bazı görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Sistem güzel fakat altyapı, bölgesel şartlar yetersiz.5.sınıfların branşa geçmesi de iyi bir uygulamadır.” (Y20)

“Ülkenin genelinin bu uygulama ile kırsal ve kentsel anlamda bölünme yaşadığını düşünüyorum. Zira köy ve ilçelerdeki sosyo-ekonomik durum, öğrencilerin düzenli-dengeli beslenme düzeyi, bununla beraber fiziksel gelişimin aynı olmamaktadır. Okullar 4+4+4 eğitimi için hazırlama süreci yaşamamasından ötürü ciddi aksaklıklar yaşamıştır.” (Y11)

“Alt yapı çalışmaları yapılmadan, planlama yapılmadan acele edilerek geçilmesi öğrencileri ve öğretmenleri mağdur etmiştir. Başarı elde edilmesi yıllar alır.” (Y15)

“Bu sistemin plansız ve acele hayata geçirildiğini, sistemin dezavantajlarının; okula başlama yaşı, sınıf ve okul öncesi öğretmenlerinin mağduriyeti, seçmeli ders karmaşası, okulların sağlıksız dönüşmesi olduğunu, avantajlarının ise 1. ve 8. sınıf öğrencilerinin bir arada bulunmasının sakıncalarının ortadan kaldırılmasıdır.” (Y2)

“Farklı olumlu akran gruplarının aynı ortamda eğitim görmemesi olumludur.” (Y3)

“Olumlu yanlarının fazla olduğunu düşünüyorum. Olumlu yönleri, zorunlu eğitim süresinin 12 yıla çıkarılması, ilkokul, lise ve ortaokul bölümlerinin ayrı binalarda okutulması, ilkokul bölümünün yatılı olmaktan çıkarılması, zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılması ile mezun olmuş ancak istihdam edilemeyen branş öğretmenlerinin istihdam edilmesidir.” (Y4)

“Eğitim dinamik ve çok y6nl6 bir sistemdir. ağın gerektirdiği 6l6de daima değişikliğe ve yenilenmeye ihtiyaç duyacaktır. Bu yenilenme esnasında problemleri, sıkıntıları her zaman olacaktır. 6nemli olan, bu olumsuzlukları 6đrencilerin ve çağın gereklilikleri 6l6s6nde en iyi şekilde aşabilmektir. Bu g6zle baktığımızda,4+4+4 eğitim sisteminin, 8 yıllık zorunlu eğitime g6re avantajları dezavantajlarından daha fazladır.” (Y17)

“Ortada bir ideal var: bilgiyi yorumlamayı 6nemseyen d6ř6nmeyi ve 6retmeyi teşvik eden. Ancak T6rkiye’de okulların mevcut durumu ve alt yapısı bu ideale ne kadar uygun bu da tartışılır.” (Y9)

“Her şeyden 6nce, 66nc6 d6nya 6lkelerinde uygulanan sekiz yıllık kesintisiz eğitim yerine, 6đrencileri kabiliyetleri doğrultusunda belli bir hedefe y6nlendirmek gelecek açısından daha 6mit verici olacaktır.” (Y1)

G6r6şme yapılan y6neticiler sistemi değerlendirirken b6y6k bir çoğunluk uygulamayı olumlu bulmuştur. Bir kısım y6netici de olumlu bulmanın yanında olumsuz yanlarına da dikkat çekmiştir. Gerekli alt yapı sağlandığı takdirde avantajlarının dezavantajlarından fazla olduğu ve eğitimin s6rekli değeriforme ihtiyaç duyması dolayısıyla bu uygulamanın eğitime katkısı olduğu g6r6lm6řt6r. Uygulamanın en b6y6k artularından biri de farklı yaş gruplarının bir arada eğitim g6rmemesi ve okulların ilkokul ve ortaokul olarak ayrılmasıdır. Uygulama için b6lgesel şartların yetersizliği, fiziki donanım ve altyapı eksikliğinin olması dolayısıyla sistemin anlaşılamadığı kanaatine varılmıştır. Uygulamayı olumsuz olarak niteleyen bir kısım y6neticinin en b6y6k sorun olarak nitelediği bir diğer konu da ilkokula başlama yaşının d6ř6r6lmesidir.

4.3. Yöneticilerin “4+4+4 Uygulamasının Oluşturduğu Sorunlar Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Yöneticilere görüşme sırasında üçüncü soru olarak, “4+4+4 Uygulamasının Oluşturduğu Sorunlar Nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Yöneticilerin bu soruya verdiği yanıtlar Tablo 9’te gösterilmiştir.

Tablo 9

Yöneticilerin 4+4+4 uygulamasının oluşturduğu sorunlar ile ilgili görüşleri

Yönetici Görüşleri

<p>Öğretmenlerin norm fazlası durumuna düşmesi ve istihdam edilememesi</p> <p>Okul öncesi eğitime gösterilen ilginin azalması</p> <p>Fiziki donanım ve altyapı yetersizliği</p> <p>Seçmeli ders uygulamasına geçilmesi</p> <p>Taşıma sorunu</p> <p>Planlama yetersizliği</p> <p>İmam hatip liselerinin sayısının artması</p> <p>İkili öğretim yapan okullarda dağılma saatlerinin farklı olması ile velilerde oluşan güvenlik kaygısı</p> <p>Öğretmen eksikliği</p> <p>Ders sayısının artması ile öğretmen ve öğrencilerde oluşan motivasyon bozukluğu</p> <p>İlkokula başlama yaşının düşürülmesi</p> <p>İlk 4 ile ikinci 4’te uyum problemleri</p>
--

Yöneticilerin uygulamanın oluşturduğu sorunların neler olduğu hakkındaki görüşleri “öğretmenlerin norm fazlası durumuna düşmesi ve istihdam edilememesi”, “okul öncesi eğitime gösterilen ilginin azalması”, “fiziki donanım ve altyapı yetersizliği”, “seçmeli ders uygulamasına geçilmesi”, “taşıma sorunu”, “planlama yetersizliği”, “imam hatip liselerinin sayısının artması”, “ikili öğretim yapan okullarda dağılma saatlerinin farklı olması ile velilerde oluşan güvenlik kaygısı”, “öğretmen eksikliği”, “ders sayısının artması ile öğretmen ve öğrencilerde oluşan motivasyon bozukluğu”, “ilkokula başlama yaşının düşürülmesi”, “ilk 4 ile ikinci 4’te uyum problemleri” şeklinde ortaya çıkmıştır. Yöneticilerin bu konudaki bazı görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Sistemden en büyük zararı sınıf öğretmenleri görmüştür. İlkokul eğitiminin 4 yıla inmesiyle binlerce sınıf öğretmeni norm fazlası durumuna düşmüş ve oldukları yerde çakılı kalanlar da olmuştur. Diğer olumsuz etkilenen grup ise okul öncesi öğretmenleridir.” (Y2)

“Okula başlama yaşının düşürülmesiyle okul öncesi öğrenci sayısı azalmış ve bu durum da okul öncesi öğretmenlerinin istihdamı sınırlanmıştır. Ayrıca norm fazlası durumuna düşen öğretmenlerin alan değiştirerek branş öğretmenliğine geçmesi de eğitimin niteliğini olumsuz etkilemiştir.” (Y4)

“En başta okullarımızın fiziksel şartlarının elverişsizliği, özellikle de taşıma kapsamlı okullarımız ve birçok köy okulumuzun bina yetersizliğinden iki kademe hala bir arada eğitim görürken öbür yandan derslik yetersizliğinden kaynaklı sınıf mevcutlarımız artmıştır.” (Y12)

“Seçmeli dersler konusunda bilgi eksikliğinden kaynaklı yönlendirme yetersizliği vardı ve bu konuda yeterince bilgilendirme yapılmadığı düşüncesindeyim.” (Y3)

”Ortaokulda ders saatlerinin artması zaten OECD ortalamalarının üstünde ders yapan ülkemizin ortalamasına olumsuz yönde etki ettiği, öğrencilerin bu ders sürelerinde yorgunluk ve sıkıntıdan dolayı derslere ve okula karşı olumsuz duygular içerisinde girdiği düşüncesindeyim.” (Y10)

“İlkokula başlama yaşının düşürülmesi ile okul öncesi eğitimi almayan çocukların büyük başarısızlıklar yaşadığını, okul öncesi eğitimine olan ilginin azaldığını belirtmiştir.” (Y4)

“Yeni eğitim sisteminde başlangıç aşamasında en çok okula başlama yaşının düşürülmesinden kaynaklanan sorunlarla karşılaşıldı. Farklı yaş gruplarının bir arada olmasından ötürü bireysel farklılıklar artmıştır.” (Y9)

“Özellikle 5 yaş grubu öğrencilerin erken yaşta okula başlaması ve sınıf öğretmenlerinin bu yaş grubu öğrenci psikolojileri üzerine yeterince eğitilmediklerini düşünüyorum. Ayrıca küçük yaşta eğitime başlayan öğrencilerin eğitime adapte olamadıklarını gördük.5.sınıftan itibaren öğrencilerin ortaokula geçmesi ve branş öğretmenlerinin öğrenci seviyesine inememesi sistemin diğer olumsuz yönleri olarak göze çarpmaktadır.” (Y10)

“Aynı sınıfta farklı yaş grupları bulunmasının pedagojik sakıncaları ortaya çıkmıştır.” (Y17)

“5 yaş öğrencilerin okulda değil de sokakta oyun oynaması gerektiği fikrindeyim ve bunun sıkıntılarını da birebir yaşadık” şeklinde fikrini belirtmiştir.” (Y25)

“İlkokulun 4 yıla indirilmesi ile ortaokullardaki öğrencilerin olumsuz davranışlarda bulunma oranlarını arttırmıştır.” (Y4)

“Farklı yaş gruplarının bir arada olması bireysel farklılıkları arttırmış uyum sorunu yaratmıştır.” (Y9)

“2.sınıf okuyan öğrencilerde ciddi anlamda derslere ilgisizlik, oyun oynama hevesi görülmektedir. Düzey olarak da 1.sınıf düzeyi gözlenmektedir. Yani 2 yıl sonra 4.sınıftan mezun olup 5.sınıfa gidecek öğrenciler aslında 4.sınıf düzeyinde olacaklar ki bu durum branş derslerindeki başarıyı da olumsuz etkileyecektir.” (Y11)

“Kademeli geçişin doğru olmadığını 5+3+4 şeklinde yahut 3+5+4 şeklinde olması gerektiğini belirtmiş ve 5.sınıfların bu geçişte zorlandığını 8.sınıflar tarafından yönlendirildiğini ileride kişilik bozukluğu yaşayabileceğini belirtmiştir.” (Y16)

Görüşme yapılan okul yöneticileri, uygulamanın beraberinde birtakım sorunlar oluşturduğunu dile getirmişlerdir. En büyük sorun olarak görülen konuların başında “fiziki donanım ve altyapı yetersizliği”, “ilk 4 ile ikinci 4’te yaşanan uyum problemleri”, “ilkokula başlama yaşının düşürülmesi” konuları gelmektedir. 4+4+4 uygulamasının başlangıç aşamasında çok iyi anlaşılmadığı ve imkânsızlıklardan dolayı olması gereken şekilde uygulanamadığı görülmektedir. Fakat yöneticilerimiz bu olumsuzluklara rağmen 4+4+4 uygulamasını gerekli şartlar sağlandığı takdirde yerinde bir uygulama olarak gördükleri tespit edilmiştir. Uygulamaya adapte olabilmek için zamana ihtiyaç olduğu da ayrı bir gerçektir. Fiziki donanım ve altyapı eksiği olmayan okullarda uygulama aksamadan işlemekte ve bu okullardaki yöneticiler memnuniyetlerini belirtmektedir. Bu da gösteriyor ki uygulamadan ziyade var olan şartlar sorunlar yaratmıştır. Uygulamanın başlangıç aşamasında bu tarz sorunların olması da normal karşılanacak bir durumdur.

4.4. Yöneticilerin “Okulunuzun fiziki şartlar 4+4+4 uygulamasına ne kadar hazır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Yöneticilere görüşme sırasında dördüncü soru olarak, “Okulunuzun Fiziki Şartları 4+4+4 Uygulamasına Ne Kadar Hazırdır?” sorusu sorulmuştur. Yöneticilerin bu soruya verdiği yanıtlar Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10

Yöneticilerin okulun fiziki şartlarının 4+4+4 uygulamasına ne kadar hazır olup olmadığına ilişkin görüşleri

Yönetici Görüşleri

Gerekli iyileştirmeler yapılarak okul hazır hale getirildi.

Uygulama aşamasında hazır değildi, zamanla eksiklikler giderilerek sorun giderildi.

Fiziki şartlar uygundu herhangi bir sorun yaşanmadı

Fiziki şartları uygun olmadığı için çeşitli sıkıntılar yaşandı

Gerekli iyileştirmeler yapılarak okul hazır hale getirildi.

Görüşme yapılan okul yöneticilerinin okullarının fiziki şartlarının uygulamaya ne kadar hazır olduğu konusundaki görüşleri “gerekli iyileştirmeler yapılarak okul hazır hale getirildi”, “uygulama aşamasında hazır değildi, zamanla eksiklikler giderilerek sorun giderildi”, “fiziki şartlar uygundu herhangi bir sorun

yaşanmadı”, “fiziki şartları uygun olmadığı için çeşitli sıkıntılar yaşandı” şeklinde ortaya çıkmıştır. Yöneticilerin bu konudaki bazı görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Okulumuzun fiziki şartları uygundur ancak bazı iyileştirmeler yapılırsa daha iyi verim alınabilir.” (Y2)

“Uygulamada ilk ve ortaokullarda fiziki şartlarda bir değişiklik olmamakla birlikte Ergani ilçesinin tamamında ikili öğretim yapıldığından mevcut derslik sayısının iki katına çıkarılması gerekmektedir.

Fiziki yetersizliklerin liselerde daha da vahim boyuttadır. Önümüzdeki yıllarda ortaokulu bitiren öğrencilerin fiziki imkânsızlıklardan dolayı açık liselere yönlendirilmesi gerekecektir.” (Y4)

“Hazır değil. Bu sistem sadece isim değiştirdi. Derslik sıkıntısı çekiyoruz. Yeni bina öncelikle yapıldıktan sonra sistemi daha ayrıntılı belki görebiliriz.” (Y6)

“Öğrencilerin oyun alanlarının yetersiz ve okul binalarının 30-40 yıl önceki mimari ile yapıldığı göz önünde bulundurulursa, sadece okulumuzun değil ülkedeki birçok okulun 4+4+4 uygulamasına hazır olduğunu düşünmüyorum.” (Y10)

“Kısmen hazırdır. Lavaboların boyu, tuvaletlerin öğrencilerin oturamayacak şekilde olması. Sıra-masa takımlarının yüksekliği konusunda eksiklikler yaşanmaktadır. Okulumuzun kaynağı olmayıp okul aile birliği aktif değildir. MEM tarafından yukarıda belirtilen konularda çalışma yapılması için destek alınmadı.” (Y11)

Görüşme formumuzu yanıtlayan yöneticilerimizin çoğunluğu fiziki şartların yetersizliğinden yakınmış ve bu durumun sistemi gölgelediği düşüncesindedir. Zaten sistemin genel işleyişinin akasmasına neden olan en büyük sorunlardan biri olarak

görülmüştür bu durum. Gerekli düzenlemeler için yeterli kaynak sağlanması durumunda sistemin daha çok anlaşılacağı, bununla beraber birçok sorunun ortadan kalkacağı ve sistemin olması gerektiği gibi uygulanacağı görülmüştür.

4.5. Yöneticilerin “4+4+4 Uygulamasının Beraberinde Getirdiği Ek Sorumluluklar Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Yöneticilere görüşme sırasında beşinci soru olarak, “4+4+4 Uygulamasının Beraberinde Getirdiği Ek Sorumluluklar Nelerdir” sorusu sorulmuştur. Yöneticilerin bu soruya verdiği yanıtlar Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11

Yöneticilerin 4+4+4 uygulamasının beraberinde getirdiği ek sorumlulukların neler olduğu konusundaki görüşleri

Yönetici Görüşleri

Uygulamayı amacına uygun dizayn etme

İlk 4’te okula başlama yaşının düşürülmesi ve ikinci 4’te 5.sınıfların olması ile öğretmene daha çok görev düşmesi

Seçmeli derslerin uygulanmasında ve gerekli yönlendirilmenin yapılmasında yöneticilere düşen sorumluluklar

Okulların mevcudunun artması ile yönetim güclüğü ve takip sıkıntısı

Okula başlama yaşının düşürülmesi ile yaşlarına uygun gerekli fiziki yapıyı (lavabo, oyun alanı vs.)Sağlamada yöneticiye düşen sorumluluk

Öğrencilerde okula ait olabilme gücüğünün giderilmesi hususunda öğretmen yönetici ve veliye düşen sorumluluklar

- Planlama ve genel işleyişinin aksamaması
 - Yeterli rehberlik faaliyetlerinin yapılamaması
 - Taşımali okulların beraberinde getirdiği ek sorumluluklar ve taşımayı takip etme güçlüğü
 - Ders araç gereçlerini sağlamada yaşanan sıkıntılar
 - Öğretmen yetersizliğini gidermede yöneticinin öğretmen bulma çabası
-

Okul yöneticilerin 4+4+4 uygulamasının getirdiği ek sorumluluklar ile ilgili görüşleri “uygulamayı amacına uygun dizayn etme“, “ilk 4’te okula başlama yaşının düşürülmesi ve ikinci 4’te 5.sınıfların olması ile öğretmene daha çok görev düşmesi”, “seçmeli derslerin uygulanmasında ve gerekli yönlendirilmenin yapılmasında yöneticilere düşen sorumluluklar”, “okulların mevcudunun artması ile yönetim güçlüğü ve takip sıkıntısı”, “okula başlama yaşının düşürülmesi ile yaşlarına uygun gerekli fiziki yapıyı (lavabo, oyun alanı vs.) sağlamada yöneticiye düşen sorumluluk”, “öğrencilerde okula ait olabilme güçlüğünün giderilmesi hususunda öğretmen yönetici ve veliye düşen sorumluluklar”, “planlama ve genel işleyişinin aksamaması”, “yeterli rehberlik faaliyetlerinin yapılamaması”, “taşımali okulların beraberinde getirdiği ek sorumluluklar ve taşımayı takip etme güçlüğü”, “öğretmen yetersizliğini gidermede yöneticinin öğretmen bulma çabası”, “ders araç gereçlerini sağlamada yaşanan sıkıntılar” şeklinde ortaya çıkmıştır. Yöneticilerin bu konuda beyan ettiği fikirler aşağıdaki gibidir:

“Sınıf öğretmenlerinin yükü arttı.” (Y25)

“5. sınıfların ortaokul geçmesi ile branş öğretmenlerinde seviyeye inememe problemi oluştu. Bu da kendilerini bu konuda daha çok geliştirmeleri gerekliliği yarattı.” (Y23)

“Taşıma saatleri farklı olduğu için öğrencileri servise alma, takip etme işi zorlaştı.” (Y20)

“Uygulamayla beraber planlama ve genel işleyiş aksamaktadır.” (Y15)

“Küçük yaş grubu öğrencileri eğitme sorumluluğu, öğrencilere oyun oynayacak alan yani fiziki şartları oluşturma vb. sorumluluklar doğmuştur.” (Y13)

“Birinci kademede okula başlama yaşının 5’e düşürülmesi ile okula yeni katılan öğrencilerin fiziksel olarak daha hassa olmalarından kaynaklı sorumluluklarımız arttı.” (Y12)

“Küçük yaştaki öğrencilerin tuvalet temizliği ve hijyen konusunda yetersiz olmalarından dolayı sınıf öğretmenlerinin bu öğrencilerle daha fazla ilgilenmek durumunda kalmaları, sınıf öğretmenlerinin norm fazlası oluşu, branş öğretmeni açığının ücretli öğretmenlerle kapatılmaya çalışılması gibi sorumluluklar yaratmıştır.” (Y9)

“Sınıf mevcutlarının artması ile derslik sıkıntısı ve ders araç gereçleri temin etme sıkıntısı ortaya çıktı.” Y(5)

“Birinci kademeye uyarılma konusunda sistemi etkili bir biçimde amaçlarına uygun dizayn etme sorumluluğu getirmiştir.” (Y1)

“Seçmeli derslerin uygulanmasında kurumların fiziki, personel ve çevre şartları itibariyle okul yöneticilerine ek sorumluluklar gelmiştir.” (Y2)

Görüşme yapılan yöneticiler, ilkokula başlama yaşının düşürülmesi ile özellikle sınıf öğretmenlerinin yükünün arttığını, çocukların gelişimine uygun davranabilme adına sorumluluklar yarattığını dile getirmişlerdir. Bunun yanında ek sorumluluk getiren diğer konuların seçmeli derslerin programa yerleştirilmesi ile ortaya çıkan öğretmen yetersizliği ve bunu giderme adına yöneticiye düşen sorumluluklardır. Ayrıca okula başlama yaşının düşürülmesi ile gerekli fiziki ortamı sağlama adına yine okul yöneticisine sorumluluklar düşmektedir. Bu tarz sıkıntıların aslında sistemin dışında sıkıntılar olduğu görülmektedir. Ancak bu tarz sıkıntılar giderilerek program amacına hizmet edebilir.

4.6. Yöneticilerin “4+4+4 Uygulaması Okulunuz Öğretmenleri Tarafından Ne Derece Benimsendi?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Yöneticilere görüşme sırasında altıncı soru olarak, “4+4+4 Uygulaması Okulunuz Öğretmenleri Tarafından Ne Derece Benimsendi” sorusu sorulmuştur. Yöneticilerin bu soruya verdiği yanıtlar Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12

Yöneticilerin 4+4+4 uygulaması okulun öğretmenleri tarafından ne derece benimsendiği konusundaki görüşleri

Yönetici Görüşleri
Kısmen benimsendi
Eksiklikler giderilerek benimsendi
Sınıf öğretmenler hariç branş öğretmenleri benimsedi
1.kademe açısından çok verimli ve benimsendi

Olumlu yönde benimsendi
 %100 benimsendi
 Benimsendi
 Beğenildi ve benimsendi
 Zamanla benimsendi
 Zamanla büyük ölçüde benimsendi
 Sistem uygulanamadığı için benimsenmedi
 Genel olarak benimsenmedi
 Benimsenmedi
 Hiç kimse benimsemedi

Yöneticilerin uygulamayı benimseyip benimsemediği konusundaki görüşleri “kısmen benimsendi”, “eksiklikler giderilerek benimsendi”, “sınıf öğretmenler hariç branş öğretmenleri benimsedi”, “1.kademe açısından çok verimli ve benimsendi”, “olumlu yönde benimsendi”, “%100 benimsendi”, “benimsendi”, “beğenildi ve benimsendi”, “zamanla benimsendi”, “zamanla büyük ölçüde benimsendi”, “sistem uygulanamadığı için benimsenmedi”, “genel olarak benimsenmedi”, “benimsenmedi”, “hiç kimse benimsemedi”, “öğretmenler benimsemek isterse olur” şeklinde ortaya çıkmıştır. Yöneticilerin bu konudaki kimi görüşleri aşağıdaki gibidir:

“4+4+4 sisteminin 1.kademe açısından daha verimli olabileceğinin düşünmekteyim. Sınıf öğretmenleri açısından benimsemeleri daha kolay olmuştur.” (Y1)

“Bu uygulama okulumuz öğretmenleri tarafından olumlu yönde benimsenmiştir. Özellikle okulumuzda küçük ve büyük yaş gruplarının birbirinden ayrılması öğretmenler açısından oldukça rahatlama yaşattı.” (Y2)

“Öncelikle öğrendiğim her şeyi kendileri ile de paylaştım. Rehberlik konusunda sıkıntı yaşamadılar. Yakındıkları sorunlar zamanla azaldı. Şu an % 100 benimsendiğini düşünüyorum.” (Y3)

“İlk başlarda sıkıntılar yaşansa da zamanla öğretmenler uyum sağladılar.” (Y8)

“Şu ana sıkıntısız ve eksiksiz bir şekilde uygulanmaktadır. Zamanla benimsendi.” (Y9)

“Kısmen benimsendi diyebilirim. Belirttiğimiz fiziksel eksikliklerin giderilmesi halinde uygulamadan daha fazla verim alınabilir.” (Y11)

“Birçok sınıf öğretmeni arkadaşım norm fazlası durumuna düştüğü için maalesef il etapta benimseyemediler. Ancak bu durumun geçici olacağı, zamanla öğretmenlerimizin özümseyip, Türkiye Eğitim Sistemi'nin istenilen başarı düzeyine ulaşmada bu 4+4+4 sisteminin ilk adım olacağı kanaatindeyim.” (Y12)

“Bazı branşlarda eksikler varken, bazı branşlarda norm fazlalığı oluşması öğretmenler tarafından benimsenememiş ve sorunların ortaya çıkmasına yol açmıştır.” (Y15)

“Bu sistem bence öğretmenler tarafından beğenildi fakat ders yükünün artması öğretmenleri olumsuz yönde etkiledi.” (Y20)

“Sistem tam anlamıyla uygulanamadığı için benimsenmediğini düşünüyorum.” (Y6)

Görüşme yapılan okul yöneticilerinin büyük bir kısmı uygulamanın ortaya çıkardığı sorun ve sıkıntıların zamanla azalarak uygulamanın anlaşılmaya başlandığını ve zamanla neredeyse bütün öğretmenlerin benimsediğini belirtmişlerdir. Uygulamanın zamanla beğenildiği ve yerinde bir uygulama olduğu

kanısına varılmıştır. Fiziki donanım ve altyapı sorunları da giderilir, okula başlama yaşı konusunda da bazı iyileştirmeler yapılırsa uygulamadan daha çok verim alınacağı, varılan diğer bir kanıdır.

BÖLÜM 5

5.SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma verilerinin analizi ile elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlara dayalı olarak geliştirilen öneriler üzerinde durulmaktadır.

SONUÇ

Görüşme formumuzu yanıtlayan yöneticilerden uygulamayı tamamen olumlu bulan 6 yönetici 4+4+4 uygulamasını çok yerinde bir uygulama olarak nitelendirmiş, faydalı, etkili bir sistem olduğunu ve olumlu yönlerinin çok fazla olduğunu dile getirmiştir. Zorunlu eğitim süresinin 12 yıla çıkarılması, ilkökul, lise ve ortaokul bölümlerinin ayrı binalarda okutulması, ilkökul bölümünün yatılı olmaktan çıkarılması, zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılması ile mezun olmuş ancak istihdam edilemeyen branş öğretmenlerinin istihdam edilmesi sağlanmıştır şeklinde de olumlu yanları belirtilmiştir.

Okul yöneticilerimizden 9 ‘u Sistemin hem olumlu hem de olumsuz yanları olduğuna dikkat çekmiş, bu sistemin plansız ve acele hayata geçirildiğini, sistemin dezavantajlarının; okula başlama yaşı, sınıf ve okul öncesi öğretmenlerinin mağduriyeti, seçmeli ders karmaşası, okulların sağlıksız dönüşmesi olduğunu avantajlarının ise 1. ve 8. sınıf öğrencilerinin bir arada bulunmasının sakıncalarının

ortadan kaldırılmasıdır diye belirtmiştir. Yöneticilerimiz fiziki ortamın oluşturduğu sorunların varlığını da dile getirmiş ancak bunun yanında farklı olumlu akran gruplarının aynı ortamda eğitim görmemesi olumludur diye belirtmiştir.

Ayrıca yöneticilerimiz eğitimin dinamik ve çok yönlü bir sistem olduğunu çağın gerektirdiği ölçüde daima değişikliğe ve yenilenmeye ihtiyaç duyacağını bu yenilenme esnasında problemlerin, sıkıntıların her zaman olacağını ancak önemli olanın bu olumsuzlukları öğrencilerin ve çağın gereklilikleri ölçüsünde en iyi şekilde aşabilmek olduğunu belirtmişlerdir ve bu gözle bakıldığında, 4+4+4 eğitim sisteminin, 8 yıllık zorunlu eğitime göre avantajlarının dezavantajlarından daha fazla olduğunu önemle vurgulamışlardır.

Yöneticilerimizden 8'i Uygulamayı tamamen olumsuz değerlendirmiştir. Sistemi olumsuz bulan yöneticilerimiz başarısız olduğunun kamuoyuna da yansıdığını, sisteme geçilmeden önce pilot bölge uygulamasının yapılmadığını ayrıca uygulamanın bugüne kadar eğitim sistemine pozitif yönde bir etkisinin olmadığını görüşünde olduğunu belirtmiştir. Ülkenin genelinin bu uygulamada kırsal ve kentsel anlamda bölünme yaşadığını zira köy ve ilçelerdeki sosyo-ekonomik durum, öğrencilerin düzenli-dengeli beslenme düzeyi, bununla beraber fiziksel gelişiminin aynı olmadığını, okulların 4+4+4 eğitimi için hazırlama süreci yaşamamasından ötürü ciddi aksaklıklar yaşandığını belirtmiştir. Yöneticilerimiz; bakanlığın alt yapı çalışmalarını yapmadan, planlama yapmadan sisteme acele edilerek geçtiğini öğrenci ve öğretmenin mağdur edildiğini dile getirmiştir. Başarının elde edilmesi için zamana ihtiyaç olduğu vurgulanmıştır. Sistemin 1+5+3 şeklinde olması, ana sınıfının zorunlu ilköğretim ısrarla 5 yıl olmalı orta veya mesleki okul 3 veya 4 yıl olması halinde daha başarılı olunacağı, bu uygulamanın herhangi bir alt yapı oluşturulmadan gerçekleşmesinin verim alınmasında sıkıntılara neden olduğu da belirtilmiştir.

Bir başka yöneticimiz ortada bir idealin var olduğunu, bilgiyi yorumlamayı önemseyen düşünmeyi ve üretmeyi teşvik eden bir idealin. Ancak Türkiye'de okulların mevcut durumu ve alt yapısı bu ideale ne kadar uygun bu da tartışılır

derken her şeyden önce, üçüncü dünya ülkelerinde uygulanan sekiz yıllık kesintisiz eğitim yerine, öğrencileri kabiliyetleri doğrultusunda belli bir hedefe yönlendirmek gelecek açısından daha ümit verici olacaktır diye görüşünü bildirmiştir.

4+4+4 uygulamasıyla birlikte ortaya çıkan sorunlara bakıldığında yöneticilerimiz tarafından en çok dile getirilen sorun fiziki donanım ve altyapı yetersizliği olmuştur. Okulların bu uygulamaya hazır alt yapısının olmadığını fiziki yetersizlikleri gidermekle meşgul olunurken sistemi tam olarak uygulayamadıklarını ve algılayamadıklarını dile getirmişlerdir.

Yöneticilerimizin büyük bir kısmı ilkokula başlama yaşının düşürülmesinden dolayı birçok sorun yaşadıklarını dile getirmişlerdir. İllkokula başlama yaşının düşürülmesi ile okul öncesi eğitimi almayan çocukların büyük başarısızlıklar yaşadığını, okul öncesi eğitimine olan ilginin azaldığını, yeni eğitim sisteminde başlangıç aşamasında okula başlama yaşının düşürülmesinden kaynaklanan birçok sorunlarla karşılaştığı dile getirilmiştir. Farklı yaş gruplarının bir arada olmasından ötürü bireysel farklılıkların arttığını özellikle 5 yaş grubu öğrencilerin erken yaşta okula başlaması ve sınıf öğretmenlerinin bu yaş grubu öğrenci psikolojileri üzerine yeterince eğitilmediklerini vurgulamışlardır. Ayrıca küçük yaşta eğitime başlayan öğrencilerin eğitime adapte olamadıkları, 5.sınıftan itibaren öğrencilerin ortaokula geçmesi ve branş öğretmenlerinin öğrenci seviyesine inememesi sistemin diğer olumsuz yönleri olarak göze çarpmaktadır.

İlk 4 ile ikinci 4'te ortaya çıkan uyum problemlerine değinen yöneticilerimiz okula başlama yaşının düşürülmesi ile uygulamanın ilk senesinde özellikle de 1.sınıflarda farklı yaş gruplarıyla aynı sınıfta çocukların eğitim görmelerinin pedagojik açıdan uygunsuzluğunu dile getirmiş ve uyum sorunu yaşadıklarını dile getirmiştir. İkinci 4'te ise ortaokul konumuna geçen 5.sınıfların 8.sınıflarla bir arada olmasının problemler yarattığını, olumsuz davranışlarda bulunma olasılığını arttırdığını, çocukların okula ait olma güçlüğü çektiklerini ve kendilerinden yaş ve fiziki olarak büyük olan 8.sınıflar tarafından bazen yönlendirilmeye maruz

kaldıkların ve bunun da ileride ciddi kişilik sorunları yaratabileceğini vurgulamışlardır. Ayrıca branş öğretmenlerinin 5.sınıf öğrencilerinin yaş grubuna yabancı olduğu için seviyeye inememe problemi yaşadıklarını dile getirmişlerdir.

Uygulama ile birlikte öğretmenlerin norm fazlası durumuna düştüğünü kademeli geçişte özellikle de sınıf öğretmenlerinin mağdur olduğu da belirtilen bir diğer konu olarak göze çarpmaktadır. Bunun nedeninin ise 5.sınıfın 2.kademeye alınmasıdır” diye belirtilmiştir. İlkokulun 4 yıla düşürülmesi ile sınıf öğretmenlerinin sistemden büyük zarar gördüğü dile getirilmiştir. Bu durumdan diğer olumsuz etkilenen grubun ise okul öncesi öğretmenleri olduğunu okula başlama yaşının düşürülmesiyle okul öncesi öğrenci sayısının azalmış ve bu durum da okul öncesi öğretmenlerinin istihdamının sınırlandığı belirtilmiştir. Ayrıca norm fazlası durumuna düşen öğretmenlerin alan değiştirerek branş öğretmenliğine geçmesi de eğitimin niteliğinin olumsuz etkilendiği düşüncesinde olduklarını belirtmişlerdir.

Seçmeli ders uygulamasının programa yerleştirilmesi ile seçmeli dersler konusunda yönlendirme yetersizliğine değinilmiş seçmeli derslerin fazlalığından ve verimli geçmemesinden yakınılmıştır. Yöneticiler seçmeli derslerin belirlenmesinde ve mevcudun artması ile bu derslere öğretmen bulmakta güçlük çektiklerini belirtmiş ve bazı okullarda ilgi ve yeteneklere göre seçmeli ders seçmek yerine öğrencilerin norma göre ders seçmek zorunda kaldığı belirtilmiştir. Uygulamayla birlikte ortaya çıkan öğretmen eksikliğinden yakınmışlardır.

Uygulamanın hızlı bir şekilde hayata geçirilmesi ve yeterince tartışılmadığı için beraberinde planlamada aksaklıklar ortaya çıkardığı belirtilmiş ve bir yöneticimiz “Sistemi rakamlara boğmak yerine halkın ve eğitimcilerin görüşü ile şekillendirilmeliydi“ diye görüşünü belirtmiştir.

Uygulamayı siyasi bir obje olarak görmenin yanlış olacağını fakat imam hatip liselerinin sayılarının arttırılarak öğrencilere seçenek şansı verilmediğinin ve birçok öğrencinin mecburi bu liselere kayıt yaptırdığı fikrini de belirtmişlerdir. Ayrıca bazı yöneticilerimiz“Genel liselerin kaldırılması, imam hatip liseleri dışında

meslek liselerinin sayısı ve kapasiteleri yeterince arttırılamamasından dolayı ortaokulu bitiren öğrenciler istememelerine rağmen imam hatip liselerine veya açık öğretim lisesine devam etmek zorunda kalmaktadırlar.” fikrindedir.

4+4+4 Eğitim sistemi uygulanma aşamasında çok ses getirmiş ve tepkilere neden olmuştur. Fakat zamanla sistemin oturduğunu ve öğretmen idareciler tarafından benimsendiği sonucuna varılmıştır. Yöneticilerimiz zamanla uygulamanın daha iyi anlaşılıp ve benimsendiğini dile getirmiştir.

Uygulamanın tamamen benimsendiğini dile getiren yöneticilerimiz 1.kademe açısından çok verimli bir uygulama olduğunu ve özellikle de sınıf öğretmenlerinin çok kolay benimsediğini vurgulamıştır. Ayrıca okul yöneticilerimizin öğrendiği her şeyi öğretmenleri ile de paylaştığını, rehberlik konusunda sıkıntı yaşamadıklarını, yakındıkları sorunların zamanla azaldığını ve şu an uygulamanın %100 benimsendiğini dile getirmiştir. Sistemin öğretmenler tarafından beğenildiği dile getirilmiştir.

Uygulamanın zamanla daha çok anlaşılmasıyla ve oturmasıyla benimsendiğini savunan yöneticiler ilk zamanlar sıkıntılar yaşansa da zamanla uyum sağlandığını ve uygulamanın benimsendiğini dile getirmiş. Birçok sınıf öğretmenin norm fazlası durumuna düştüğü için maalesef ilk etapta benimsenmediğini ancak bu durumun geçici olduğunu zamanla öğretmenlerin özümsemiğini, Türk Eğitim Sisteminin istenilen başarı düzeyine ulaşmada bu 4+4+4 uygulamasının ilk adım olacağı kanaatinde olduklarını belirtmişlerdir.

4+4+4 Uygulamasının benimsenmediğini savunan yöneticiler sayı olarak azınlıkta kalmış ve görüşme formumuzu yanıtlayan okul yöneticilerinin geneli sistemin zamanla daha çok anlaşıldığı ve benimsendiği görüşünde. Eksiklikler giderilip gerekli düzenlemeler yapılarak sistemden daha çok verim alınabileceği aşikârdır.

ÖNERİLER

Çok ses getiren ve neredeyse her kesimden tepki toplayan bir uygulama olsa da 4+4+4 eğitim sistemi, zamanla öğretmen ve idareciler tarafından benimsendiği ve yerinde bir uygulama olarak görüldüğü aşikârdır. Özellikle de ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin ayrı binalarda eğitim görmesi, aynı yaş grubu öğrencilerin bir arada bulunması okul yöneticileri tarafından çok isabetli kararlar olarak görülmüştür. Bununla birlikte seçmeli ders uygulamasının öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine hitap etmesi, kısmen de olsa mesleki eğitime verilen önemin artması gibi birçok olumlu yanı olsa da aşağıda belirttiğimiz konularda düzenlemelere gidilerek uygulamanın verimi ve işlevselliği daha çok arttırılabilir.

1. Farklı yaş gruplarının aynı sınıfta öğrenim görmesi pedagojik açıdan uygun olmadığı gibi aynı zamanda sakıncalıdır. Bu sebepten okul başlama yaşının tekrar düzeltilerek en az 72 ay olması gerektiği dile getirilmiş. Fakat Milli Eğitim Bakanlığının ilkokula başlama yaşı ile ilgili düzenlemesi şudur:

(Değişik: RG-14/08/2013-28735) Okul müdürlükleri, yaşça kayıt hakkını elde eden çocuklardan 66, 67 ve 68 aylık olanları, velisinin vereceği dilekçe ile; 69, 70 ve 71 aylık olanları ise, ilkokula başlamaya hazır olmadıklarını belgeleyen sağlık raporu ile okul öncesi eğitime yönlendirebilir veya kayıtlarını bir yıl erteleyebilir. (Online 3)

2. Okula başlama yaşının düşürülmesi ile ortaya çıkan oyun alanı vb. ihtiyaçların giderilmesi ve daha kullanılır ve amaca uygun yapılar inşa edilmesi, okulların fiziki donanım yetersizliğinin bir an önce giderilmesi için gerekli

çalışmaların yapılabilmesi, okullardaki fiziki yetersizlikleri giderebilmek ve uygulamayla beraber ortaya çıkan eksiklikleri giderebilmek, okullara yeterli miktarda ders araç gereci temin edebilmek adına okullara gerekli maddi kaynak sağlanması.

3.Okula başlama yaşının düşürülmesi ile ortaya çıkan oyun alanı vb. ihtiyaçların giderilmesi için daha kullanılır ve amaca uygun yapılar inşa edilmeli.

4. Özellikle ikinci 4 için öğretmenlerde öğrenci seviyesine inememe probleminin giderilmesi adına ikinci 4'teki öğretmenlere bu konuda seminerler verilmelidir.

5. İlkokula başlama yaşının düşürülmesiyle birlikte daha çok kayıt alınması sonucu öğrenci mevcudunun artması, taşınmalı okullarda taşıma sorunu ortaya çıkmıştır. Bu sorunu gidermek için servis sayısının artırılması gerekmektedir.

6. Seçmeli derslerin belirlenmesinde okullarda mevcut öğretmen kadrosuna göre seçimlerin engellenmesi için ihtiyaç duyulan alanlarda öğretmen atamalarının yapılması gerekmektedir.

7. Özellikle ikili öğretim yapan okullardaki karmaşayı önleyebilmek ve derslerden verim alabilmek adına haftalık ders saatlerinin düşürülmesi gerekmektedir.

8. 4+4+4 uygulaması ile birlikte motivasyonu bozulan öğretmen ve öğrencilerin motivasyonu artırıcı çalışmalar yapılması ve özellikle de norm fazlası durumuna düşen öğretmenlerin mağduriyetinin giderilmesi için gerekli çalışmalar yapılması gerekmektedir.

9. Öğretmen yetersizliğini giderme amaçlı gerekli alanlarda atama yapılması durumunda seçmeli derslerin mevcut öğretmen kadrosuna göre değil de öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre belirlenecektir.

10. İmam hatiplere olan yığılma ve liselerin zorunlu hale gelmesiyle nedeniyle ortaya çıkacak disiplin sorunları ile eğitimin kalitesinin düşmesinin önleyici çalışmalar yapılması.

11. Yeterli rehberlik faaliyetlerinin ve özellikle de seçmeli derslerde gerekli yönlendirmelerin yapılması için her okula en azından 1 rehber öğretmen atamasının yapılması ve rehber öğretmenlerin uygulama ile ilgili daha çok bilgi edinmesini sağlamak adına hizmet içi eğitim görmeleri sağlanmalıdır.

12. Birinci 4 ve özellikle de ikinci 4 öğrencilerinde okula ait olabilme ve uyum sağlama güçlüğüne giderilmesi için öğretmen ve idarecilere öğrencilerin yaş grubunu tanıtıcı seminerler verilmelidir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Y. (2013). *Okul Yöneticilerinin Görüşlerine Göre 2012 Yılında İlköğretim Ve Eğitim Kanununda Yapılan Düzenlemenin (4+4+4) İlkokullarda Uygulanışı Üzerine Bir Değerlendirme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi.
- Akyüz, Y. K.(2013). *Türk Eğitim Tarihi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Alıç, M. (1989).”*Okul Müdürlerinin Liderlik Davranışları ile Öğretmen Morali Arasındaki İlişkiler*”. Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2(2),Ekim,141-160.
- Balcı, A. (2000). *Örgütsel Gelişme Kuram ve Uygulama*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Bursalıoğlu, Ziya. *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış*. A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınlan No: 107, Ankara, 1982-, s.6.
- Büyüköztürk, Ş.,Kılıç,Çakmak,E.,Akgün,E.,Karadeniz,Ş.ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem yayıncılık.
- Can, H. (2002). *Organizasyon ve yönetim*. 6.Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara, ss.3-231.
- Ceylan, A., Keskin, H. ve Eren, S. (2005). *Dönüşümcü ve etkileşimci liderlik ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişkilere yönelik bir araştırma*. Yönetim/İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadi Enstitüsü Dergisi, 16(51):32-42.
- Ekiz, D.(2003). *Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metotlarına Giriş*. Ankara.
- Erdoğan, İ.(2012). *Eğitimde Değişim Yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık,
- Gülşen, C. Ve Gökyer, N. (2012). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. 2.Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.

- İlköğretim ve Eğitim Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (6287 S.K). (2012). *Yayınlandığı Resmi Gazete*, No:28261.
- Kabadayı, R. (1982). *Yöneticilerin Liderlik Davranışları İle Öğretmenlerin GÜdülenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: H.Ü. Mezuniyet Sonrası Eğitim Fakültesi.
- Karasar, N.(2004). *Bilimsel Araştırma Yöntemi (12.Basım)*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Korkmaz, M. (2006). *Okul yöneticilerinin kişilik özellikleri ile liderlik stilleri arasındaki ilişki*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, (46):199-226.
- Nazan Özenç Uçak, “*Sosyal Bilimler ve Kütüphanecilik Alanında Nitel Araştırma Yöntemlerinin Kullanımı*”, Bilgi Dünyası, 1(2), 2000, s.256.
- Okutan, M.(2003). *Okul Müdürlerinin İdari Davranışları*. Milli Eğitim Dergisi. Sayı:157.
- Özdemir, E. (2003). *Liderlik ve etik*. Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 12(2), s.151-168.
- Özdemir, S. (2000). *Eğitimde Örgütsel Yenileşme*.(5.Baskı) Ankara: Pegem AYayıncılık.
- Özden, Y. (2010) *Eğitimde Yeni Değerler*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Özer, M.A.(2011). *21. Yüzyılda Yönetim ve Yöneticiler*. Ankara , Nobel Yayın Dağıtım.
- Özyılmaz, Ö. (2013). *Türk Milli Eğitim Sisteminin Sorunları ve Çözüm Arayışları*. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- PAŞA Memişoğlu Salih, *AİBÜ Eğitim Fakültesi Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching* Mayıs 2013 Cilt:2 Sayı:2 Makale No:02 ISSN: 2146-9199
- Şişman, M. (2002). *Öğretim liderliği*. Pegem A Yayıncılık, Ankara, ss.49-59.
- Şimşek, H. Ve Yıldırım, A.(2011). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Tavukçuoğlu, C.(2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Proje Hazırlama, Değerlendirme Kılavuzu*. Ankara: Kara Harp Okulu Basım Evi.

Yalçınkaya, M. (2000). *Örgüt İklimi ve İş Doyumu*, İzmir: E.Ü. Eğitim Fakültesi Yayın No: 2.

Yılmaz, K. (2004). *Okul yöneticilerinin destekleyici liderlik davranışları ile okullardaki güven arasındaki ilişki konusunda ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri*. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2004,Sayı:550.

(online1)

http://tr.wikipedia.org/wiki/4%2B4%2B4_e%2C4%9Fitim_sistemi

(online2)

http://tr.wikipedia.org/wiki/4%2B4%2B4_E%2C4%9Fitim_Sistemi#4.2B4.2B4_d.C3.BCzenlemesiyle_e.C4.9Fitim_sisteminde_yap.C4.B1lan_.C3.B6nemli_de.C4.9Fi.C5.9Fiklikler

(Online 3)

http://mevzuat.meb.gov.tr/html/ilkogrkuryon_1%5Cilkogrkuryon_2.html

EKLER

Ek 1: Görüşme Kılavuzu

I. Görüşme İzin Formu

Sayın Görüşmeci,

Merhaba benim adım Seven TOPDEMİR. Zirve üniversitesi, Sosyal bilimler enstitüsü, Sosyal bilimler ana bilim dalı, Eğitim yönetimi, teftişi, planlaması ve ekonomisi bilim dalı yüksek lisans öğrencisiyim.4+4+4 eğitim Sistemi üzerine bir araştırma yapıyorum. Bu görüşmede amacım bu işin asıl uygulayıcıları olan yöneticilerin bu sisteme dair görüşlerinden yola çıkarak sistemi daha yakından tanımak. Bu formun amacı, sizi görüşme sürecinden bilgilendirmek ve izninizi almaktır.

Yapacağımız görüşmeyi yazılı olarak kaydedeceğim. Yazılı kayıtlar Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Fazlı ERGÜL tarafından da okunacak, ve incelenecektir. Eğer bu konuların herhangi birinde izniniz olmazsa kayıtlar hiçbir biçimde kullanılmayacaktır. Diğer sayfadaki formu imzalamanız, görüşmeye katılmayı kabul ettiğinizi gösterecektir. Katılımınız ve yardımınız için teşekkür ederim.

Seven TOPDEMİR

Zirve Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı

Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması Ve Ekonomisi Bilim Dalı

Ek 1 (Devamı)**II. Görüşme İzin Formu**

Aşağıda imzası olan ben, ön sayfadaki açıklamaları okuyup anladığımı ve “4+4+4 Uygulamasının Okul Yöneticilerinin Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” ile ilgili görüşmeye kendi isteğimle katıldığımı belirtirim.

İmza

Adı Soyadı

Ek 1 (Devamı)**III. Görüşmecinin Kişisel Bilgileri**

Ad:

Soyad:

Cinsiyet:

Yaş:

Branş:

Mezun Olunan Üniversite:

Çalıştığı Kurum Adı:

Kıdem:

Ek 1 (Devamı)**IV. Görüşme Formu**

1. 4+4+4 uygulamasına geçilmeden önce yöneticilere ve öğretmenlere yönelik Milli Eğitim Bakanlığı'nın, sistemin tanıtımı ile ilgili herhangi bir çalışması oldu mu?

2. 4+4+4 uygulamasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

3. 4+4+4 uygulamasının oluşturduğu sorunlar nelerdir?

4. Okulunuzun fiziki şartları 4+4+4 uygulamasına ne kadar hazırdır?

5. 4+4+4 uygulamasının beraberinde getirdiği ek sorumluluklar nelerdir?

6. 4+4+4 uygulaması okulunuz öğretmenleri tarafından ne derece benimsendi?

Ek 2

Yönetici Görüşme Takvimi

Kod İsimler	Görüşme Tarihi	Görüşülen Yer	Görüşme Süresi
Y1	21.04.2014	Müdür Odası	35.32
Y2	18.04.2014	Müdür Yrd. Odası	40.02
Y3	05.04.2014	Müdür Odası	42.27
Y4	04.04.2014	Müdür Odası	01.00.13
Y5	09.05.2014	Müdür Odası	10.09
Y6	16.05.2014	Müdür Yrd. Odası	22.43
Y7	16.05.2014	Müdür Yrd. Odası	10.02
Y8	09.05.2014	Müdür Odası	15.34
Y9	18.04.2014	Müdür Odası	44.32
Y10	12.05.2014	Müdür Odası	45.27
Y11	14.04.2014	Müdür Yrd. Odası	49.01
Y12	04.04.2014	Müdür Yrd. Odası	30.15
Y13	04.05.2014	Müdür Odası	34.54
Y14	10.04.2014	Müdür Yrd. Odası	28.39
Y15	28.04.2014	Müdür Odası	15.09
Y16	28.04.2014	Müdür Odası	53.57
Y17	25.04.2014	Müdür Yrd. Odası	34.56
Y18	25.04.2014	Müdür Yrd. Odası	12.08
Y19	07.04.2014	Müdür Odası	20.03
Y20	07.04.2014	Müdür Odası	19.48

Y22	21.04.2014	Müdür Odası	19.21
Y23	12.05.2014	Müdür Yrd. Odası	27.41
Y24	11.04.2014	Müdür Odası	10.57
Y25	11.04.2014	Müdür Yrd. Odası	45.08

Ek 3

Kodlamalarla ilgili seçenekleri (a, b, c...) yuvarlak içine alarak yapınız.

Görüşme Kodlama Anahtarı

1. 4+4+4 uygulamasına geçilmeden önce yöneticilere ve öğretmenlere yönelik Milli Eğitim Bakanlığı'nın, sistemin tanıtımı ile ilgili herhangi bir çalışması oldu mu?

Uygulama aşamasında oldu

Tanıtımda sıkıntı oldu fakat uygulama aşamasında oldu

Yüz yüze ve telekonferans seminerleri düzenlendi

Seminer çalışmaları oldu

Oldu ancak aksaklıklar yaşandı

Yapıldı fakat bilgilendirme yeterli olmadı

Kapsayıcı bir çalışma olmadı sadece video ile eğitim verildi

İnternet üzerinden seminer verildi. Pratikte bir çalışma olmadı

Tatmin edici bir çalışma yapılmadı

Oldu fakat sistem hakkında detaylı bir bilgilendirme yapılmadı

Hayır yapılmadı

Kesinlikle bir çalışma olmadı

Ek 3 (Devamı)**2. 4+4+4 uygulamasını nasıl değerlendiriyorsunuz?**

Faydalı

Yerinde bir uygulama

Sistem güzel alt yapı yetersiz

Etkili bir sistem

Olumlu yönleri çok fazla

Başarısız olduğuna inanıyorum

Sistemimize pozitif etkisi olduğunu düşünmüyorum

Eğitim öğretimde ciddi aksaklıklar meydana getirdi

Başarı elde edilmesi yıllarımızı alır

Hayal ürünü gibi bir sistem

Olumlu bir yanı yok

Olumsuz yönleri olduğu gibi olumlu yönleri de çok fazla

3. 4+4+4 uygulamasının oluşturduğu sorunlar nelerdir?

Öğretmenlerin norm fazlası durumuna düşmesi ve istihdam edilememesi

Okul öncesi eğitime gösterilen ilginin azalması

Fiziki donanım ve altyapı yetersizliği

Seçmeli ders uygulamasına geçilmesi

Taşıma sorunu

Planlama yetersizliği

İmam hatip liselerinin sayısının artması

Ek 3 (Devamı)

İkili öğretim yapan okullarda dağılma saatlerinin farklı olması ile velilerde oluşan güvenlik kaygısı

Öğretmen eksikliği

Ders sayısının artması ile öğretmen ve öğrencilerde oluşan motivasyon bozukluğu

İlkokula başlama yaşının düşürülmesi

İlk 4 ile ikinci 4'te uyum problemleri

4. Okulunuzun fiziki şartları 4+4+4 uygulamasına ne kadar hazırdır?

Gerekli iyileştirmeler yapılarak okul hazır hale getirildi.

Uygulama aşamasında hazır değildi, zamanla eksiklikler giderilerek sorun giderildi.

Fiziki şartlar uygundu herhangi bir sorun yaşanmadı

Fiziki şartları uygun olmadığı için çeşitli sıkıntılar yaşandı

5. 4+4+4 uygulamasının beraberinde getirdiği ek sorumluluklar nelerdir?

Uygulamayı amacına uygun dizayn etme

İlk 4'te okula başlama yaşının düşürülmesi ve ikinci 4'te 5.sınıfların olması ile öğretmene daha çok görev düşmesi

Seçmeli derslerin uygulanmasında ve gerekli yönlendirilmenin yapılmasında yöneticilere düşen sorumluluklar

Okulların mevcudunun artması ile yönetim güçlüğü ve takip sıkıntısı

Ek 3 (Devamı)

Okula başlama yaşının düşürülmesi ile yaşlarına uygun gerekli fiziki yapıyı (lavabo, oyun alanı vs.)Sağlamada yöneticiye düşen sorumluluk

Öğrencilerde okula ait olabilme güçlüğünün giderilmesi hususunda öğretmen yönetici ve veliye düşen sorumluluklar

Planlama ve genel işleyişinin aksaması

Yeterli rehberlik faaliyetlerinin yapılamaması

Taşımali okulların beraberinde getirdiği ek sorumluluklar ve taşımayı takip etme güçlüğü

Öğretmen yetersizliğini gidermede yöneticinin öğretmen bulma çabası

Ders araç gereçlerini sağlamada yaşanan sıkıntılar

6. 4+4+4 uygulaması okulunuz öğretmenleri tarafından ne derece benimsendi?

Kısmen benimsendi eksiklikler giderilerek.

Sınıf öğretmenler hariç branş öğretmenleri benimsedi.

Benimsendi gibi.

1.kademe açısından çok verimli ve benimsendi.

Olumlu yönde benimsendi.

%100 benimsendi.

Tamamen benimsendi.

Benimsendi.

Beğenildi ve benimsendi.

Zamanla benimsendi.

Zamanla büyük ölçüde benimsendi.

Ek 3 (Devamı)

Uygulamayı benimseyen öğretmen yahut yöneticiye denk gelmedim.

Sistem uygulanamadığı için benimsenmedi!

Hiç kimse benimsemedi.

Genel olarak benimsenmedi.

Hiç benimsenmedi

Benimsenmedi

EK 4.**ÖZGEÇMİŞİM**

10 Ocak 1989 tarihi, Diyarbakır ili Kulp ilçesi doğumluyum. İlk, Orta ve Liseyi yine aynı ilçede tamamladıktan sonra, Dicle üniversitesi, Siirt Eğitim Fakültesi, Sınıf öğretmenliği bölümüne kaydoldum. Bu bölümden 2009 yılında mezun oldum.2009 yılında Kulp Barış İlköğretim Okulu'nda,2010 ve 2012 yılında Kulp Uzunova İlköğretim Okulu, 2013 ve 2014 yılında ise Merkez İlkokulu'nda görev yaptım. Halen bu okulda görevimi sürdürmekteyim. 2013 Yılında da Zirve üniversitesi Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başladım.

Seven TOPDEMİR